

Mestring av forhandlinger på sjekkemarkedet

*En kvalitativ studie av single menns opplevelser på
dagens arenaer for partnervalg*

Martine Aalling

Masteroppgave i sosiologi

Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

UNIVERSITETET I OSLO

Våren 2018

Mestring av forhandlinger på sjekkemarkedet

En studie av single menns opplevelser på dagens arenaer for partnervalg

© Martine Aalling

2018

Mestring av forhandlinger på sjekkemarkedet

Martine Aalling

<http://www.duo.uio.no>

Trykk: Reprosentralen, Universitetet i Oslo

Sammendrag

Hovedtemaet for denne oppgaven er single menns møte med sjekkemarkedet. Dette er interessant da det har skjedd endringer i hvordan pardannelse foregår i samfunnet. Antallet som gifter seg har gått ned, mens andelen skilsmisser virker å holde seg stabil. Som en konsekvens av dette, vil det være flere som har erfaring fra to eller flere samliv, seriemonogami, og man søker kanskje ny partner flere ganger gjennom livsløpet. Utviklingen av digitale sjekkearenaer har stor innflytelse på prosessen med å lete etter en partner. Teknologien gir oss flere tilgjengelige muligheter i form av potensielle partnere, og aksepten for å finne seg en livspartner på nett har økt i takt med antallet brukere. Med denne utviklingen har også økonomien fått større innflytelse i intimiteten. Problemstillingen for denne oppgaven er: Hvordan opplever single menn å finne seg partner og de ulike arenaene de tar i bruk for å gjøre dette?

For å belyse problemstillingen har jeg gjennomført semi-strukturerte intervjuer med 9 single menn, og Torkel Guttormsen, som er attraksjonskursinstruktør. Jeg har delt analysen inn i to kapitler. I det første analysekapittelet har jeg tatt for meg kjønn og marked, hvordan forhandlinger skjer mellom to individer, og hvordan det ligger en forventning til noen former for maskulinitet i sjekkemarkedet. I kapittel to har jeg sett på hvordan intimitet og marked spiller sammen i en sjekkesituasjon. Både i form av intimitetens utvikling, hvordan økende grad av frihet hos individet kan ha konsekvenser for ønsket om en langvarig forpliktende relasjon og hvordan tilstedeværelsen av økonomi kan ha påvirkning på intimiteten.

Jeg fant at det var tre temaer som virket gjennomgående og som alle har påvirkning på hvordan de single mennene opplever å finne seg en partner: teknologiens påvirkning, kjønn og maskulinitet, og markedskrefter. Teknologiens påvirkning opplevdes i hovedsak positiv med mange potensielle partnere som gir muligheten til å utforske sitt «seksuelle handlingsrom», men informantene uttrykte samtidig en bekymring for at «sveip-mentaliteten» lett kunne overføres til andre arenaer. Mine informanter opplevde forventningen om visse kjønnsroller i sjekkesituasjonen som hovedsakelig positivt, gjennom at de som initiativtaker opplevde en større grad av kontroll over situasjonen. Det er interessant hvordan det virker som at det er en aksept for opprettholdelsen av «tradisjonelle» kjønnsroller hvor mannen er aktiv og kvinnen er passiv i sjekkemarkedet, på tross av økt likestilling ellers i samfunnet. Innblanding av økonomien i den intime sfæren virker å være akseptert så lenge den er proporsjonal med informantenes forventninger til utbytte på en datingside – jo mer de betaler, jo mer forventer de å finne det de søker etter i en potensiell

partner. Brytes denne forventningen, oppleves innblandingen som et overtramp inn i den intime sfæren.

Forord

Arbeidet med denne oppgaven har vært en lærerik prosess, med sine opp- og nedturer. En stor takk til venner og bekjente som i løpet av året har vist interesse for mitt prosjekt, delt sine erfaringer og meninger med meg, og oppmuntret meg – det har gjort hverdagen min lysere!

Jeg vil rette en stor takk til min veileder Anne Lise Ellingsæter. Du har ledet meg på rett spor i denne tidvis krevende prosessen. Jeg har alltid gått fra ditt kontor med en ny giv, mer skrivelyst og hakket mindre stresset enn da jeg gikk inn. Tusen takk!

Jeg vil takke Torkel Guttormsen for engasjement ovenfor mitt prosjekt, og for at du lot meg få innblikk i din hverdag. Takk til alle mine informanter for at dere ønsket å dele deres erfaringer med meg gjennom interessante og hyggelige samtaler.

En stor takk til deg, Sofie Schiefloe Andersen. Du har vært en god støttespiller, samtalepartner og venn, og prosessen ville ikke vært den samme uten deg!

Tusen takk til familien min, for at dere hele veien har oppmuntret meg og gitt meg ny tro på meg selv når jeg har vært i tvil om dette i det hele tatt skulle gå.

Takk til kollektivet i Storgata 37 for deres oppmuntrende ord og hjelp underveis.

Og ikke minst takk til deg, Einar. Du har gjort innspurten på masteren mye bedre enn jeg hadde forestilt meg den kunne bli.

Oslo, juni 2018

Martine Aalling

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	17
1.1	ENDRINGER I MØNSTRE FOR PARDANNELSE	17
1.2	PROBLEMSTILLING	19
1.3	UTFORMING AV UNDERSØKELSEN	20
1.4	OPPBYGNING AV OPPGAVEN	20
2	UTGANGSPUNKT FOR ETABLERING AV PARRELASJONER	21
2.1	ARENAER FOR PARTNERVALG	21
2.2	INTERNETT SOM ARENA FOR PARTNERVALG	22
2.2.1	<i>Ulike plattformer på nett</i>	24
2.2.2	<i>Facebook som datingside</i>	24
2.3	SJEKKEKULTUR	25
2.3.1	<i>Sjikke- og attraksjonskurs</i>	27
3	PERSPEKTIVER PÅ PARDANNELSE OG PARTNERVALG	29
3.1	FORHANDLINGER I SJEKKEMARKEDET	29
3.2	HOOKUP-KULTUR	32
3.3	MASKULINITET OG FORVENTNINGER	33
3.4	UTVIKLINGEN AV (SEKSUELLE) RELASJONER	35
3.5	FORPLIKTELSESFØBI	37
3.6	DEN ØKONOMISKE SFÆREN OG DEN INTIME SFÆREN	38
3.7	RELASJONSSHOPPING	40
3.8	OPPSUMMERENDE KOMMENTARER	40
4	DATA OG METODE	43
4.1	VALG AV METODE	43
4.2	UTFORDRINGER UNDERVEIS	44
4.3	KONTAKT MED INFORMANTER	45
4.4	UTVALG	46
4.4.1	<i>Informantene</i>	47
4.5	DYBDEINTERVJU	47
4.6	GJENNOMFØRING AV INTERVJUER	47
4.6.1	<i>Intervjuguide</i>	48
4.6.2	<i>Transkripsjon</i>	49
4.7	STYRKER OG SVAKHETER	49
4.8	ANALYTISK TILNÆRMING	50

4.8.1	Begreper	51
4.9	VALIDITET.....	51
4.10	RELIABILITET	52
4.10.1	Forskerrollen	52
4.11	ETISKE BETRAKTNINGER	53
5	KJØNN OG MARKED	55
5.1	SJEKKEASSOSIASJONER.....	55
5.1.1	Sveip-mentalitet	56
5.1.2	Kriterier for valg av partner	58
5.1.3	Aktive menn.....	59
5.1.4	Privatisering fra sofaen.....	61
5.1.5	Koder på sjekke markedet.....	63
5.1.6	Individet til salgs.....	64
5.2	UFORPLIKTENDE RELASJONER, NÅR SOM HELST	66
5.2.1	Parallell dating	67
5.2.2	Chat som forløper til seksuelle relasjoner	70
5.3	MANN – KVINNE DIKOTOMI.....	71
5.3.1	Alfaforming.....	72
5.3.2	Attraksjonskurs og motivasjon	73
5.4	OPPSUMMERENDE KOMMENTARER	75
6	INTIMITET OG MARKED	77
6.1	RELASJON FOR RELASJONENS SKYLD.....	77
6.1.1	Utforskende seksualitet.....	78
6.1.2	Forførerens kunst.....	79
6.1.3	Romantikkens død.....	81
6.2	UTSKIFTBARE RELASJONER	82
6.2.1	Overfladiske nettdatere.....	84
6.2.2	Frihet til å velge.....	86
6.3	SAMMENKOBLING AV SFÆRENE.....	87
6.3.1	Intimitet til salgs.....	89
6.3.2	Prisen for en match	90
6.3.3	Kjøp av selvhjelp.....	91
6.3.4	Forventninger om triks og taktikker	92
6.4	OPPSUMMERENDE KOMMENTARER	93
7	AVSLUTNING	95
7.1	TEKNOLOGIENS PÅVIRKNING	95
7.2	KJØNNSROLLER OG MASKULINITET	98

7.3	MARKEDSKREFTER	100
7.4	AVSLUTTENDE BETRAKTNINGER.....	102
7.5	VIDERE FORSKNING.....	103
LITTERATURLISTE.....		105
VEDLEGG 1.....		108
VEDLEGG 2.....		109
VEDLEGG 3.....		111

1 Innledning

«Slik gjør du deg selv mer attraktiv»

«Mann (27) om sjekking: Kresne kvinner tar motet fra oss»

«Unge menn: jentene sitter på kontrollen»

«Slik finner du rett partner»

Disse fire overskriftene er tatt fra en av de største avisene i Norge på en tilfeldig dag¹. Alle artiklene er bak en betalingsmur, som vil si man må kjøpe tilgang for å få lest dem. Dette kan vitne om at informasjon angående sjekking, kjærlighet og partnervalg er noe folk er villige til å betale for. Det å finne en person man potensielt skal tilbringe resten av livet sammen med er noe som opptar de fleste en eller flere ganger gjennom livsløpet. Tema for denne oppgaven er å undersøke hvordan et lite utvalg av single menn opplever det å lete etter partner. Dette er interessant fordi det har skjedd endringer i hvordan pardannelse foregår i samfunnet.

1.1 Endringer i mønstre for pardannelse

Alder ved første ekteskapsinngåelse har i gjennomsnitt økt med rundt 8 år for både kvinner og menn siden midten av 1970-tallet, og er nå 31,4 år for kvinner og 34,2 år for menn (Dommermuth et.al. 2015: 36). Denne utviklingen kan være et tegn på at ekteskap anses som noe man ikke tar lett på, og mange velger kanskje derfor å vente med å gifte seg. Dette gjelder også de parene som har barn sammen (Dommermuth et.al. 2015: 36,45). Økende grad av likestilling påvirker forholdet mellom menn og kvinner, og i kraft av dette endres måten vi forholder oss til hverandre på, også i søken etter en partner. Det er interessant å se på hvordan dette oppleves av noen single menn, hvordan de forholder seg til kvinner og sin posisjon som søkende etter en partner.

I 2017 var det 9848 par som skilte seg, en økning på 503 fra året før (SSB 2018a). Dette er imidlertid en nedgang fra tidligere år hvor antallet skilsmisser har ligget stabilt på rundt 10 000 (SSB 2018c). Samtidig var det en nedgang i antallet som valgte å gifte seg, hele 426 færre par i 2017 sammenliknet med 2016 (SSB 2018a). Selv om både antallet ekteskapsinngåelser og skilsmisser har gått ned, er det fortsatt slik at nesten 37,3% av

¹ VG.no 23.5.2018

ekteskap går i oppløsning (SSB 2018c). Mange av de som kommer ut av et ekteskap, er det tenkelig at har vært i et forhold over ganske lang tid, og derfor kan det være en utfordring for disse å mestre de kodene som har kommet med utbredelsen av nettdating. Grunnen til å anta at gifte har vært i et forhold i lengre tid, er basert på forskningen om samboerskap. Denne forskningen viser at samboere går fra hverandre oftere enn gifte, og det er tenkelig at mange benytter samboerskapet som en form for «prøveforhold» før de eventuelt velger å gifte seg (Noack og Lyngstad 2012: 62). Mestring av koder på sjekkemarkedet kan i likestor grad være utfordrende for samboere som kommer ut av et lengre forhold. På bakgrunn av dette finner jeg det relevant å se på hvordan mestring av disse kodene oppleves, både i de tradisjonelle sjekkearenaene, og i sjekking på internett.

Statistikk viser også at det er en stadig økning i antallet mannlige aleneboere, særlig i aldersgruppene 40-44 år (7 prosentpoeng) og 55-59 år (10 prosentpoeng) i perioden 2010 til 2016 (SSB 2018b). Noen av disse har kanskje kjæreste de velger å ikke bo sammen med av ulike årsaker, men det er tenkelig at en større andel av disse er single eller uten fast partner. Aldersgruppene med størst prosentmessig økning i antallet aleneboere, 40-44 år og 55-59 år, sammenfaller med antallet skilsmisser i de samme aldersgruppene, hvor for eksempel 16,6% av menn i aldersgruppen 40-44 år skilte seg i 2016 (SSB 2018a). Utbredelsen av samlivsbrudd, gjør at mange aleneboere har erfaring fra samliv, og at det har blitt mer vanlig å være alene gjentatte ganger gjennom livsløpet (Dommermuth et.al. 2015: 45). Statistikken viser en liknende trend i antallet aleneboere hos kvinner (SSB 2018b), noe som vil si at det er individer som potensielt leter etter en partner blant begge kjønn, i alle aldere. Likevel er det relevant å undersøke hvordan menn opplever det å søke partner, fordi mennenes rolle i sjekkesituasjonen fremstilles som passiv, mens det samtidig virker å ligge en forventning til at menn skal være den aktive i interaksjonen.

Videre har teknologiens utvikling ført til endring i hvordan vi leter etter potensielle partnere. Digitale plattformer er en stadig mer utbredt og akseptert måte å møte en potensiell partner på, og mulighetene for hvor man kan lete etter partner er flere. Man kan gjøre det hvor som helst, og det er ikke begrenset av geografi eller sosialt nettverk. Nettdating er en av de raskest voksende industriene i verden, og stadig flere tar til nettet for å finne en partner². Antallet som bryter ut av et partnerskap i løpet av livet har økt, og mange av de som bruker nettet som arena for partnervalg, bruker det som et supplement til tradisjonelle arenaer som

² https://www.huffingtonpost.com/entry/upcoming-trends-in-the-online-dating-industry_us_59301ebce4b00afe556b0b80

sosiale nettverk, jobb, skole og utesteder. Teknologien gir også brukerne mulighet til å møte mennesker man kanskje ellers ikke ville møtt, enten for en kveld eller for livet. Den økte bruken av datingsider kan vitne om at flere kanskje ønsker en relasjon for relasjonens skyld, og erfaring fra to eller flere samliv, *seriemonogami*, er i dag et svært utbredt fenomen (Noack og Lyngstad 2012: 63).

Pardannelse og intime relasjoner har lenge vært sentrale temaer i sosiologien. Utviklingen mot mer ustabile og kortvarige samliv har tradisjonelt blitt forklart av en økende grad av individualisering og fremveksten av nye former for intimitet, som Giddens' «nære relasjoner» (1992). Kjærlighet blir beskrevet som limet i samlivet, og oftere som bakgrunnen for inngåelse av samliv. Hvis kjærligheten forsvinner, vil også samlivet gå i oppløsning (Giddens 1992). Denne utviklingen kan illustreres gjennom å trekke på frihet og valgfrihet: «... kjærlighet, erotikk og følelser har større spillerom i dag, gjennom økt intim frisetting. ... [og m]an kan åpenlyst velge en kjærlighetspraksis utenfor ekteskapsinstitusjonen» (Haldar 1998: 153). Denne utviklingen kan både knyttes til dannelsen av samliv, men og til inngåelsen av mer uforpliktende relasjoner. Tradisjonelt har forskning tatt for seg seksuelle relasjoner som et middel mot målet: langvarige forhold. Siden kvinnebevegelsen på 1970-tallet har forskere tatt for seg *kvinnens* rolle på kjønnsmarkedet, og hvordan utvikling på samfunnsnivå har endret forholdet mellom kjønnene i leting etter en partner. Både Giddens (1992) og Illouz (2012) skriver at mennenes utvikling på kjønnsmarkedet har skjedd som en konsekvens av kvinnenens utvikling, både på kjønnsmarkedet og i samfunnet ellers. Øystein Holter (1981) gjennomførte på 80-tallet en større undersøkelse om sjekking i Norge, hvor han fant at det er visse koder som bør mestres i en sjekkesituasjon. Siden hans studier har teknologien gjort sitt inntog i sjekke markedet. Den kontinuerlige endringen i arenaer for partnervalg, påvirker hvordan man søker og møter potensielle partnere. Det er derfor aktuelt å undersøke nærmere hvordan single menn opplever å mestre forhandlinger på sjekke markedet.

1.2 Problemstilling

Formålet med oppgaven er å undersøke hvorvidt kjærlighet, teknologi og marked er sammenknyttet, og hvordan dette eventuelt påvirker individene i dagens sjekke marked. For å undersøke dette har jeg utformet en hovedproblemstilling, og tre underspørsmål:

Hvordan opplever single menn å finne seg partner og de ulike arenaene de tar i bruk for å gjøre dette?

Underspørsmål:

1. Hvordan opplever single menn å finne seg en partner på nett, og hvordan påvirkes sjekking og dating i hverdagen av de digitale mulighetene som er tilgjengelige for dem?
2. Uttrykker informantene forventinger til kjønnsroller i en sjekkesituasjon?
3. Hvordan påvirkes sjekking og dating av den økonomiske innblandingen i intimiteten?

1.3 Utforming av undersøkelsen

Jeg har valgt en kvalitativ tilnærming for å besvare min problemstilling. Det empiriske grunnlaget for undersøkelsen er basert på intervjuer med ni single menn i alderen 25-53 år, og eier og kursinstruktør hos Genuine Connections, Torkel Guttormsen. Dette vil gi muligheten til best mulig å undersøke erfaringer, opplevelser og motivasjon hos informantene. Som nevnt er det gjort lite forskning i Norge på sjekking siden Holters (1981) studie, og mye forskning tar i hovedsak for seg kvinner og prosesser med partnervalg heller enn selve sjekkeprosessen. Det er derfor interessant å undersøke hvordan kjønns- og sjekke markedet oppleves av single menn i dag, og hvordan de forholder seg til det «å sjekke opp» en potensiell partner.

1.4 Oppbygning av oppgaven

I det påfølgende kapittelet vil jeg gjøre rede for internett som arena for partnervalg. Jeg vil også presentere sjekke- og attraksjonskurs og hvordan disse kursene tilsynelatende er en del av det større «sjekkemiljøet». Dette danner et bakteppe for oppgaven, og gir innblikk i aspekter ved sjekking jeg mener det er fruktbart å ha klart for seg for å bedre forstå menneskes utgangspunkt. I kapittel tre presenterer jeg de teoretiske perspektivene på pardannelse og partnervalg som jeg senere vil bruke som utgangspunkt for analysen av mine data. I kapittel fire gjør jeg rede for de metodiske grepene jeg har tatt når det kommer til utforming og gjennomføring av prosjektet. Analysen deler jeg inn i to kapitler, fem og seks. I kapittel fem analyserer jeg empirien med utgangspunkt i teoriene om sjekking, hookup-kultur og maskulinitet. I kapittel seks tar jeg utgangspunkt i teorier om utvikling av intime relasjoner, i tillegg til å diskutere hvordan informantene opplever møtet mellom den økonomiske og intime sfæren. Avslutningsvis, i kapittel syv, vil jeg diskutere sentrale funn og forsøke å gi et samlet blikk på hvordan single menn kan oppleve dagens arenaer for partnervalg.

2 Utgangspunkt for etablering av parrelasjoner

I denne oppgaven vil jeg se på hvordan single menn opplever det å skulle finne en partner, noe mange i dag velger å gjøre på nett. Relasjoner kan dannes på ulike arenaer, og jeg vil i dette kapittelet gå kort gjennom tradisjonelle arenaer for partnervalg før jeg går mer i dybden på internett som arena for partnervalg og de mulighetene som finnes der. Mine informanter er rekruttert fra, og bruker i hovedsak singelsider på Facebook. Jeg vil derfor presentere hvordan det er lagt opp til sjekking og mulighet for å finne seg partner der. Deretter vil jeg redegjøre for det jeg definerer som sjekkekultur, et begrep som innbefatter sjekking, sjekkemiljøet og sjekke-/attraksjonskurs. Dette innebærer selve begrepet sjekking, i tillegg til begreper som kommer opp når man snakker om sjekking: uforpliktende relasjoner, målet med sjekkingen, sjekkemiljøet, spill/rutiner og tilnæringsfrykt. Noen av mine informanter har tidligere deltatt på, eller holdt attraksjonskurs. Derfor vil jeg redegjøre kort for sjekke- og attraksjonskurs, og hvordan kursene kan sies å være inspirert av seminarer og workshops i sjekkemiljøet.

2.1 Arenaer for partnervalg

Tradisjonelt har arenaer for partnervalg fortrinnsvis vært sosiale nettverk, i jobb eller skolesituasjoner, fritidsaktiviteter og utesteder. Kanskje bortsett fra på byen eller i sosiale settinger, var partnervalg overlatt mer til tilfeldigheter. Slik Holter (1981) skisserer, er utesteder en arena hvor man i større grad *aktivt* søkte partner, særlig menn tilskrives en aktiv rolle i sjekkesituasjonen. I tillegg til å være aktiv i den forstand at de skal initiere kontakt, er det også forskjeller i hvorvidt man aktivt søker en partner på de arenaene som er tilgjengelige. Sjekking og dating på internett har for mange blitt et supplement eller alternativ til de mer tradisjonelle sjekkearenaene. På nett er man aktivt *og* passivt søkende etter partner i mye større grad enn tidligere. Man kan være tilgjengelig for potensielle partnere når man selv ønsker, til alle tider, og antallet brukere på datingsider gjør at valgfriheten i tillegg blir større. Man kan si brukere er mer aktive i den forstand at de viser sin tilgjengelighet gjennom å opprette en datingprofil. Samtidig er de mer passive i den forstand at man ikke trenger å forholde seg til potensielle partnere med mindre man går inn for det selv, og kan velge å forholde seg passiv ved ikke å svare om man ikke er interessert.

2.2 Internett som arena for partnervalg

Fra chat-funksjoner i nettsamfunn på 1980-tallet, til sider spesifikt designet for sjekking på midten av 1990-tallet, og til dagens utallige muligheter på nett og mobil, har internett blitt en arena stadig flere bruker i søken etter potensielle partnere. Internett gir individet muligheten til å søke etter en partner utover geografiske og sosiale nettverksbegrensninger. De som i dag aktivt søker en partner på nett, kan bruke sider spesielt beregnet til dette, eller andre sosiale medier hvor man har muligheten til å kommunisere med andre brukere. Forskjellen er at datingsider eksplisitt markedsfører seg med det formålet å føre folk sammen (Heino, Ellison og Gibbs 2010). Nettdating kan foregå i flere fora, men fellesnevneren er at det er en bevisst handling hvor man aktivt går inn for å søke etter en partner.

McKenna (1998/1999 i Cornwell og Lundgren 2001) fant i sin doktorgradsavhandling at relasjoner, både sosiale og romantiske, som begynte på internett utviklet seg mye hurtigere enn tradisjonelle relasjoner utviklet ansikt til ansikt. Noen søker etter, og møter sine partnere på sider som er spesielt utformet med tanke på dating og pardannelse, for eksempel Møteplassen, Match.com og Sukker³. Andre søker partner bevisst gjennom sosiale medier som Facebook. Etter min definisjon driver brukerne i begge disse tilfellene aktivt med nettdating. De som finner partner mer tilfeldig gjennom sider på internett vil falle utenfor denne definisjonen, eksempelvis de som treffes gjennom spill hvor man spiller med og mot folk over internett.

Motivasjonen for deltakelse på datingsider antas å være ønsket om å møte en partner. Dette gir brukere insentiver til å fremstille seg selv virkelighetsnært, men samtidig fremstille en mest mulig attraktiv versjon av seg selv (Ellison, Heino og Gibbs 2006). Dette er i tråd med funnene Whitty og Carr (2006 i Whitty 2008) gjorde i en undersøkelse om hvorfor personer velger å bruke internett til dating og søking etter potensielle partnere. Informantene deres oppgir blant annet at de anser det som et godt alternativ til utesteder, de synes det er beleilig og gir en unik form for privatliv. Whitty (2008: 248) presenterer en tilnærming hun mener de som har mest suksess med internettdating har mestret – «the BAR approach⁴»: balansen mellom å presentere en attraktiv versjon av seg selv og en reell versjon av seg selv. Funnene til Ellison et.al. (2006) sammenfaller med Whittys, og viser at deltakerne ikke opplevde det som alvorlig eller uærlig å fremme et ideelt bilde av seg selv, da dette er noe

³ <https://www.moteplassen.com>; <https://no.match.com>; <https://sukker.no>

⁴ BAR = Both attractive and real self

veldig mange gjør. En utfordring med datingsider er selv-presentasjon, og hvordan andre oppfatter deg er ikke nødvendigvis sammenfallende med hvordan du oppfatter deg selv. Begrepet «foggy mirror» kan brukes for å beskrive gapet mellom selvoppfattelse og hvordan andre oppfatter en (Ellison et.al. 2006). Dette er ikke det samme som å pynte på sannheten i datingprofilen sin, men heller hvilken grad av selvinnsett en person har. I frykt for at selvinnsetten kommer til kort, er det vanlig å få venner eller familiemedlemmer til å se over datingprofilen slik at den fremstår som mest mulig virkelighetsnær (Ellison et.al. 2006). Det virker å være sterkere sanksjoner mot de som ubevisst legger frem et mer positivt eller fordelaktig bilde av seg selv, sammenliknet med de som bevisst pynter på sannheten. Man kunne selvsagt diskutert hvor grensen mellom bevisste og ubevisste hvite løgner går, men det blir litt på siden av denne oppgaven. Jeg vil heller se mer på hvordan kommunikasjonen på nett oppleves annerledes enn i ansikt til ansikt-møter.

På internett har man lettere for å overdrive eller pynte på selv-presentasjon ovenfor fremmede, mens dette nedjusteres i møte med folk man kjenner (Cornwell og Lundgren 2001). I sin undersøkelse fant Ellison et.al. (2006) at forventningen om å på et tidspunkt skulle møte potensielle partnere fra datingsider i virkeligheten, gjør at folk er mer oppriktig på sin profil enn i andre forum hvor man ofte er anonym eller aldri kommer til å møtes ansikt til ansikt. Kommunikasjon som skjer på internett gir deltakerne mer kontroll over det inntrykket de gir om seg selv til potensielle partnere og mer tid til å tilpasse seg den de kommuniserer med. Det at kommunikasjonen kun skjer skriftlig gjør at deltakerne mister muligheten til å lese samtalepartnerens kroppsspråk, og i større grad må stole på det de skriver. Kommunikasjon som foregår på nett kan lettere selv-sensureres enn kommunikasjon som foregår ansikt til ansikt, blant annet ved at man som nevnt har mer tid til å formulere svar tilpasset mottakeren (Ellison et.al 2006). Samtidig virker det som deltakere i noen tilfeller har lettere for å uttrykke seg ærlig og åpent i kommunikasjon på internett, sammenliknet med i ansikt til ansikt-kommunikasjon.

I forlengelse av å skulle markedsføre selvet best mulig, kan man si at internett som sjekkearena utspiller seg som et marked på to måter. Det er et marked i den tradisjonelle forstand med kjøp og salg av tjenester: datingsider selger tilgang til andre single og sjekkekurs selges til menn som vil bli bedre på å sjekke. På den andre siden har det vokst frem en ny vare: individet selv. Datingsider og -apper, er som nevnt lagt opp slik at man markedsfører seg på en best mulig måte – man kan si man selger seg selv, for å fremstå mest mulig attraktiv for potensielle partnere.

2.2.1 Ulike plattformer på nett

I forbindelse med nettdating er det særlig to plattformer som er hyppig brukt: nettsider og apper til smarttelefon. Nettsider er utformet slik at du fyller inn informasjon om deg selv, i tillegg til hva du ser etter i en potensiell partner. Man får blant annet mulighet til å legge inn preferanser på alder og geografisk begrensning i søket på den aktuelle datingsiden, for å finne «den perfekte match» (moteplassen.com; match.com; sukker.no: lest 4.4.18). En «match» er når to parter indikerer at de er interessert i å komme i kontakt med hverandre. Dette skjer gjerne gjennom en *like*, hvor man indikerer at man er interessert i en annen bruker. De potensielle partnerne som er tilgjengelige for en er enten blant alle andre brukere som passer de søkekriteriene man har lagt inn, eller om datingsiden foreslår noen potensielle som de mener er en god match basert på informasjonen begge har fylt inn.

Datingapper som Tinder og Happn⁵ baserer seg i større grad på bilder. På Tinder, den mest brukte datingappen med over 1 milliard nye matcher hver dag⁶, oppretter man en profil med bilder av seg selv, og kan velge om man i tillegg vil skrive en liten tekst. Konseptet går ut på at man velger en bestemt aldersgruppe og en geografisk begrensning, eksempelvis 10 km. Deretter får man en etter en opp alle potensielle partnere og kan *sveipe* til høyre (ja) eller venstre (nei) ettersom profilene dukker opp. Brukere bedømmer potensielle partnere på bakgrunn av opptil seks bilder, og profilen til potensielle partnere vil i teorien kun vises en gang. Har begge sveipet til høyre får man en match og man kan starte en samtale. Både på nettsider og i datingapper er det mulighet til å starte samtaler i en chat. Denne chatten blir ofte først tilgjengelig når begge parter har indikert at de er interessert i hverandre gjennom en «like» eller en «sveip til høyre».

2.2.2 Facebook som datingside

Tall fra Ipsos (2017: Lest 22.03.18) viser at i overkant av 3,5 millioner nordmenn har en Facebook-profil. De aller fleste i aldersgruppene 18-29 år og 30-39 år har en profil (begge 93%), og i øvrige aldersgrupper er det også minst 75% som har profil (Ipsos 2017). I alle aldersgrupper er det altså mange som bruker Facebook mer eller mindre aktivt. Som sosialt medium brukes Facebook blant annet til å holde kontakt med kjente fra nær og fjern og legge ut bilder og statusoppdateringer om sitt eget liv, det er altså ikke primært utformet som en datingside. Man kan også lage grupper for å finne andre med samme interesser eller

⁵ Tinder.com; Happn.com

⁶ Tinder.com

livssituasjon som en selv, blant annet for de som søker en romantisk partner. Et raskt søk på Facebook viser at det finnes mange grupper for single i Norge, eksempelvis «Singel i Oslo» (1600 medlemmer), «Singel i Oslo og Akershus» (2100 medlemmer), «Singel i Norge – over 40 år» (6500 medlemmer) og mange flere (Facebook⁷: Dato for søk: 22.03.18). Disse eksemplene viser at gruppene kan ha geografiske begrensninger og/eller aldersbegrensninger, eller være åpne for alle over 18 år. Som nevnt tidligere er Facebook et sosialt medium som ikke primært er utformet for dating. På Facebook er det vanlig at både venner, kolleger og familie har tilgang til profilen man lager, sammenliknet med datingsider hvor man lager profil spesielt utformet for å komme i kontakt med potensielle partnere. Dette kan ha både positive og negative sider ved seg med tanke på dating. Det kan være positivt at man som sökende får tilgang til informasjon som man kanskje ikke ville fått på en datingside, for eksempel felles bekjente. En negative side kan være mengden informasjon som er tilgjengelig på Facebook som man ikke nødvendigvis ville delt på en datingprofil. Det store antallet brukere, både av Facebook generelt og av singelgruppene, vitner om at de positive sidene ved å bruke Facebook som plattform for sjekking kanskje utkonkurrerer de negative.

2.3 Sjekkekultur

Det å «sjekke» er et sammensatt begrep uten én klar betydning, men det virker å være noe konsensus rundt at sjekking er en *aktiv* handling. Å sjekke opp noen forbindes med det å initiere kontakt, ofte med en romantisk eller seksuell undertone. Om målet er den store kjærligheten eller et «one-night stand», er sjekking uansett veien dit. Sjekking kan foregå på dagtid og på kveldstid, i ansikt til ansikt-møter på jobb, skole eller i en bar, eller det kan skje gjennom ulike plattformer på internett. Sjekking er ikke nødvendigvis den første kontakten man har med en potensiell partner, men det er handlingen hvor man forsøker å ta interaksjonen fra et platonisk til et romantisk eller intimt nivå.

Øystein Holter gjennomførte en større studie av sjekking på utesteder i Norge på 1980-tallet. I studien definerer Holter (1981) sjekking som forhandlinger mellom to parter som er tiltrukket av hverandre. Gjennom en rekke steg, fra å få øye på hverandre og opp til den store forelskelsen foregår de forhandlingene som tilsammen utgjør sjekking. Det handler om å mestre kodene – de riktige fremgangsmåtene for å oppnå kontakt og interesse hos den potensielle partneren. Dette er deler av en sjekkekultur. Kulturen vil variere fra sted til sted, og hvilke koder som er de «rette»: hvilke blikk og åpningsreplikker som slår an, påvirkes av

⁷ Facebook.com

sjekkesituasjonen og arenaen (Holter 1981). Et viktig aspekt ved sjekking er selve målet. Mange nyere studier som er gjennomført, særlig i USA (Currier 2013; Garcia, Reiber, Massey og Merriwether 2012; Heino et.al. 2010), finner at mange av collegestudentene sjekker med målet om en uforpliktende seksuell relasjon, og ikke nødvendigvis et parforhold. Definisjonen på den uforpliktete relasjonen oppstår gjerne som en enighet mellom de to aktuelle partene, og kan variere i tid fra et one-night stand til en avtale om fast seksualpartner uten forpliktelser. Men selv om målet med sjekkingen kanskje har endret seg noe – ikke mye – virker det som at mannen og kvinnens rolle holdt seg nokså stabile over tid (Currier 2013; Garcia et.al. 2012; Heino et.al. 2010). De samme rollene finnes i studien Holter (1981) gjennomførte i Norge på 1980-tallet: mannen som aktiv deltaker og kvinnen som passiv mottaker. Holters studie vil jeg gå mer i dybden på i teorikapittelet.

For noen menn er målet å bli «god til å sjekke». De samler seg gjerne på workshops eller seminarer hvor de deler erfaringer og historier fra sjekkesituasjoner, og har egne forum på nett hvor de kan søke hjelp og inspirasjon til nye «sjekkerutiner». Dette er mer en livsstil enn en hobby, og kombinasjonen av disse aktivitetene gjør at man kan anses som en del av *sjekkemiljøet*. Målet er å bli god til å sjekke, ikke nødvendigvis å finne seg en fast partner. Jeg velger å bruke begrepet om «sjekkemiljø» da dette er den betegnelsen som går igjen blant de som kan sies å tilhøre miljøet i Norge (Janzsó 2016).

I Holters (1981) studie er «spill» det som foregår når to individer forsøker å fange interesse hos hverandre. Det kan være ulike måter man gjør seg synlig for den potensielle partneren på, blick og bevisst plassering i rommet for å vise at man er tilgjengelig. I sjekkemiljøet snakker man om «rutiner» - en planlagt eller innøvd sekvens, som kan brukes i sjekkesituasjonen. Rutiner kan være måter å åpne samtaler på, det kan være for å drive samtalen videre eller for å initiere til seksuelt nærvær (Løvstad 2009: 211-247). Et eksempel på en sjekkerutine er «løgndetektortesten». Få den andre personen til å legge frem fire påstander, hvorav tre er sanne og en er løgn. Man skal deretter finne ut hvilken av påstandene som er en løgn (Løvstad 2009: 216). Man bruker gjerne rutiner mest når man øver seg på å sjekke – og går vekk fra de etterhvert som man blir tryggere i sjekkesituasjonen.

Et mye brukt begrep i sjekkemiljøet er tilnærmingsfrykt. Det handler om frykten for å gå bort til kvinnen man finner interessant, eller frykten for å bli avvist når man går bort til en potensiell partner. Denne frykten kan overvinnes gjennom trening, øving på typiske arenaer hvor sjekking i denne forstand foregår: på utesteder. Innad i miljøet er det noen former for sjekking og oppførsel som hylles mer enn andre, noe jeg vil komme tilbake til i delkapittelet om sjekkekurs. I sjekkemiljøet er det vanlig å kalle de som er aktive og dyktige på sjekking

for «sjekkeartister» (Janzó 2016). Dette er de mennene som tilsynelatende er gode på å sjekke, og som etterhvert lærer andre å sjekke. Jeg kommer ikke til å referere til instruktører eller deltakere på sjekkekurs som «sjekkeartister», da jeg mener de ikke passer inn i definisjonen av sjekkemiljøet som beskrevet tidligere. Til tross for at kursinstruktørene ikke nødvendigvis er en aktiv del av sjekkemiljøet, har de tydelig inspirasjon herfra. Jeg trekker linjer mellom sjekkemiljø og sjekkekurs i neste delkapittel. For å få litt forståelse av kursene i Norge, mener jeg det er nødvendig å begynne med den internasjonale sjekkescenen.

2.3.1 Sjekke- og attraksjonskurs

Sjekkemiljøet fikk sitt store oppsving med boken *The Game*, hvor forfatteren Neil Strauss gir seg hen til miljøet og lever undercover i 2 år. Boken er et resultat av hans erfaringer med livet som sjekkeartist og aktiv deltaker i sjekkemiljøet (Strauss 2005). Dette miljøet har tilhengere over hele verden, særlig gjennom de ulike forumene på nett hvor deltakere kan gi og få informasjon om, og inspirasjon til nye sjekkerutiner. Innad i sjekkemiljøet er det ulike idealer som gjelder når det kommer til rutiner og hvordan kommunikasjon mellom sjekkeartisten og mulig partner skal eller bør foregå, ifølge Strauss (2005). Dette er noe man kan se igjen i hvordan de ulike kurstilbyderne i Norge har utformet sine kurs.

I Norge er det flere aktører som tilbyr sjekkekurs, hvorav noen av de største er Dating Adventure, Gode Vibber og Genuine Connections. Disse kursene går tradisjonelt over 3-5 dager og koster mellom 7000 og 9000 kroner. På kurset lærer man «sjekket teori» og måter å benytte denne teorien på i praksis, sammen med en instruktør. Deltakerne ledes gjennom hvordan man kan bli tryggere på å tilnærme seg kvinner, hva du skal si, hvordan du bør kle deg og hvordan du kan initiere nærmere kontakt med personer du er interessert i. Praksisen foregår typisk en kveld på et utested, hvor deltakerne veiledes av instruktører etterhvert som de søker kontakt og snakker med kvinner. De får fortløpende tilbakemelding på hvordan de kan forbedre tilnærmingen sin. Forskjellen på kursene virker å være hvordan Genuine Connections på sine attraksjonskurs legger vekt på sosial interaksjon og kommunikasjon, mens Dating Adventure og Gode Vibber legger mer vekten på selve sjekkingen (Dating Adventure 2017; Gode Vibber; Genuine Connections 2018: lest 28.02.18).

Valgfrihet er noe Øyen og Langeland (2015) vektlegger i sin analyse av diskursen som brukes i «sjekkebevegelsen» i Norge. Sjekkebevegelsen er «... en virksomhet med uttalt målsetting om at menn skal forbedre evnen til å tiltrekke seg kvinner» (Øyen og Langeland 2015: 5). Valgfrihet i denne sammenheng virker å handle om at man skal kunne velge

akkurat den partneren man vil ha, og i forlengelsen av dette ha de evnene som kreves for å kunne velge fritt. Sjekkekursaktørene kan derfor sies å ha *inspirasjon* fra sjekkemiljøet, men er nok heller en del av sjekkebevegelsen i Norge, slik Øyen og Langeland definerer den. Valgfrihet er noe som kommer tydelig frem i markedsføringen hos aktørene. For eksempel skriver Dating Adventure: «[v]i trener på hvordan du skal ta kontakt på riktig måte, effektive åpninger og riktig timing, slik at du naturlig kommer i kontakt med de jentene du ønsker» (Dating Adventure 2017: lest 05.03.18). Dette viser at det legges vekt på valgfrihet og en «riktig» måte å gå frem på i møte med kvinner i en sjekkesituasjon.

Selv om markedsføringen av innholdet på disse kursene er mindre offensive enn på den internasjonale sjekkescenen, er det tydelige tegn på at instruktørene har sitt utgangspunkt i sjekkemiljøet. For eksempel brukes begreper om «day gaming» (sjekking på dagtid), «alfastråler» (maskulinitet) og «tilnærmingsfrykt» i markedsføring av kursene (dating-adventure.com; godevibber.no 02.04.18). Begrepene kan finnes igjen i litteratur som knyttes til sjekkemiljøet, både i Strauss' *The Game* (2005), Løvstads *Alfa* (2009), og hjemmesidene til de store internasjonale sjekkekursaktørene⁸. Disse begrepene brukes i tilbakemeldinger fra tidligere deltakere, og på grunn av hyppigheten i bruken av begrepene er det rimelig å anta at disse brukes på kursene. Et fellestrekk ved de norske kursene er at de selger et «selv-hjelpskurs»: deres kurs vil kunne gi deg mulighet til å bygge selvtillit, nå de målene du har og utnytte det potensialet som bor i deg for å bli den mannen kvinner vil ha (Øyen og Langeland 2015; Dating Adventure 2017: lest 28.03.18; Genuine Connections 2018: lest 28.03.18).

⁸ se f.eks. realsocialdynamics.com; doubleyourdating.com

3 Perspektiver på pardannelse og partnervalg

I dette kapittelet vil jeg presentere perspektiver på pardannelse og partnervalg, som utgjør det teoretiske bakteppet for min analyse av hvordan single menn opplever det å finne seg en partner. Først presenterer jeg Øystein Holters studie om sjekking i Oslo på 1980-tallet. Dette er et av få studier som rent tar for seg sjekking i Norge, og den er derfor svært nyttig for min oppgave. Kjønnroller er et gjennomgående tema i den første delen av teorikapittelet, og i tillegg til Holter vil jeg presentere teoretiske perspektiver på hookup-kultur og maskulinitet. Deretter vil jeg presentere teoretiske perspektiver på utvikling av relasjoner og intimitet. Seksualitet har blitt mer sentralt, både i forhold til individets egen utvikling, og i forpliktende og uforpliktende relasjoner (Giddens 1992; Illouz 2012). Individets frihet settes høyt, og ønsket om å finne den «perfekte» partner blir et mål. I søken etter den perfekte partner, kan teknologi muliggjøre overgangen nærmest kostnadsfritt og gi tilgang til et stort antall potensielle partnere. Det kan imidlertid være måter den intime og den økonomiske sfæren kolliderer på i denne prosessen. Sfærer som tradisjonelt skulle holdes fra hverandre, møtes nå gjennom for eksempel nettdating og attraksjonskurs hvor man får muligheten til å kjøpe tilgang til potensielle partnere.

Gjennomgående i teorikapittelet vil jeg bruke begreper jeg senere benytter meg av i analysen. Ved å trekke linjer mellom de teoretiske perspektivene og de tilnærmingene til dating som jeg presenterte i forrige kapittel– nettdating og attraksjonskurs, forsøker jeg å aktualisere teoriene og å gjøre det klarere hvordan jeg kommer til å bruke de i analysen.

3.1 Forhandlinger i sjekkemarkedet

Som nevnt gjennomførte Øystein Gullvåg Holter en stor studie av sjekking på utesteder i Oslo tidlig på 1980-tallet. Studien er basert på observasjoner ved noen av de mest populære utestedene i Oslo på den tiden, i tillegg til intervjuer med mennesker som ofte oppholdt seg der (Holter 1981:7). I boken tar han for seg sjekkesituasjonen fra individene ankommer utestedet og helt frem til målet: den store forelskelsen og parforhold. Som nevnt definerer Holter sjekking som forhandlinger mellom to parter som er interessert i hverandre. De viktigste stegene i prosessen er blick, koder og taktikk, og interesserte parter kan ved hjelp av sjekking forhandle frem en relasjon gjennom disse stegene. I sjekkesituasjonen tilskrives særlig venner en viktig rolle som hjelpere, og konkurransen om de potensielle partnerne er hard (Holter 1981).

Målet med sjekkingen er en kontrakt, et parforhold «... kanskje for en natt, kanskje for livet» (Holter 1981:15). Kontrakten er relasjonen som bygges, og sjekkingen foregår gjennom en rekke steg: se og bli sett, opprette kontakt, spør om dans og helt opp til det siste steget – «den store forelskelsen» (Holter 1981:15). Markedsmetaforer som kontrakt og forhandling brukes for å forklare hvordan sjekkesituasjonen utspiller seg på utestedet. Menn og kvinner har ulike roller på utestedet: «... mannen er aktiv og [omsorgsfull], mens kvinnen er passiv og synlig» (s. 46). Denne rollefordeling presenterer Holter (s.45-47) som motsatt, eller bakvendt, i forhold til de vanlige rollene menn og kvinner forventes å innta i hverdagen. Samtidig opprettholdes maktforholdet: det er mannen som initierer kontakt og kontrakt med kvinnen, og hennes oppgave er enten å godta eller avslå. Mannen spiller hele tiden den aktive rollen: etter godtatt kontrakt er det hans oppgave å ta det neste steget. Dette kan for eksempel være privatisering – få den ønskede parten på tomannshånd, få kvinnen til å føle seg komfortabel alene i hans selskap, eller by opp til dans (Holter 1981: 46,57).

Holter (1981: 57) har i hovedsak tatt for seg utesteder hvor de besøkende har mulighet til å danse. Det å «by opp til dans» er et viktig element i sjekkesituasjonen, for det er her man har mulighet til å opprette kontakt og ta sjekkingen til neste steg: privatisering. Stegene i sjekkesituasjonen handler som nevnt om hvordan man går fra å få øye på en potensiell partner, initiere kontakt, privatisering, komfort, og helt opp til den store forelskelsen (Holter 1981: 15). Privatiseringen utspiller seg på samme steg i en sjekkesituasjon på en nettside eller datingapp, som på et utested: etter den første kontakten. På utestedet forhandler partene frem en kontrakt gjennom gjensidig å godta den andres nærvær, mens man på nett godtar kontrakten ved å vise interesse for den andres profil eller sende/respondere på private meldinger.

Privatiseringen på nett kan starte i trygg avstand til den andre parten gjennom funksjonen «privat melding» på mange nettdatingsider og Facebook, hvor en interessert part initierer en samtale med en potensiell partner. En studie om nettdating fra Australia fant at majoriteten av brukerne oppga at de synes nettdating var et godt alternativ til å sjekke opp potensielle partnere på byen, da nettet er en beleilig og mer komfortabel arena som tilbyr en mye større grad av privatliv (Whitty 2008: 236). Det kan tenkes at et eventuelt avslag kan være lettere å takle på nett, da ingen andre vil være vitne til det i samme grad som hvis det skjer på et utested. En kan tenke seg det litt som å snuble i sine egne bein i det offentlige rom, det flaueste er som regel at andre kan ha sett det – ikke det å snuble i seg selv.

Holter legger frem hvordan ulike «koder» fungerer i utelivet, og det tenkelig at disse kan overføres til nye arenaer for sjekking. «Koden er den måten folk uttrykker seg på i

sjekking ...» (Holter 1981: s.45), og disse uttrykkene kommer frem på sjekkestedet, i hans tilfelle utesteder. Kodene vil variere avhengig av konteksten, men handler om hva som er «riktig» å si og gjøre. For eksempel kan det å spandere en øl være kutyme et sted og brudd på koden et annet sted. Holter (s.46) skriver at sjekkesteder er et grenseland hvor deltakerne går bort fra sin private verden, gjennom marked og forhandlinger, og over i parforhold. Dette er for eksempel når menn og kvinner søker kontakt med hverandre på utestedet, de står «... så og si på to rekker ovenfor hverandre, og de følger et bestemt, likeartet mønster for å finne en partner» (Holter 1981: 46). Det kan være interessant å se om dette kommer til uttrykk i de nye digitale sjekkearenaene hvor kommunikasjon ikke nødvendigvis foregår synkront. En av plattformene som tilbyr sjekking på nett i dag, reklamerer med at det blir «... dating når du vil, hvor du vil» (Match.com 2018). Denne og andre tilbydere av nettdating visker ut skillet mellom hjemmet og sjekkesteder. Samtidig kan man si at de skaper en avstand mellom partene i sjekkesituasjonen, da kommunikasjonen foregår gjennom en nettplattform, og ikke nødvendigvis synkront.

Holters (1981) begreper som forbindes med eller har tilknytning til markeder er handel, forhandlinger, kontrakter, fritt marked, spandering og byttemidler. I en sjekkesituasjon forhandler de ulike partene om varenes verdi, og varen er det en selv har å tilby, blant annet utseende. Attraktivitet har ikke verdi i seg selv, men det har en bytteverdi: attraktivitet hos den som sjekker får sin verdi basert på attraktiviteten hos den som sjekkes opp (Holter 1981:41-43). Særlig for kvinner er utseende en overskyggende egenskap i sjekkesituasjonen, og mannen baserer sin tilnærming på hvor pen han anser henne for å være (s.121). Attraksjon virker å spille en enda større rolle for begge kjønn på den digitale sjekkearenaen. Særlig datingapper som for eksempel Tinder, baserer i hovedsak sine tjenester på bilder, og potensielle sjekkere har derfor bare utseende å gå etter.

Sjekking kan foregå med mål om en langvarig eller en kortvarig relasjon. Holter beskriver utviklingen i hvordan sjekking foregår på utesteder og at det kan virke som målet om «en-natteren» var en nedadgående trend:

Den ensomme ulv som tar igjen ved å nedlegge flest mulig av jentene er en klassisk figur på sjekkestedet. De færreste gutter trives i denne posisjonen i lengden, kanskje er hele figuren på vei ut. Guttene vi snakket med framstilte en-natteren som en dyd av nødvendighet. Det er vanskelig å forlike seg med en kontrakt for kort tid – den inneholder jo mer enn å ta hverandre i handa. (Holter 1981: 114-115)

Akkurat på dette punktet kan det virke som om Holters funn ikke er aktuelle i dag. Studier viser en fortsatt økende trend i kortvarige seksuelle relasjoner, heller enn den nedadgående trenden Holters informanter pekte på. Dette kan sies å være en del av en «hookup-kultur».

3.2 Hookup-kultur

En studie fra USA tar for seg en utvikling i hvordan unge voksne tenker om og forholder seg til sex, samliv og «hookup-kultur». I studien defineres “hooking up” som «... brief uncommitted sexual encounters among individuals who are not romantic partners or dating each other» (Garcia et.al 2012), det kan for eksempel være to som har møtt hverandre på byen eller via en datingside på nett. Sentralt for begrepet «hookup» er at det er en uforpliktende relasjon av seksuell karakter, men akkurat hva enkeltindividet legger i begrepet er ikke like viktig. Studien viste at det var en stadig økning i antallet som hadde «hooket up», både blant menn og kvinner, og flere valgte denne uforpliktende seksuelle relasjonen heller enn å gå på en «tradisjonell date» (Garcia et.al 2012). Et viktig aspekt ved denne kulturen er den gjensidige forståelsen av at det er en flyktig relasjon, og holdningene til uforpliktende seksuelle relasjoner er relativt like mellom kjønnene (Owen & Fincham 2011 i Garcia et.al. 2012).

Flere studier argumenterer for at kvinnen har en passiv, men mektig posisjon – det er hun som har makt og rådighet over menns tilgang til sex i hookup-kulturen (Garcia et.al. 2012). Menn på sin side er aktive i søken etter seksuelle relasjoner, og deres maskulinitet defineres ut fra hvor seksuelt aktive de er. Menn fremstilles i tillegg som mer opptatt av flyktige seksuelle relasjoner enn kvinner (Garcia et.al. 2012). Sanksjonene menn og kvinner møter er den største forskjellen når det kommer til flyktige seksuelle relasjoner i hookup-kulturen, hvor forventningene til menn er mange seksualpartnere, mens kvinner møter en forventning om å være kresen i valget av partner (Garcia et.al. 2012).

En studie av collegestudenter i 2013 hadde som mål å avdekke forskjeller i hvordan menn og kvinner forholder seg til hookup-kulturen (Currier 2013). Definisjonen på begrepet «hookup» var det lite enighet om, men de aller fleste i studien sa de hadde «hooket» med noen ved en eller flere anledninger. I studien kom det frem at menn virket å ha en bredere definisjon på begrepet enn det kvinner har. Dette kan være fordi menn hylles for mer utagerende seksuell oppførsel, mens kvinner får negative sanksjoner for det samme (Currier 2013).

Danielle Currier undersøkte hvordan maskulinitet og femininitet utspiller seg i hookup-kulturen. Hun identifiserte to hovedfunn om maskulinitet i sine data: et sterkt fokus på heterofili og seksuell aktivitet, og viktigheten av å skulle imponere andre menn i en sjekkesituasjon heller enn å imponere kvinner (Currier 2013). Currier refererer til Connells (1987 i Currier 2013) begrep om hegemonisk maskulinitet, særlig den sterke sammenhengen mellom maskulinitet og heterofili. Dette begrepet vil jeg gå mer inn på i delkapittelet «maskulinitet og forventninger». Currier viser til at flere studier finner sammenheng mellom alder og tilbøyeligheten til og utbredelsen av tilfeldige seksuelle relasjoner. Mange har hyppige seksuelle relasjoner med ulike partnere i ung alder, før dette avtar og går over i en mer tradisjonell amerikansk form for dating når de blir eldre (Currier 2013). Aksepten og utbredelsen av uforpliktete seksuelle relasjoner Currier (2013) finner i sin studie av collestudenter kan derfor ikke uten videre overføres til andre grupper.

Pedersen, Tutenges og Sandberg (2017) har gjennomført studier av one-night stands i Norge. De trekker et skille mellom «hookup» og «one-night stands», hvor hookup er en bredere definisjon som dekker ulike former for seksuelle relasjoner som kan utspille seg en natt eller over tid, mens one-night stands er begrenset til en kveld. De refererer til flere studier som har funnet en sammenheng mellom alder og konseptet med uforpliktende seksuelle relasjoner. Studiene finner at unge mennesker bruker disse relasjonene som erstatning eller alternativ til forpliktende forhold i en periode hvor de er opptatt med utdanning, jobb eller har et ønske om å være fri og selvstendig (Pedersen et.al. 2017). I Norge finner Pedersen et.al. (2017) at både menn og kvinner uttrykker positive opplevelser forbundet med uforpliktende seksuelle relasjoner, men at det fortsatt er ulikheter i sanksjonene de møtes med. I tillegg er måten menn og kvinner snakker om one-night stands på forskjellig. Kvinnene i studien legger vekt på å fremstille sine erfaringer med humor. De forklarer hvordan de i utgangspunktet er ute etter det samme som mennene, men at det er måten de gjør det på som skiller gruppene fra hverandre. Kvinnene fortalte oftere sin historie med en noe unnskyldende latter, mens mennene på sin side var mer selvsikre i sine fortellinger (Pedersen et.al. 2017).

3.3 Maskulinitet og forventninger

Forestillinger om maskulinitet er flytende, og det foregår hele tiden en definisjonskamp om hva som er maskulint (Reeser 2010: 18). Maskulinitet er sammensatt og avhengig av andre tegn for å defineres, og det finnes mange ulike former for maskulinitet (Reeser 2010: 37-38).

En måte å underbygge sin egen maskulinitet er gjennom romantisk interaksjon med kvinner, hvor kvinner brukes som en forhandlingsbrikke mellom menn og deres seksualitet (Reeser 2010: 61). Man kan spille på tidligere aksepterte former for maskulinitet som en måte å underbygge sin egen maskulinitet. For eksempel har fotball tradisjonelt blitt anerkjent som en «maskulin aktivitet», og repetisjon av denne aktiviteten gjør at en oppfattes som maskulin (Reeser 2010: 81-82). Som vist i delkapitlene om Holters studie og hookup-kultur virker det å være ulike forventninger til menn og kvinner i sjekkesituasjonen, basert på den konteksten de utspiller seg i og målet med interaksjonen. I tillegg til forhandlingen mellom mann og kvinne, foregår det forhandlinger mellom menn. De konkurrerer om de mest attraktive kvinnene, og deres aksept av nederlag virker å være lettere hvis de må se seg utkonkurrert av en mann med høyere sosial status (Holter 1981).

Repetisjon av «maskuline aktiviteter» kan knyttes opp til oppblomstringen av miljøer som sjekkemiljøet. Tradisjonelt har maskulinitet vært knyttet til styrke og tøffhet, og femininitet til svakhet og mykhet (Duncanson 2015). Med en endring mot et ideal hvor mannen skal være både tøff og myk, er det mulighet for at noen menn vil ha vanskelig med å få grep om den maskuline rollen. I sjekkemiljøene dyrkes en mer «tradisjonell form» for maskulinitet hvor mannen skal oppfattes som en alfa: «[d]u skal være en alfa, *en ordentlig mann*. Det vil si at du skal ta ansvar for hele interaksjonen fra start til slutt ...» (Løvstad 2009: 63. Min utheving). Han som behersker alfarollen vil kunne velge fritt blant kvinner han måtte finne attraktive, mens de som ikke behersker rollen ikke vil få de kvinnene de ønsker (Løvstad 2009: 9). I frykt for å bli oppfattet som feminin (Reeser 2010; Duncanson 2015), kan den «tradisjonelle» formen for maskulinitet som fremmes i disse miljøene oppleves som en motvekt, som et sikkert «maskulint kort». De rollene menn og kvinner forventes å innta i en sjekkesituasjon, slik både Holter (1981), Garcia et.al. (2012), Currier (2013) og Duncanson (2015) fant i sine studier, kan sies i noen grad å passe med den formen for maskulinitet som fremmes i sjekkemiljøet. Forskjellen er hvordan alfamannen i enda større grad formes gjennom seminarer og workshops og møter ekstra forventninger også fra andre i miljøet.

Hegemonisk maskulinitet ble introdusert som begrep i studier om mannsroller og maktrelasjoner på 1980-tallet (Connell og Messerschmidt 2005). Dette er en spesiell form for maskulinitet som til tross for liten utbredelse i praksis, er den normative formen. Hva begrepet inneholder vil være avhengig av konteksten det utspiller seg i, for eksempel vil ikke alfamannen som har hegemonisk status i sjekkemiljøet, nødvendigvis ha denne statusen i resten av samfunnet. Over tid vil hegemoniet også utfordres og nødvendigvis endres. Menn

kan bruke sin maskulinitet som verktøy for å markere sin posisjon ovenfor kvinner, og «ikke-hegemoniske» maskuliniteter. Hegemonisk maskulinitet utspilles normalt sett ikke ved hjelp av fysisk makt, men gjennom kultur, institusjoner og overtalelse (Connell og Messerschmidt 2005).

Innen nettdating og attraksjons- og sjekkekurs virker det som det er noen former for maskulinitet som fremstilles som mer suksessfulle for å «kapre kvinner» enn andre. Mye av dette bygger på Strauss' *The Game* (2005) og sjekkemiljøet som sådan. Blant annet er den ideelle alfamannen, en selvsikker mann som har lært seg hvordan å tilnærme seg kvinner, en sikker rolle: «En ting du bør forstå med en gang, er at dette opplegget fungerer uansett hvem du sjekker opp så lenge det er en dame» (Løvstad 2009: 43). Som dette sitatet viser virker det å være en konsensus om opplegget eller måten å tilnærme seg kvinner på i sjekkemiljøet. Dette kan igjen knyttes til definisjonskampen som foregår for at bestemte former for maskulinitet skal beholde hegemoni i denne konteksten.

Begrepet er mye kritisert. Noen mener begrepet om maskulinitet er problematisk i seg selv slik det brukes, da det fremmer en heteronormativ kjønnsidentitet og ignorerer ulike kjønnsuttrykk utover mann-kvinne dikotomien (Connell og Messerschmidt 2005). Andre mener bruken av begrepet ikke er konsekvent, at det noen ganger brukes om en spesifikk, fast form for maskulinitet og andre ganger brukes om form for maskulinitet som kan endres ut fra hvilken kontekst den utspilles i (Connell og Messerschmidt 2005). Connell og Messerschmidt (2005) tar opp og diskuterer ulike kritikker som begrepet om hegemonisk maskulinitet i sin artikkel, og argumenterer deretter for hvorfor det fortsatt er aktuelt. Det kan være passende for undersøkelser av sjekkekurs da de i stor grad bygger på denne mann-kvinne dikotomien og spesifikke former for maskulinitet som virker å ha hegemoni i sjekkemiljøet. I tillegg kan det være nyttig som utgangspunkt for å undersøke opplevelser av, og forventninger til ulike maskuline kjønnsroller single menn møter i sjekkesituasjonen.

3.4 Utviklingen av (seksuelle) relasjoner

Den britiske sosiologen Anthony Giddens har analysert utviklingen av intimitet og relasjoner mellom individer i det senmoderne samfunn. Han bruker begrepene om rene relasjoner, konfluerende kjærlighet og plastisk seksualitet for å beskrive parforhold i denne perioden (Giddens 1992). Rene relasjoner er relasjoner basert på nærhet og følelser. Det er relasjoner som er inngått for relasjonens skyld av to frivillige parter, og opprettholdes så lenge begge parter har interesse av det (s.58). Giddens mener at det i det senmoderne samfunn er de rene

relasjonene som bidrar til opprettholdelsen av båndet mellom seksualitet og kjærlighet, en rolle ekteskapet tidligere har hatt (s.58). Kjærligheten som rene relasjoner baseres på er konfluerende (sammenfallende): en aktiv og gjensidig kjærlighet basert på emosjonell likhet og åpenhet med partner (s.61-62). Dette står i kontrast til den tradisjonelle romantiske kjærligheten hvor det maskuline og det feminine utfyller hverandre i kraft av sine forskjeller, og hvor kvinner er følelsesmessig avhengig av menn (s.61-62). Begrepet om plastisk seksualitet er for Giddens seksualitet frigjort fra reproduksjon, fra det tradisjonelle heterofile idealet og kvinners rolle som seksuelt underlegne (s.2). Det er hvordan det enkelte individ står fritt til å forme sin egen seksualitet.

Denne utviklingen kan sees som en del av et større bilde. Strukturelle endringer på samfunnsnivå fører til endringer i hvordan intime relasjoner foregår hos det enkelte par. Giddens skriver at store deler av utviklingen som har skjedd i det 20. århundre har påvirket kvinner, blant annet utbredelsen og tilgjengeligheten av prevensjon som minsket faren for graviditet. Aksepten for uforpliktende seksuelle relasjoner er økende og det anses som en legitim måte å bli kjent med en potensiell partner på (Giddens 1992: 50). Menneskets rolle i utviklingen av intimitet har vært noe i bakgrunnen, og skjer som en konsekvens av kvinnes utvikling. Noen menn blir stående utenfor denne utviklingen av intimitet gjennom å holde fast ved en tradisjonell tilnærming til romantikk, men disse representerer ikke flertallet av menn (Giddens 1992: 59).

Menn, skriver Giddens (s.59-60), har i århundrer vært mestre på kjærlighet, en *forførende* kjærlighet. Langvarige relasjoner og romantikk var forbeholdt kvinner og de romantisk anlagte menn som skilte seg fra majoriteten av maskuline menn. Casanova er selve symbolet på denne moderne, maskuline mannen: han anså seksuelle relasjoner som målet, og hadde ingen interesse av å skulle binde seg til én kvinne når han kunne ha flere (s.82). Menn trenger kjærlighet, men i en mer kroppslig og intim forstand sammenliknet med kvinnens behov for romantikk. Dette kan være en av grunnene til at forførelse og flyktige seksuelle relasjoner har vært viktigere enn søken etter romantikk og langvarige forhold. «For most men, romantic love stands in tension with the imperatives of seduction» (Giddens 1992: 59-60). Denne forføringen ble oftere et virkemiddel for å få oppmerksomhet og anerkjennelse fra andre menn, noe som ble viktigere enn suksessen denne forførelsen eventuelt hadde i møtet med kvinner (Giddens 1992).

Giddens (s.82-83) argumenterer for at forførere har utspilt sin rolle. De er overflødig i en tid hvor kvinner er mye mer seksuelt tilgjengelige enn de har vært tidligere, og mer likestilte med menn på denne fronten. Samtidig er forførerne stadig tilstede som en del av det

seksuelle landskapet. De jakter kvinnen, og det er spenningen og makten som driver dem. Målet er den flyktige seksuelle relasjonen, og de kan ofte ikke komme seg ut av situasjonen fort nok når det er over (Giddens 1992:84). I forlengelse av dette er det interessant å undersøke: kan dagens sjekkekunstnere anses som en moderne forfører? Er målet det samme: flyktige seksuelle relasjoner med så mange kvinner som mulig, og er det spenningen i selve jakten heller enn kvinnen i seg selv, som er motivasjonen?

Det at vi lever stadig mer intime og individualiserte liv er ikke et nytt fenomen Giddens fanger opp i sin samtid. Jamieson (1999) viser til en rekke sosiologer som allerede fra 1940-tallet har pekt på mange av de samme tendensene, og retter i tillegg søkelyset mot tematikk Giddens burde tatt høyde for i sin analyse og presentasjon av rene relasjoner og moderne parforhold, blant annet økonomi, omsorgsarbeid og praktiske gjøremål i hverdagen (Jamieson 1999).

Giddens tilskriver konseptet om rene relasjoner noen svært positive og optimistiske konsekvenser, som likestilling og demokratisering av privatlivet. Jamieson argumenterer for at denne optimismen er tatt for langt, og viser til hvordan for eksempel Connell i sitt arbeid med maskulinitet, har sett klare tendenser til at en utvikling av kjønnslikhet innen en setting ikke nødvendigvis fører til endringer av andre settinger (Jamieson 1999). Jamieson viser også hvordan empiriske studier gjort blant heterofile par viser at sex og seksualitet er en aktivitet som dreier seg rundt menn og mannens behov, «... heterosexual sex [is] something that men *do to women*» (Jamieson 1999: 484. Min utheving). Dette på tross av en mer frigjort kvinnelig seksualitet. Disse funnene stemmer også overens med holdninger til seksuelle relasjoner som kom frem i undersøkelsen om hookup-kultur slik Currier (2013) og Garcia et.al. (2012) la det frem. Som nevnt fant de klare forskjeller i hva kvinner uttalte at de forventet seg ut av en uforpliktende seksuell relasjon og deres rolle i interaksjonen, sammenliknet med menn. Da min studie kun er basert på menn, ligger hovedvekten på hvordan de opplever disse interaksjonene. Det kunne imidlertid også vært interessant å undersøke hvordan kvinner forholder seg til dette i Norge i dag.

3.5 Forpliktelsesfobi

I likhet med Giddens (1992) har Eva Illouz (2012) analysert utviklingen av romantiske og seksuelle relasjoner. I moderniteten er det et stadig større fokus på frihet hos enkeltindividet, og i forlengelsen av dette: valgfrihet og seksuell frihet. Denne seksuelle frigjøringen har som mål å gjøre seksualitet til et fristed hvor individet kan utfolde seg, blottet for tabuer. Et tegn

på denne frigjøringen er hvordan giftemål og seksualitet har endret sin betydning i samfunnet (Illouz 2012: 60). Forskning viser at menn som er i langvarige forhold eller ekteskap tradisjonelt sett har bedre helse, bedre inntekt og mer kontakt med familie enn single menn. Samtidig viser Illouz til en utvikling hvor menn er følelsesmessig distansert og unnvikende når det kommer til langvarige forhold, og at det kun er noen få menn som er villige til å forplikte seg til en kvinne (s.66-68). Kvinner har bedre tilgang på prevensjon og med økt deltakelse på arbeidsmarkedet er de ikke i samme grad som tidligere avhengig av en mann for å klare seg (Illouz 2012: 61; Giddens 1992). Dette gir kvinnen større makt i sjekkesituasjonen, både i forhold til flyktige relasjoner og til langvarige forhold.

Illouz (2012) introduserer begrepet om *commitment phobia* som tegn på en konsekvens av denne utviklingen. Dette er en betegnelse på at det i dag i stor grad fokuseres på frihet hos individet, og denne friheten vil frarøves om man går inn i et forpliktende forhold. Forpliktelsesfobi presenteres som å kunne ta to ulike former. Enten at man 1) stadig søker nye forhold og partnere, eller 2) at man *ikke* ønsker et forhold eller en partner (Illouz 2012: 78. min utheving). Særlig den første, den formen Illouz kaller hedonistisk, kan tenkes å være aktuell i dagens samfunn hvor teknologien muliggjør hyppige partnerbytte uten høy kostnad eller innsats.

Frykten for forpliktelse og frykten for intimitet blandes ofte når det er snakk om forhold og relasjoner. De to begrepene omhandler imidlertid to forskjellige deler av en relasjon. Forpliktelsen handler om enighet eller «kontrakten» mellom to parter, hvor relasjonen er fast og uttalt. Intimitet er gjerne mer basert på nærhet og kontakt. Den hedonistiske formen for forpliktelsesfobi skiller klart mellom de to, da intimitet er et ønske heller enn en frykt og man stadig ønsker intime forhold med nye partnere (Illouz 2012: 82). Dette kan knyttes til det Pedersen et.al. (2017) fant om at unge i dag avtaler uforpliktende seksuelle relasjoner med venner eller bekjente i stedet for å inngå i seriøse forhold.

3.6 Den økonomiske sfæren og den intime sfæren

Den økonomiske og den intime sfæren blir ofte ansett som to separate sfærer som opptrer sammen. Viviana Zelizer gir derimot mange eksempler på situasjoner hvor disse to sfærene møtes (Zelizer 2005). Hun hevder at vi alle er eksperter på situasjoner hvor de to sfærene «kolliderer» gjennom rutinemessig sosialt liv. Et eksempel hun trekker frem hvor den intime og den økonomiske sfæren kolliderer er i skillsmisseoppgjør, hvor ekteskapet og fordeling av eiendeler sammenkobles (Zelizer 2005:1). Samtidig er det ikke nødvendigvis slik at det alltid

er negative sammenhenger mellom økonomi og intimitet. Noen ganger er det ved hjelp av den økonomiske sfæren at vi opprettholder intime relasjoner, gjennom for eksempel gavebyttning, fordeling av husarbeid og barnepass (Zelizer 2005: 3). Zelizer viser hvordan det er fordelaktig ikke å skille sfærene fra hverandre, men heller se på hvordan de best kan og vil fungere sammen. Bare da kan man begynne å undersøke hvilke økonomiske prosesser som passer i intimiteten (Zelizer 2005: 288). Mange av disse forhandlingsprosessene i skjæringsforholdet mellom intimitet og marked foregår også i sjekkesituasjonen slik Holter (1981) beskrev den. Han legger for eksempel vekt på hvordan menn og kvinner i en sjekkesituasjon forhandler seg frem til en relasjon gjennom å gi og få tilbud, hvor mannen som nevnt er den aktive parten som kan gi kvinnen tilbud avhengig av hvor attraktiv han finner henne.

Siden Zelizers undersøkelser, har Øyen og Langeland (2015) gjort en analyse av «sjekkebevegelsens subjektforståelser og hvordan disse er påvirket av en forbruks- og opplevelsesøkonomi». De finner at det er et sterkt fokus på selvutvikling i sjekkebevegelsen, på å bli «en bedre versjon av deg selv» – den versjonen som selger best, og den mannen kvinnene vil ha. Dette er ifølge Øyen og Langeland (2015) et definerende trekk ved vår kultur, og er sterkt knyttet til en økende grad av valgfrihet hos individet. De finner at sjekkekurstilbyderne bruker en diskurs i sin markedsføring som er rettet mot de mennene som «... har vanskelig med å leve opp til maskuline idealer, normer og forventninger til seksualitet» (Øyen og Langeland 2015). Tilbyderne spiller på de mislykkede turene på byen, på de gangene mannen ikke turte å gå bort til *hu dama* i hjørnet og endte opp med å gå hjem alene. Eller på de gangene hvor han tør å gå bort, men samtalen dør hen etter de faste frasene om jobb og fritid (Øyen og Langeland 2015).

«For sjekkebevegelsen er maskulinitet først og fremst noe man kan selge: altså et produkt i en konsumkultur» (Øyen og Langeland 2015). Man kan argumentere for at sjekkebevegelsen selger en raffinert form for maskulinitet, den formen som Løvstad (2009) fremstiller i sin bok som den «riktige» formen for maskulinitet hvis man ønsker seg den formen for suksess med kvinner han beskriver. Denne maskuline rollen beskriver Øyen og Langeland (2015) som en dominant, ledende mann som kan ta styring i en situasjon og beskytte kvinnen. Selvutnevnte eksperter, coacher og terapeuter viser gjennom å fortelle sin historie hvordan det er mulig for «hvem som helst» å bli mer komfortabel i møte med kvinner, og at dette ikke nødvendigvis er noe man er født med (Genuine Connections; Gode Vibber 2018: begge lest 28.03.18).

3.7 Relasjonsshopping

Heino et.al. (2010) undersøkte hvorvidt bruken av metaforer om marked er utbredt blant personer som er aktive på datingsider på internett. De undersøkte hvordan markedsmetaforer påvirket brukere av nettdating, med vekt på hvordan de kommuniserte med og valgte ut potensielle partnere (Heino et.al. 2010). Mange av deltakerne i studien brukte begreper om kjøp, salg, varer og markedsverdi for å beskrive sin egen og andre brukeres atferd på slike sider. Det virket å være en selvfølge for deltakerne i studien at man fremstilte «den beste siden av seg selv» på slike plattformer, heller enn «sitt sanne jeg» - da man ønsker å markedsføre seg selv på en best mulig måte (Heino et.al. 2010). Som tidligere nevnt, fant også Holter (1981) liknende funn om markedsmetaforer i sin undersøkelse av utesteder. Dette er i tråd med Whittys (2008) «BAR-approach⁹», hvor balansen mellom en attraktiv og en reell fremstilling av seg selv, er essensielt for å oppnå gode resultater på sjekkemarkedet på nett.

Ved hjelp av ulike søkekriterier kan man på datingsiden Heino et.al. (2010) beskriver, filtrere bort de som ikke har de egenskapene eller attributtene man søker hos en potensiell partner. Man kan «shoppe» rundt på siden og finne den personen man ønsker «å legge i handlekurven» og investere mer i. Deltakerne anså dette som noe positivt da de tidlig kunne sile ut de personene som ikke har de egenskapene de er ute etter (Heino et.al. 2010). Mange opplevde også det store antallet som brukte datingtjenesten som positivt, da det gir en større mulighet for å møte en passende partner (Heino et.al. 2010).

Samtidig er det noen av deltakerne i undersøkelsen til Heino et.al. (2010) som påpeker de negative sidene ved denne utviklingen av datingmarkedet. De peker for eksempel på hvordan denne shoppingen kan føre til at man bruker mindre energi på å jobbe med parforholdet sitt, og at utseende og kvantifiserbare attributter spiller en mye større rolle enn det kanskje ville gjort i en offline setting.

3.8 Oppsummerende kommentarer

De teoretiske perspektivene jeg nå har presentert kan samlet sett være et godt bakteppe for min analyse av opplevelser single menn har rundt det å finne seg en partner. Kjønnroller er et tema som går igjen hos mange av bidragene, og de ulike perspektivene gir sammen et godt utgangspunkt for å få et noe nyansert og overordnet blikk på hvordan mennene i utvalget

⁹ BAR= Both an attractive and real self. I forbindelse med utforming av en nettdatingprofil.

opplever forventningen som stilles til de i en sjekkesituasjon. Bruken av markedsmetaforer virker også å være gjennomgående når man undersøker en sjekkesituasjon. Forhandlinger, foregår både i form av kjøp og salg av tilgang til nettsider, og mellom to individer i sjekkesituasjonen. Markedet virker altså å være aktuelt på flere ulike nivåer i sjekkesituasjonen. Det at de ulike teoriene trekker på mange av de samme perspektivene: kjønnsroller og forhandlinger, gjør at de sammen kan bidra til en bredere forståelse av de single mennenes opplevelser av sjekkesituasjonen.

4 Data og metode

4.1 Valg av metode

Som nevnt innledningsvis vil jeg i denne oppgaven undersøke hvordan single menn opplever det å finne seg en partner og de arenaene de velger å bruke for å gjøre dette. For å finne ut noe om dette har jeg benyttet meg av kvalitative forskningsintervjuer. Et av målet med kvalitativ metode kan være å få en dypere forståelse av et fenomen (Ragin og Amoroso, 2011: 112). Kvalitativ forskningsmetode egner seg godt til mitt prosjekt da det ikke er gjort så mye forskning på dette tidligere, og denne tilnærmingen vil kunne gi et bedre innblikk i motivasjon og erfaringer rundt sjekking og dating hos mennene i utvalget. Målet med undersøkelsen er ikke å kunne generalisere til alle single menn, men å få et innblikk i hvordan de kan oppleve søken etter partner og de tilgjengelige arenaene for partnervalg. Prosjektet er i tråd med en kvalitativ tilnærming, basert på løse analytiske rammer som endres og utvikles etterhvert som undersøkelsen tar form (Ragin og Amoroso 2011: 77).

Datamaterialet har gjennom hele prosessen vært veiledende i henhold til hvilke teorier jeg har implementert inn i mitt prosjekt. Jeg har underveis latt materiale påvirke hvilken retning prosjektet skal ta, noe som er i tråd med en induktiv forskningsstrategi, hvor man med utgangspunkt i dataene har som mål å kunne beskrive noen sosiale karakteristikk (Blaikie 2010: 83-84). Tidlig i utformingen av prosjektet ønsket jeg å undersøke hvordan informantene opplever og beskriver sin egen situasjon. For å finne ut av dette valgte jeg å benytte meg av en semi-strukturert intervjuguide, som gir noe rom for å tilpasse spørsmålene til hver enkelt informant. Dette mener jeg er i tråd med en abduktiv forskningsstrategi hvor målet er å undersøke hvordan informantene konstruerer sin virkelighet og sannhet, samt tattforgrittheter i deres sosiale verden (s.89-92). Totalt sett mener jeg dette er en fruktbar tilnærming til mitt datamateriale, for å undersøke hvordan informantene uttrykker sine opplevelser av sjekkemarkedet.

Blaikie (2010:83) presiserer viktigheten av å ha for seg noen forventede kategorier før man går i gang med datainnsamling, i tillegg til at man er åpen for at dataene kan gi uforutsette innsikter. Å klargjøre slike kategorier er også nyttig for å avdekke egne forventninger til funnene. For å bli bevisst mine egne forutinntattheter forhørte jeg meg i oppstartsfasen av prosjektet med bekjente om hvilke formeninger de har til fenomenet sjekkekurs, hvem de mener deltar på slike kurs og hvilke erfaringer de har med bruk av

nettdating og datingapper (Widerberg 2010). Det var til stor hjelp for meg å få satt ord på mine forutinntattheter, både i forhold til utforming av spørsmål og i møte med informantene.

I utgangspunktet ønsket jeg å avgrense prosjektet til menn som tidligere hadde vært deltakere på sjekkekurs, da dette er et felt det er gjort lite forskning på, og få har kunnskap om hva det egentlig innebærer. Det viste seg vanskelig å få tak i informanter som hadde deltatt på slike kurs, og jeg måtte utvide prosjektet. Jeg hadde fra start i bakhodet at det kunne være en utfordring å få tak i nok informanter som hadde deltatt på sjekkekurs. Jeg hadde derfor laget en plan B: å utvide studien til en undersøkelse av hvordan single menn opplever å søke etter partner. Jeg ønsket å avgrense utvalget til menn som var single på intervju tidspunktet da jeg ville de skulle ha et mest mulig aktivt forhold til det å søke etter en partner, og i tillegg ikke hadde glemt hvordan det var fordi det var lenge siden de hadde vært single. Valget om ikke å avgrense på alder ble tatt av praktiske årsaker, for ikke å ekskludere mulige informanter, og at det kunne være interessant å se hvilke synspunkter som kom frem hos personer i ulike aldre. Jeg vil si at deltakernes alder er en styrke for min studie, da jeg har flere som har erfaring fra to ulike tidsepoker – før og etter bruken av nettdating ble utbredt. Selv om jeg endte opp med få informanter som tidligere hadde deltatt på sjekkekurs, mener jeg de bidrar positivt til mitt prosjekt.

4.2 Utfordringer underveis

Som nevnt viste det seg å være en utfordring å finne informanter som tidligere hadde deltatt på sjekkekurs. Det er et lite miljø og kun én sjekkekursholder var positiv til mitt prosjekt og behjelpelig med å finne informanter. Sjekkekursene er opptatt av å beskytte identiteten til sine deltakere, og det var derfor ingen annen mulighet for å finne tidligere kursdeltakere enn gjennom kursholderne. Jeg kunne eventuelt forhørt meg i mitt nettverk om noen kjente til noen, men jeg fant det mest etisk forsvarlig å gå gjennom tilbyderne. Dette var fordi jeg hadde et sterkt inntrykk av at deltakere ikke nødvendigvis deler med bekjente at de har vært på sjekkekurs, og jeg ikke ønsket at noen skulle føle seg presset til å fortelle om det på grunn av eventuell deltakelse i mitt prosjekt. I tillegg er det ikke nødvendigvis slik at personer jeg har kjennskap til fra før som kanskje har deltatt på kurs, hadde ønsket å snakke med meg om dette tema. Det er en del fordommer knyttet til sjekkemiljøet, og sjekkekursene kan for utenforstående virke å være en del av dette miljøet. I forlengelse av dette kan det derfor tenkes at personer som har kjennskap til meg fra før kunne frykte at jeg også bærer på noen av disse fordommene, og i kraft av det, de som velger å ta sjekkekurs.

For å rekruttere informanter, meldte jeg meg inn i en singelgruppe på Facebook. Da jeg postet et innlegg i denne gruppen om mitt prosjekt, var det et par utfordringer som meldte seg. For det første er dette en gruppe for single, hvor jeg som kvinne søkende etter single menn, kunne bli mistenkt for å bare finne på prosjektet som en måte å komme i kontakt med menn på, for egen vinning. Det var noen i kommentarfeltet som hintet til dette, men de fleste anerkjente at det var et ordentlig prosjekt som skulle gjennomføres. Jeg valgte å ikke svare på denne kommentaren da jeg la merke til at denne personen ikke hadde interesse av å delta i prosjektet, og det virket ikke som at dette hadde noen negativ påvirkning på min tilgang til informanter. For det andre er dette en gruppe hvor det tidvis blir postet veldig mange innlegg per dag, og etterhvert som mitt innlegg forsvant nedover på siden, fikk prosjektet mindre oppmerksomhet. Som medlem i gruppen stod andre medlemmer fritt til å kontakte meg med henvendelser som ikke var relatert til mitt prosjekt, for eksempel ønsket om å bli kjent med meg som singel kvinne. Som svar på disse henvendelsene, presiserte jeg bakgrunnen for min tilstedeværelse i gruppen, og de fikk mer informasjon om prosjektet dersom de ønsket det. De aller fleste henvendelsene jeg fikk omhandlet imidlertid interesse for å delta i mitt prosjekt. En mulig informant sendte meg en del meldinger jeg fant ubehagelige. Jeg valgte å ikke møte denne personen og opprettholdt ingen ytterligere kontakt med han før intervjurunden var avsluttet. Kontakten ble avsluttet med en kort tekst hvor jeg takket for interessen og forklarte at intervjurunden nå var avsluttet. Den største utfordringen i disse situasjonene ble å holde en forskningsmessig avstand til informantene, særlig i de litt ubehagelige situasjonene. Alt i alt fikk jeg inntrykk av at informantene følte seg ivaretatt og at den avsluttende meldingen ble tatt godt i mot, da ingen forsøkte å opprettholde kontakt etter det.

4.3 Kontakt med informanter

Rekruttering av informanter skjedde i to omganger. Kontakten med tidligere attraksjonskursdeltakere ble i utgangspunktet gjort gjennom kurslederen, Torkel Guttormsen: han formidlet mitt prosjekt til tidligere deltakere, og de som var interessert kunne melde seg til han. Han sendte meg deretter kontaktinformasjonen jeg trengte for å kunne initiere kontakt med de som var interesserte. Jeg fikk anledning til å informere dem litt mer om prosjektet og vi avtalte deretter en tid som passet for å gjennomføre intervju.

Kontakten med de resterende informantene mine skjedde, som nevnt, gjennom en gruppe for single på Facebook. Jeg fikk tillatelse av administrator for gruppen til å promotere mitt prosjekt ved legge ut ett innlegg hvor jeg søkte etter single menn til deltakelse i studien

(se vedlegg 1). Ti menn meldte interesse, hvorav jeg endte opp med å intervju syv. All kontakt med disse informantene foregikk på Facebook Messenger, da jeg anså det som lettest for mulige informanter å kontakte meg der, heller enn for eksempel på mail. Dette mener jeg gjorde terskelen for å ville delta i mitt prosjekt lavere. Det var viktig for meg at jeg ikke kjente noe av deltakerne på forhånd. Jeg ønsket at deltakerne skulle føle de kunne snakke fritt, heller enn å fokusere på hva de trodde jeg ønsket å høre.

4.4 Utvalg

Jeg gjennomførte intervjuer med totalt 10 informanter i alderen 25-53 år. To av informantene har tidligere deltatt på attraksjonskurs, og syv av informantene er single menn rekruttert fra en singelside på Facebook. Den siste informanten er eier og kursholder hos Genuine Connections, Torkel Guttormsen. Alle informantene er gitt nye navn for å sikre deres anonymitet. Dette gjelder derimot ikke Guttormsen. På grunn av vanskeligheten med å skulle anonymisere han uten å miste interessant informasjon, har jeg spurt og fått tillatelse til å presentere han med fullt navn. Informasjonen og erfaringene han har bidratt med i dette prosjektet har vært svært verdifull ved at det gir meg mulighet til å sette meg litt inn i kursene, og få et mer reflektert bilde på attraksjonskurs og deltakerne. Hans bidrag brukes som et unikt innblikk i erfaringer, fremgangsmåte og opplevelser rundt sjekkekulturen og sjekkemiljøet. Med dette utgangspunktet, vil jeg derfor referere til han som Guttormsen i resten av oppgaven. Da attraksjonskursdeltakerne har vært på hans kurs er det nærliggende å anta at det finnes likheter i deres fortellinger, men det er allikevel interessant å se hvilke likheter og hvordan de kommer frem. Særlig med tanke på at begge de tidligere deltakerne snakker om hvordan det de lærte i etterkant gjennomgår en modningsprosess, og man ikke er ferdig utlært etter et kurs. Det kan være interessant å få et innblikk i hvilke faktorer som kan bidra til motivasjon for å ta et slikt kurs, og derfor mener jeg det er fruktbart å undersøke hvordan kursene oppleves fra innsiden.

Jeg fant det utfordrende å skulle avgjøre på hvilket tidspunkt jeg hadde intervjuet nok informanter til å få et godt datamateriale. Ideelt sett i kvalitativ forskning burde man gjennomføre intervjuer til man når et metningsforhold, at man ikke lenger lærer noe nytt i møte med nye informanter (Ragin og Amoroso, 2011: 112). Både på grunn av oppgavens tidsaspekt og omfang, og på grunn av oppgavens natur fant jeg ut at jeg ikke ville ha mulighet til å oppnå en slik metning i mine data. På tross av dette mener jeg at mine 10 intervjuer er et godt utgangspunkt for å belyse forskningsspørsmålene.

4.4.1 Informantene

Jeg refererer hyppig til informantene i analysen, og det er derfor nyttig å få en liten oversikt over dem og deres bakgrunn. Alle bortsett fra Torkel Guttormsen har fått nye navn og eventuelle identifiserbare utsagn modereres slik at utenforstående ikke kan avdekke informantenes identitet. Deltakerne ble gitt pseudonymer med utgangspunkt i SSBs oversikt over de mest brukte navnene i Norge i 2017. Dermed er det ingen andre som kan koble deltakernes navn til spesifikke utsagn. Informantene er: Torkel Guttormsen (alder 35), eier og kursleder hos Genuine Connections. De tidligere attraksjonskursdeltakerne er Emil (27) og Steffen (52). Og fra singelgruppen på Facebook har jeg intervjuet Thomas (25), Viktor (37), Arne (53), Kevin (38), Aksel (41), Robin (39) og Oskar (38).

4.5 Dybdeintervju

Det å møte potensielle partnere, sjekke opp noen man er interessert i, dra på date og hvordan man «gjør» samliv er alle ganske personlige temaer. Etter først å ha vurdert fokusgruppeintervjuer, kom jeg frem til at en-til-en intervjuer ville være bedre i henhold til prosjektets tema. Det er i tillegg mulig at informantene vil være mer komfortable med å dele personlig informasjon gjennom denne intervjuformen. Ifølge Kvale og Brinkmann (2015: 20), forsøker det kvalitative forskningsintervjuet «å forstå verden sett fra intervjupersonenes side». Dette er i tråd både med en induktiv og en abduktiv forskningsstrategi.

4.6 Gjennomføring av intervjuer

De fem første intervjuene jeg hadde ble holdt over Skype, da informantene av forskjellige årsaker ikke hadde anledning til å møtes ansikt-til-ansikt. Det ble derfor naturlig for meg å innhente muntlig, heller enn skriftlig samtykke hos deltakerne. De fem resterende intervjuene ble holdt på ulike kaféer eller restauranter i Oslo og omegn, alt etter som hva informanten hadde anledning til. Jeg valgte å innhente muntlig samtykke også fra disse deltakerne. Jeg opplevde at deltakerne på grunn av dette ble litt mer avslappet, da det bidro til å holde intervjuene litt mindre formelle i sin utforming. Den noe uformelle tonen mener jeg passet i tråd med mitt tema. Jeg hadde inntrykk av at alle informantene hadde tillit til at jeg kom til å behandle informasjonen de ga meg på en forsvarlig måte og i tråd med informasjonen de fikk. Alle intervjuene ble gjennomført i oktober og november 2017.

Informantene fikk på forhånd tilsendt et informasjonsskriv om prosjektet (se vedlegg 2). I begynnelsen av intervjuet takket jeg for at de ønsket å delta, jeg gikk raskt gjennom informasjonsskrivet, og de fikk anledning til å stille spørsmål om noe var uklart. Alle intervjuene ble tatt opp på lydbånd, etter samtykke fra informanten. Fordelen med opptak var at jeg da kunne fokusere mer på hva informantene sa i intervjusituasjonen og å holde samtalen gående, sammenliknet med om jeg skulle notert underveis. Intervjuene hadde varighet på mellom 20 og 50 minutter, avhengig av hvor mye informantene hadde å si. Intervjuene med de tidligere sjekkekursdeltakerne varte lengst, da de kunne gi informasjon om innhold og erfaringer knyttet til kurset.

Intervjuet med kurslederen omhandlet hvordan han selv kom inn i bransjen, og blant annet hvordan han definerer begreper som sjekking, forføring, dating og attraksjon. I tillegg til spørsmål mer spesifikt rettet mot kursene, en kort gjennomgang av kursets innhold både med tanke på praksisen og teorien kursdeltakerne lærer. Hans inntrykk av den typiske deltaker og motivasjon hos deltakerne var et godt supplement til den informasjonen de tidligere deltakerne ga.

4.6.1 Intervjuguide

Et semistrukturert intervju er et godt verktøy for å forstå intervjupersonenes egne oppfatninger og perspektiver. Denne formen for intervju baserer seg på en intervjuguide med noen temaer og spørsmål, og det er i tillegg rom for at forskeren kan stille oppfølgingsspørsmål (Kvale og Brinkmann 2015: 46). Min mal for intervjuguide består av to deler, en generell del om sjekking og datingkultur og en del rettet mot attraksjonskursene. Jeg utformet utfra denne malen tre forskjellige intervjuguider, med små variasjoner tilpasset de ulike gruppene informanter. I gruppen med tidligere deltakere fra attraksjonskurs hadde jeg anledning til å stille mer inngående spørsmål om kurset og læringsutbytte. I intervjuet med Guttormsen fikk jeg spurt mer om kursenes gang, og medlemmene av Facebook-gruppen fikk noen flere spørsmål om nettdating (se vedlegg 3). I de fleste intervjuene falt det seg naturlig å følge rekkefølgen på spørsmålene slik jeg hadde satt de opp i intervjuguiden, mens det i noen få ble det naturlig å stille spørsmålene i en litt annen rekkefølge, eller utdype med flere oppfølgingsspørsmål.

4.6.2 Transkripsjon

Jeg gjennomførte transkripsjonen av intervjuene så fort som mulig etter intervjuene. Dette fant jeg svært lærerikt, særlig på grunn av min begrensede erfaring med intervjuer fra tidligere. Gjennom å kontinuerlig evaluere egen innsats i intervjusituasjonen kunne jeg se en utvikling i min egen evne til å være tilstede i intervjuet, stille bedre oppfølgingsspørsmål og å gjøre informanten mer komfortabel i samtale med meg. Transkripsjonsprosessen ble derfor en svært viktig del i utviklingen av mine ferdigheter som intervjuer.

I løpet av intervjuene mine opplevde jeg at det var lite avsporing fra temaet, og i frykt for å miste verdifulle data, valgte jeg å transkribere intervjuene i sin helhet. Kvale og Brinkmann (2015: 205) presiserer at prosessen med å transkribere fra tale til tekst gjør at man kan miste poenger, og at noen utsagn kan oppfattes annerledes når man leser de, sammenliknet med i tale. En styrke ved at jeg har gjennomført både intervjuer og transkripsjon selv er at jeg er kjent med materialet både i talespråk og i skriftspråk. I transkripsjonene forsøkte jeg i tillegg å legge inn beskrivelser av kroppsspråk eller tempo i samtalen der jeg følte det kunne være relevant eller interessant.

4.7 Styrker og svakheter

Som nevnt anser jeg variasjonen i alderen på mine deltakere som en styrke for mine data. Flere av informantene har erfaring fra to tidsperioder, før og etter bruken av nettdating ble utbredt. De som har erfaringer fra begge disse periodene, drar aktivt sammenlikninger og husker tilbake til hvordan de opplevde sjekke markedet da de var yngre.

En svakhet ved dataene bunner i min opprinnelige antakelse om hvor allmennkjent fenomenet sjekkekurs er. Da jeg så meg nødt til å utvide prosjektet for å få nok informanter, tok jeg ikke nok høyde for at andre mulige informanter ikke hadde kjennskap til eller formening om innholdet på sjekkekurs og eventuelt hvem de tenkte gikk på slike kurs. Jeg bygget intervjuguiden opp slik at de som ikke har deltatt på kurs fortsatt fikk en del spørsmål om kursene. Tanken med dette var å lage en bro mellom de tidligere deltakerne og de som ikke har vært deltakere i dataene. Dette har ført til at intervjuene med de som ikke har vært på kurs er litt kortere enn det jeg i retrospekt skulle ønske, men jeg mener fortsatt deres svar gir meg interessante innsikter.

Erfaring er viktig i en intervjusituasjon, og en mer erfaren intervjuer vil muligens ha mer overskudd til å stille interessante og relevante oppfølgingsspørsmål, sammenliknet med en uten noe særlig intervjuerfaring. Da dette er mitt første møte med intervjuhåndverket i

praksis, vil det være rom for forbedring. En strategi jeg brukte for å bøte på dette var at jeg transkriberte intervjuene så fort de var gjennomført, og la ekstra merke til hvordan jeg selv opptrådte og ble oppfattet i situasjonen. Oppfattelsen baserte jeg på responsen jeg fikk på ulike spørsmål underveis, og jeg kunne tilpasse min fremtreden i møte med nye informanter. I retrospekt så jeg flere mulige oppfølgingsspørsmål som jeg i situasjonen gikk glipp av, men jeg mener fortsatt de dataene jeg fikk er et godt utgangspunkt for å undersøke min problemstilling.

Denne oppgaven kunne vært løst ved bruk av fokusgrupper, men min oppfatning er da at man ville fått ganske andre svar enn det jeg fikk i mine dybdeintervjuer. Noe som kunne vært interessant å se på i en fokusgruppeintervjusituasjon er dynamikken mellom de ulike deltakerne og hvordan kanskje særlig maskulinitet, koder og markedsmetaforer hadde kommet til uttrykk. Dette ville imidlertid være krevende for en fersk intervjuer, og jeg tror dette ville være mer fruktbart hvis det ble gjennomført av en mer erfaren intervjuer.

En annen mulig løsning kunne vært å undersøke en mer spesifikk aldersgruppe, for eksempel menn i 20-årene eller i 40-årene. Bruken av datingapper vil kanskje være større blant de i 20-årene, mens en større gruppe i 40-årene kunne bidratt til flere fortellinger om utviklingen som har kommet med nettdating. Jeg mener imidlertid at variasjonen i alder er en styrke da det er interessant å se om det er forskjeller i hvordan de opplever denne utviklingen.

En kvalitativ undersøkelse av denne typen vil ikke ha noe tilfeldig utvalg. I tilfellet med min oppgave er det tenkelig at de som har meldt interesse er noen som i utgangspunktet har tenkt rundt og i noen grad er bevisste sin egen 'singelrolle'. I tillegg kan det være slik at de som meldte seg er noen av de mest «aktive single», i den forstand at de aktivt søker etter en partner. Dermed er det tenkelig jeg ville fått andre svar om jeg hadde rekruttert fra andre arenaer, men jeg mener det er en fordel for mitt prosjekt at mine informanter kan sies å være «aktive single», da det er rimelig å anta at disse har en del tanker som det å være singel.

4.8 Analytisk tilnærming

Jeg valgte å kode datamaterialet med temabaserte koder, da jeg mener det er det som passer best på mine data. Dette er begrepsstyrte koder, bygget på den litteraturen jeg har tatt utgangspunkt i (Kvale og Brinkmann 2015: 227). Jeg kodet dataene i to omganger, først i større tema, og deretter i mindre grupper innen hvert tema. De store kodene bygget på de ulike teoretiske bidragene jeg tar utgangspunkt i: sjekking, hookup-kultur, maskulinitet, intimitet og nære relasjoner, forpliktelsesfobi, den økonomiske og den intime sfæren, og

relasjonsshopping. Deretter litt mer nærliggende koder som: privatisering, markedsmetaforer, marked, koder, utseende, kriterier til partner, one-night stands, maskulinitet, forpliktelsesfobi, hyppige partnerbytter, økonomi og romantikk. Dette var temaer som gikk igjen i intervjuene, som jeg enten fanget opp i selve intervjusituasjonen eller som kom frem i transkripsjonen og gjennomlesning av transkripsjonen. Kodingen foregikk i sin helhet på papir, da jeg anså mitt datamateriale som oversiktlig og mest overkommelig å jobbe med i papirformat.

I analysen har jeg vært opptatt av å prøve å ikke sette informantene i et dårlig lys. Mange av de meningene som kommer frem i transkripsjonen virker mer ekstreme på papiret, sammenliknet med i talespråket. Jeg har hele tiden vært bevisst på at mitt teoretiske utgangspunkt vil farge hvordan informantenes utsagn kommer frem. Da det viser seg at ingen av informantene har utsagn som ikke finnes igjen i noe av teorien jeg benytter, opplever jeg at ingen blir stilt i et unødig dårlig lys. Det at funnene ikke er unike, men heller virker å være nokså utbredt, gjør at informantenes utsagn kan tolkes mer som tendenser på holdninger, snarere enn ekstreme holdninger hos noen få.

4.8.1 Begreper

Noen begreper ønsker jeg å klargjøre før analysen. «Seksuelle relasjoner» bruker jeg som et vidt begrep som innebefatter alt deltakerne selv oppfatter som en seksuell handling. Dette kan være både i forbindelse med et one-night stand og i samtaler om mer langvarige relasjoner. Begreper om nettdating, datingsider og nettdatingsider bruker jeg om hverandre for variasjon i språket. Jeg bruker singlegruppen på Facebook og Facebookgruppa på samme måte. De fleste begrepene jeg bruker i analysen vil være teorinære, og er gjort rede for i teorikapittelet.

4.9 Validitet

Validitet handler om hvorvidt metoden man benytter i et forskningsprosjekt er passende for det man ønsker å undersøke, og i forlengelse av dette hvor gyldige funnene kan sies å være. Kvalitative undersøkelser endrer gjerne retning underveis, noe min i relativt stor grad gjorde. Da jeg som nevnt tidlig innså at prosjektet måtte endres, hadde jeg anledning til å tilpasse intervjuguiden og laget tre ulike basert på hvem jeg intervjuet. Jeg mener derfor de dataene jeg samlet inn er tilstrekkelige til å svare på forskningsspørsmålet. «Fra et etisk perspektiv bør et gyldig forskningsdesign produsere kunnskap som er fordelaktig for mennesket ...» (Kvale og Brinkmann 2012: 278), noe jeg mener mitt prosjekt i noen grad er, da flere av

informantene uttrykte at de gjennom intervjuprosessen fikk anledning til å reflektere rundt sin situasjon på nye måter.

4.10 Reliabilitet

Prosjektets reliabilitet, eller troverdighet, knyttes gjerne til etterprøvbarehet. I kvalitative studier handler dette om ledende spørsmål og hvorvidt svarene påvirkes av hvem det er som gjennomfører intervjuet (Kvale og Brinkmann 2015: 276). Gjennomsiktighet i forskning er viktig for å opparbeide troverdighet, og jeg har i dette kapitlet forsøkt å gjøre rede for hvordan jeg har gått frem i mitt prosjekt. I forhold til hvorvidt svarene jeg har fått er påvirket av min rolle i intervjuet, har jeg hele tiden vært bevisst på det faktum at jeg som kvinne som intervjuer menn om sitt singelliv vil kunne påvirke svarene. Jeg tror samtidig at min posisjon ga meg svar som en mann i min situasjon ikke ville fått, særlig spørsmål knyttet til utfordringer rundt det å tilnærme seg kvinner.

I analysen forsøker jeg gjennom bruk av sitater å vise hva som er informantenes stemmer og hva som er mine tolkninger rundt deres utsagn. Da mitt prosjekt tar for seg disse mennenes erfaringer og opplevelser er det viktig for meg å ikke undergrave de opplevelsene de deler med meg. Dette gjør jeg blant annet gjennom å knytte de utsagnene jeg bruker tett til den teorien jeg baserer undersøkelsen på. Utsagnene viser seg til en viss grad å stemme overens med tidligere forskning, noe som er en god indikator på at svarene jeg fikk ikke er *for* påvirket av min person. Dette er sentralt med tanke på prosjektets troverdighet og muligheten til å reprodusere studien (Kvale og Brinkmann 2015: 276). En reproduksjon av denne studien på et annet tidspunkt kan imidlertid tenkes å gi andre svar, da respondentene er preget av de teknologiske og digitale mulighetene som er tilgjengelige for de per dags dato, og fordi man ikke vil kunne oppdrive de samme informantene.

4.10.1 Forskerrollen

Som nevnt kunne det potensielt være en utfordring at jeg som kvinne skulle intervju single menn om sjecking og dating. For det første kan kjønnsforskjellen påvirke de svarene jeg får, sammenliknet med om en mann skulle gjennomført en liknende studie. Det kan påvirke tonen i intervjuet, og det er mulig de holdt litt tilbake. Samtidig kan det være de synes det opplevdes lettere å snakke med en kvinne om dette, og utfra spørsmålene de stilte meg underveis i intervjuet tror jeg de og var nysgjerrige på å få en kvinnes synspunkt rundt noen av temaene. Det å være åpen og lytte til det informantene sa var noe jeg etterstrebet i hele prosessen.

Dette er i tråd med hvordan Kvale og Brinkmann (2015: 35) argumenterer for at en viktig evne hos intervjueren er å skape rom hvor informantene kan føle seg trygge og snakke fritt. Jeg fikk inntrykk av at mine informanter opplevde situasjonen som seriøs, men samtidig hyggelig og avslappet.

Noe som kan være utfordrende er å finne balansen mellom å holde en hyggelig tone i intervjuet, og å samtidig ha en forskningsmessig avstand. Som nevnt fikk jeg noen ubehagelige tilnærmelser i rekrutteringsprosessen, men jeg fikk også henvendelse hvor en av deltakerne meldte en personlig interesse for meg i etterkant av vårt intervju. Dette går utenfor de etablerte rollene som intervjuer og informant, og kan potensielt være problematisk ved at jeg som forsker ønsket å opprettholde et positivt forhold til mine informanter, og få dem til å føle seg ivaretatt, men samtidig verne om en rent profesjonell relasjon. På grunn av prosjektets natur var denne problematikken noe jeg hadde reflektert over i forkant av intervjuene, men som meldte seg i større grad enn forventet. Jeg mener imidlertid det løste seg fint i alle tilfellene, og jeg følte jeg tok noen små forhåndsregler som hjalp på, som å være bevisst på bekledning og kroppsholdning under intervjuene.

4.11 Etiske betraktninger

«Etiske problemstillinger preger hele forløpet i en intervjuundersøkelse, og man bør ta hensyn til mulige etiske problemer helt fra begynnelsen» hevder Kvale og Brinkmann (2015: 97). Mitt prosjekt preges av personlige, men ikke nødvendigvis sensitive temaer. Mange av meningene som kom frem i mine intervjuer er temaer som går igjen hos flere, og jeg mener at deltakerne ikke står i fare for å oppleve intervjusituasjonen som ubehagelig eller negativ da jeg etterstrebet å opprettholde en nøytral og ikke-dømmende tone i mine spørsmål. Jeg fikk ikke inntrykk av at mine informanter opplevde meg som nedlatende i intervjuprosessen, og de fleste ga i etterkant av intervjuet uttrykk for at de synes det var et spennende tema å snakke om, og at de fikk reflektert over ting de ikke tidligere hadde tenkt på. Dette kan sies å være en positiv konsekvens for deltakerne, da de muligens ble litt mer bevisst sin egen posisjon på ulike sjekkearenaer (Kvale og Brinkmann 2015: 49,103).

Prosjektet er meldt inn og godkjent av norsk senter for forskningsdata (NSD), og informantene ble underrettet om sine rettigheter i tråd med NSDs retningslinjer. Jeg startet hvert intervju med å gå gjennom hvordan informasjonen om den enkelte ville bli behandlet og at ikke noe av det de sa vil kunne knyttes til dem. Alle informantene ga meg deretter muntlig informert samtykke. Informert samtykke handler om at forskeren etterstreber åpenhet

rundt prosjektets overordnede mål, hvordan intervjudata og personinformasjon skal behandles og hva deltakelse i prosjektet innebærer (Kvale og Brinkmann 2015: 104-105). Dette løste jeg gjennom å sende ut informasjonsskriv til deltakerne før intervjuet, og å presentere hva deltakelse i prosjektet innebar for de, før intervjuet startet. I utgangspunktet hadde jeg planlagt å samle inn skriftlig samtykke, men fant som nevnt ut at det muntlige samtykket passet seg bedre for min undersøkelse, med tanke på tema og tonen i intervjuene. Jeg følte informantene fikk større tiltro til mitt prosjekt gjennom at det var godkjent hos NSD, og at de hadde tiltro til at jeg kom til å behandle informasjonen de ga på en ordentlig måte.

Jeg fikk som nevnt tilgang til to av mine informanter gjennom kontakt med Torkel Guttormsen. De kunne melde sin interesse til han etter et innlegg på Facebook-gruppen til attraksjonskursene, og han videreformidlet dette til meg. På denne måten var det ingen som visste hvem andre som eventuelt meldte sin interesse for prosjektet. Min kommunikasjon med disse informantene foregikk på mail, som slettes ved prosjektets slutt.

Kommunikasjonen med alle informantene jeg rekrutterte gjennom Facebook foregikk som nevnt i den private chat-funksjonen «Facebook Messenger». Andre medlemmer i gruppen kan dermed ikke se hvem det er jeg har hatt kontakt med i forbindelse med deltakelse til prosjektet. Også disse meldingene vil bli slettet ved prosjektets slutt. Koblingsnøkkelen, dokumentet hvor alle navn og kontaktinformasjon står, i tillegg til pseudonymene de ulike deltakerne har fått, er kryptert og det er kun jeg som har tilgang til passordet. Opptakene ble gjort på mobiltelefon, som til en hver tid har hatt passordbeskyttelse, og dermed ikke er tilgjengelig for utenforstående. Både koblingsnøkkel og lydopptak vil slettes ved prosjektets slutt.

5 Kjønn og marked

I dette analysekapittelet vil jeg se på kjønn og sjekkemarkedet. I den første delen av kapittelet vil jeg se på sjekking, og hvordan dette utspiller seg på nett og i møter ansikt til ansikt.

Begreper om kjønnsroller, privatisering, koder og markedsmetaforer brukes for å undersøke informantenes opplevelser rundt det å finne seg en partner og hvordan teknologien påvirker denne prosessen. Del to vil hovedsakelig ta for seg maskulinitet: hvordan maskulinitet er et viktig element i sjekkemarkedet og hvilke former for maskulinitet som virker å ha hegemoni, både på sjekkemarkedet og i sjekkemiljøet. I forlengelse av dette vil jeg se på motivasjon hos de tidlige attraksjonskursdeltakerne.

5.1 Sjekkeassosiasjoner

Målet med sjekkingen var ifølge Holter (1981: 15) en kontrakt, en relasjon som bygges opp mellom to parter. For noen varer kontrakten en kveld, for andre mye lenger. Sjekkebegrepet har flere ulike assosiasjoner, og mine informanter var splittet i hvorvidt de mente dette var noe positivt eller negativt. Som nevnt i kapittel 2, virker det som det er en enighet om at sjekking er en *aktiv* handling. Det oppfattes som et middel mot et mål, og det virker som de fleste anser uforpliktende seksuelle relasjoner som selvet målet med sjekkingen. Guttormsen presenterer de assosiasjonene han ofte hører om sjekking: «Veldig ofte når man snakker om sjekking så handler det om “å få seg noe”. Det handler om å plukke ut noen og ta de med til sengs». Som sitatet illustrerer, virker det som at sjekking ofte handler om det å «plukke opp» en tilfeldig partner, gjerne en man møter på byen. Det at det er en flyktig relasjon, er det de fleste virker å anse som det negative ved sjekking, i tillegg til ubehaget og frykten for en eventuell avvisning. Informantene brukte imidlertid begrepet om noe de til tider selv holdt på med, enten i det virkelige liv, eller på nett. Robin trekker det i utgangspunktet frem som noe negativt: «sjekking da ser jeg for meg en player som finner seg en ny dame hver uke omtrent, så ikke så veldig positivt egentlig». Samtidig sier han at formålet med sjekking:

... varierer veldig, for min egen del er det å få meg en kjæreste. Jeg ser jo og kjenner mange som bare er ute etter one night stand, men jeg ser også en del som virkelig er ute etter å få seg en livspartner og kjæreste. (Robin)

Det kan tyde på at han tenker at sjekking ikke nødvendigvis er en positiv handling i seg selv, men heller et onde man ikke kommer utenom hvis man skal finne seg en partner. Det virker som Robin trekker et skille mellom de som «sjekker» aktivt: de som går ut på byen med ett mål for øyet, og de som er ute etter å finne seg kjæreste. Sjekkingen som skjer på byen er noe annet, noe mer perverst og flyktig, noe lite positivt i hans øyne. Målet med sjekkingen slik Robin uttrykker det, stemmer overens med de målene Holter (1981) fant: den store forelskelsen.

Andre informanter trekker linjer til en mer bokstavelig betydning av begrepet. Arne forklarer for eksempel at: «Jeg tror det som ligger i bunn og grunn for sjekking er det at du leter etter noe. Det er jo litt ulikt hva du leter etter da». Alle informantene mener sjekking er noe du kan gjøre både på nett og i virkeligheten, men det å sjekke på nett virker mer akseptert og noe mindre skummelt, som Viktor sier:

Nå har det vært så mange damer som har kommentert at “Hei!” er så kjedelig. Det å si “Hei” eller gå bort [på gata] er kjedelig. Pluss at jeg sliter med å bare gå bort og si “Hei” – også finne ut hva jeg skal si [etterpå] så hun ikke minster interessen.

Viktor sier han føler det er mer komfortabelt å sjekke på nett, og mener det kommer mer naturlig i en nettdatingsituasjon, sammenliknet med om han skulle møtt noen ansikt til ansikt. Han uttrykker, som sitatet viser, at frykten for å bli avvist er tilstede når han sjekker på tradisjonelle arenaer som for eksempel utesteder, men dette er ikke en frykt han uttrykker i forbindelse med nettdating. Dette kan knyttes til sårbarhet i en sjekkesituasjon. På nett, ofte hjemmefra eller i omgivelser man selv anser som trygge og behagelige, vil man være beskyttet, og en avvisning vil kanskje ha mindre innvirkning. Så fort man beveger seg ut i offentligheten blir denne tryggheten utfordret, og en avvisning kan virke både mer voldsom og personlig.

5.1.1 Sveip-mentalitet

Bruken av datingsider og -apper gir tilgang til flere potensielle partnere. Arne sammenlikner det med å melde seg på en ny fritidsaktivitet for å møte nye mennesker:

Martine: Tenker du at nettstedet og/eller apper er en god måte å møte folk?

Arne: Ja, absolutt det tror jeg. For du kan jo melde deg inn i et kor eller ett eller annet, men da har du gjerne sveipet ferdig i løpet av 5 minutter da. Hvis ikke ... og treffe noen på byen, selvfølgelig, det skjer sikkert det, men jeg vet ikke hvor god arena det egentlig er. Du får jo på en måte markedsført deg bredt med nettstedet og apper.

Det er interessant å se hvordan Arne, med noe overdrivelse, sier at du kan «sveipe ferdig» et kor på 5 minutter. Det virker som han bruker «sveipe» som synonym for det å bedømme potensielle partnere. Markedsføring på nett virker å være noe Arne anser som positivt. Man viser sin tilgjengelighet til et større publikum enn i for eksempel et kor, og man har selv et større utvalg potensielle partnere å velge fra. I en nettdatingsituasjon er utseende den varen man selger seg inn med til potensielle partnere, og antallet brukere gir muligheten til å gå gjennom mange profiler på kort tid. Det er rimelig å anta at man med så mange profiler å forholde seg til, bruker kort tid på hver – man utvikler det jeg ville kalle en «sveipementalitet»: evnen til fort å vurdere en potensiell partner på nett. Dette virker å kunne overføres til andre arenaer slik Arne fremstiller evalueringen av potensielle partnere i et kor.

Arne trekker på liknende markedsmetaforer som det Holter (1981) fant blant sine informanter. Igjen kommer det tilbake til antallet brukere på slike sider, når flere bruker sidene er det og større mulighet for at noen klikker seg inn på din profil, eller man finner noen man selv liker. Markedsføringen er noe man gjerne kan gjøre gjennom å ha «gode bilder» på sin profil. Flere av informantene betegner det som gode bilder når bildene fører til en økt grad av interesse for deres profil.

Steffen: Jeg prøvde med litt egentatte bilder, og noen som andre hadde tatt, men det funka ikke. Kort og brutalt.

Martine: Hva legger du i at det ikke funka?

Steffen: Mangelen på respons, jeg laget en egen profil, og hadde egne bilder, så og si uten respons. Så fikk jeg løst problemet, fikk tatt bilder – gode bilder, og bygget en bra profil. Og det gjorde utslaget.

Steffen sier han brukte en egen 'ekspert' på nettdating for å gjøre hele profilen sin mer attraktiv, men det var bildene som gjorde det største utslaget. Bilder blir en indikasjon på utseende, og som Holter (1981) også fant i sin studie, er det gjerne utseende som er

avgjørende for hva slags tilbud en potensiell partner velger å gi. Det kan og tenkes at «gode» bilder tolkes som en indikasjon på at personen tar vare på seg selv, at de kanskje lever en aktiv livsstil og er opptatt av hvordan de tar seg ut. Flere av informantene sier at de føler de har blitt mer overfladiske etterhvert som de har brukt nettdating mer, gjerne knyttet til bedømmelse av utseende basert på bilder.

5.1.2 Kriterier for valg av partner

Attraktivitet har en sentral rolle i sjekkesituasjonen. Dette var også noe mine informanter trakk på i forbindelse med evaluering av potensielle partnere, både i ansikt til ansikt-møter og på nett. De hadde ulike kriterier, men et fellestrekk ved deres fortellinger var det umiddelbare fokuset på utseende. Både Thomas og Viktor trakk frem at de ikke ville ha ei som var «modellpen», men heller søt:

Altså, jeg vil ikke at hun skal være supermodell som alle sikler etter og hun legger ut fullt av Instagrambilder av rompa og puppene sine og den duren der. Det er ikke kanskje så kult, men jeg vil jo at jenta skal være pen *for meg*, og kanskje ikke høyere enn meg, og ikke større enn meg. Altså, jeg er en stor kar, jeg er en kraftig kar, på over 110 kg, så det er ikke så kult hvis jenta er tyngre enn meg liksom. Og den høyden jeg er komfortabel med på jenta, det er ikke noe must, men mellom 165 og 170 cm et sted har vært perfekt for min del. Også er det jo pent med blå øyne, men det betyr jo ikke at det må være det for det. Så ... folk burde sette standardene sine litt lengre i bakhodet. (Thomas)

Det er interessant å se hvordan Thomas fint kan ramse opp en hel rekke egenskaper han ønsker hos sin potensielle partner og samtidig mene at det ikke er så viktig. Som Holter (1981) trakk frem kan attraktivitet brukes som vare på sjekke markedet. Thomas kan bruke de kriteriene han har satt som utgangspunkt for å gi ulike tilbud i sjekkesituasjoner, for som han sier: «man sjekker jo ikke opp hvem som helst». Kevin på sin side trekker linjer mellom nettdating og opplevelsen av økt fokus på attraktivitet i sjekkesituasjonen.

Kevin: Det har jeg lagt merke til, du blir mer og mer perfeksjonist, eller ... Det og tror jeg har noe med det der med “neste!” [å gjøre]: Nei, sveip sveip.

Martine: har du noen eksempler på dine kriterier?

Kevin: Nei, altså jeg begynte jo liksom med, det er jo fælt å si det, før så likte jeg jo egentlig alle typer damer, men nå har jeg har blitt snever – skjønner du hva jeg mener? De skal være tynne, fine blablabla, og ja, 30, nå føler jeg damer på min egen alder har blitt gamle.

Når han trekker frem at han tidligere likte «alle typer damer», er det rimelig å anta at det i hovedsak da er snakk om for 20 år siden, før han gikk inn i et langvarig forhold. I tillegg til å trekke på utseende som kriterier for partner, er altså alder en viktig faktor hos Kevin, som nå selv er 39 år. Igjen kan dette knyttes til nettdatingsider hvor man oppgir alder i profilen sin. Alder har blitt et viktig kriterium i sjekkesituasjonen, det er blitt mer synlig og er en måte å sile hvem som vises som potensielle partnere på ulike datingsider.

5.1.3 Aktive menn

Det virker å være enighet rundt rollefordeling når det kommer til sjekking. Holter (1981) fant i sin studie at mannen spiller en aktiv rolle i sjekkesituasjonen, det er han som skal være frempå og initiere kontakt. Kvinnens rolle er mer passiv. Hun skal bli «sjekket opp»: hennes jobb er enten å godta eller avslå tilbudet mannen kommer med. Det er tenkelig at kvinner kan være passive *fordi* menn er aktive, men denne rollefordelingen virker å være internalisert i sjekkemarkedet og ingen av mine informanter problematiserte dette. Denne typen rollefordelingen er noe flere av informantene mine sier de kan føle på, både i sjekkesituasjoner på nett og i ansikt til ansikt-møter. Samtidig virker det som det er noe de har akseptert at det «er sånn det fungerer», noe for eksempel Emil sier:

Martine: føler du det ligger noen slags forventning til at du skal initiere kontakt?

Emil: Ja, jeg gjør jo det. Før så var jeg kanskje litt irritert over det, men nå har jeg bare oppfattet at det er sånn det er.

Emil uttrykker at han ikke nødvendigvis tenker så mye over dette lenger, men at det er «veldig koselig når jenter og tar initiativ». Det at han legger merke til de gangene en kvinne initierer en samtale, tyder på at det kanskje ikke er så utbredt. Samtidig virker det som Emil,

etter å ha blitt mer komfortabel i sjekkesituasjonen, har innfunnet seg med de forventede kjønnsrollene. Flere av informantene sier at de føler det er blitt mer vanlig og akseptert at kvinner også kan ta kontakt, men at det kanskje fortsatt er menn som ender med å gjøre det mest i praksis. Dette kommer frem i hvordan Robin snakker om å ta kontakt:

Det er jo oftest jeg som tar kontakt, det er det. Mange av damene er ganske passive, så de bare sitter og venter på at vi skal gjøre det. Men det er noen som er ivrige på å ta kontakt av damene og, det er det. Men jeg liker å ta kontakt, så det går veldig greit.

Det kan virke som det er en kombinasjon av aksept for en forventet rolle i sjekkesituasjonen, og åpenhet for at kvinner også *kan* ta kontakt, som Robin uttrykker i sitatet over. Det kan ses likheter til utviklingen i menn og kvinners holdninger til seksuelle relasjoner, slik Currier (2013) fant i studien av holdninger til hookup-kultur: det var lite kjønnsforskjeller i holdningene til flyktige seksuelle relasjoner. Det kan tenkes at en naturlig konsekvens av dette er at kvinner i større grad tar saken i egne hender. Studien fremstiller menn som den parten i sjekkesituasjonen som ønsker den seksuelle relasjonen. Dette er en stereotypi Guttormsen ønsker å få bukt med på sine kurs:

Hjelpe menn å skjønne at klisjéene om at menn er de kåte, de som *vil* ha sex, de som jakter etter det, og kvinner er de som sitter på pidestallen sin og velger hvem det er de vil ha og har full kontroll – og det her er bullshit.

Den rollen menn tilskrives i en sjekkesituasjon, den som vil ha sex, kan være en grunn til at denne seksuelle dikotomien henger igjen. I likhet med Robin, er Guttormsen positiv til en mindre kjønnet fordeling av det å initiere kontakt i en sjekkesituasjon. Den androgyne kjønnsrollen flere kvinner trekker på i sjekkesituasjonen (Pedersen et.al 2017) kan være en konsekvens av denne utviklingen, som igjen fører til at enda flere kvinner kan tenkes å initiere kontakt. Samtidig kan det trekkes ut av begges utsagn at det er én person som har mer kontroll over sjekkesituasjonen enn den andre. Det er delte meninger om hvorvidt det er kvinnen som har kontroll gjennom det at hun kan velge hvilket tilbud hun vil akseptere, eller mannen som oftest går bort til den kvinnen *han* finner attraktiv. Flere av mennene uttrykte at de i sjekkesituasjonen trivdes best i rollen som den som sjekker opp, og Emil opplevde dette som å være den rollen som har kontroll over situasjonen:

Martine: Har du blitt sjekket opp selv?

Emil: Jeg har det, men jeg skal innrømme at jeg synes det er verre enn å sjekke opp faktisk, for det, da føler jeg det setter litt press på meg.

Martine: Å?

Emil: Jenta kommer bort helt fra andre siden av rommet, det skal mye til før jenter kommer bort da, og det koster dem veldig mye, også blir jeg litt sånn ... jeg vet ikke ... jeg føler liksom at det, jeg har mer kontroll da, hvis jeg går bort. For da går jeg bort til noen jeg liker. Også plutselig er det noen som kommer bort som liker meg, også føler jeg plutselig at det er jeg, på en måte, som må imponere hvis du skjønner?

Gjennom dette sier Emil noe om rollen til den som sjekkes opp, i det at han pålegger seg selv en forventning om å imponere. Det virker som han er mer komfortabel når han har kontroll over situasjonen, og det tilsier at han har gått bort til noen han liker. Som sitatet viser gir det at han går bort til en kvinne både kontroll i forhold til hvem han kommer i kontakt med, og over selve sjekkesituasjonen. Dette kan være en tenkelig grunn til at flere av informantene ikke anså det som noe stort problem å være den som initierer kontakt.

5.1.4 Privatisering fra sofaen

I en utelivssituasjon vil privatisering, det å få den ønskede parten på tomannshånd, foregår ved at man for eksempel danser, tar litt luft eller kjøper noe å drikke sammen. Når man sjekker på nett foregår denne privatiseringen litt annerledes. På sett og vis foregår den i samme steg i sjekkesituasjonen, slik Holter (1981: 57) beskrev – etter den første kontakten. På datingsider kan man initiere kontakt med en potensiell partner ved for eksempel å «like» denne personens profil, som gir den andre beskjed om at noen ønsker å komme i kontakt med deg. I singelgruppen på Facebook foregår den første kontakten gjerne ved at en person legger ut et innlegg, hvorpå andre medlemmer kan kommentere innlegget, eller ta kontakt med den personen direkte via en privat melding. Informantene bruker ulike strategier for å initiere denne første kontakten, og den påfølgende privatiseringen av samtalen. Robin sier han flere ganger har tatt kontakt med andre i singelgruppen på Facebook via privat melding:

Men på nettet, er jo en veldig fin måte å bli kjent på. Og særlig i gruppen så ser man jo, hvordan innspill de kommer med og hva de sier og hva de gjør, da får man jo litt inntrykk av personen, det gjør man. Også kanskje man blir interessert utfra det og tar kontakt. Det har jeg gjort mange ganger.

Robins utsagn illustrerer hvordan privatiseringen foregår etter man har fått et inntrykk av den andre personen. Han uttrykker at han foretrekker Facebook-gruppen fordi man kan skape seg et inntrykk av personen før man eventuelt velger å ta kontakt. Privatiseringen på nett skjer i mer lukkede fora enn det det vil gjøre i en utelivssituasjon. Dette er en fordel da terskelen for å ta kontakt kan være lavere – slik Robin sier han ofte tar kontakt, og et eventuelt avslag kan tenkes å ikke ha like stor innvirkning da ingen andre er vitne til det.

Flere av informantene sier at de føler internett gir et mye bedre utgangspunkt for å bli kjent med nye potensielle partnere. De trekker frem at det er komfortabelt og det er mer beleilig å sjekke på nett, sammenliknet med for eksempel på byen. Som Kevin sier: «du kan jo sjekke på byen og, men det er mye lettere å gjøre det fra sofaen». Det kan tenkes at det er mindre anstrengende, og mange har lettere for å være mer oppriktig og ærlig i samtaler med potensielle partnere på nett, sammenliknet med ansikt til ansikt-møter (Whitty 2008). Dette kan henge sammen med hvordan datingsider markedsfører tilgjengelighet: vi har muligheten til å søke etter potensielle partnere både på bussen på vei til jobb og i sofaen hjemme i vår egen stue.

Noe som er interessant i forlengelse av nettdating er hvordan informantene uttrykker forskjeller mellom den tradisjonelle ansikt til ansikt-sjekkingen for eksempel foregår på utesteder og den sjekkingen som skjer på nettet. Som Robin sier: «om man er ute på byen og man begynner å bli litt full og klokka begynner å bli litt mange, så da ser man kanskje ikke etter kjæreste». Det virker som de fleste anser byen som et greit sted hvis man ønsker å møte noen for en kveld, men at de foretrekker nettet for å finne mer varige relasjoner. Selv om begrepet er det samme, virker det her som «sjekking på byen» har andre konnotasjoner enn sjekking som skjer på nettet. Som Aksel legger frem: «jeg tenker kanskje at nett er kanskje den mest safe arena». Det kan være både i forhold til muligheten for å bli kjent før man møtes ansikt til ansikt, og at det er mindre skummelt å initiere en samtale på nett sammenliknet med å gå bort til noen du finner attraktive på gata.

Her vil jeg igjen trekke linjer til sårbarhet. Er målet å skulle finne en partner for én kveld, vil man kanskje ikke ta så tungt på en eventuell avvisning ansikt til ansikt. Er imidlertid målet å finne en kjæreste, er det tenkelig at man ønsker å gå litt mer forsiktig frem.

Har man funnet en man trives med å snakke med på nett, blir man mer sårbar i det øyeblikket man går utenfor av de trygge rammene og velger å møte den potensielle partneren ansikt til ansikt. Samtidig uttrykker de fleste informanter fordelene ved å møte potensielle partnere ansikt til ansikt ganske tidlig, gitt at omstendighetene tillater det. Når man sjekker på nett kan man komme i samtale med folk helt andre steder i landet, noe som kan begrense muligheten til å møtes tidlig. Viktor opplevde dette nylig:

Vi hadde prata 4 uker sammen, og siden hun bor et stykke unna så er det ikke sånn at vi møtes hver dag. Hun var på besøk hos meg en helg, og da, det var jo veldig koselig og alt det her, men ...

I sitatet kommer det frem at Viktor hadde pratet en stund med denne kvinnen, men at inntrykket han fikk da han endelig fikk møtt henne ikke stod til de forventningene han hadde. Han går ikke inn på spesifikke forventninger, men sier man bygger opp forventninger «... jo mer man prater, jo mer man deler bilder», og at det kan være vanskelig å leve opp til disse forventninger etter samtaler på nett i over fire uker. Dette var en grunn flere av de andre informantene også trakk frem som en fordel ved å møtes ansikt til ansikt relativt fort, for å unngå å bygge seg opp høye forventninger til den andre parten. Det at dette møtet ikke stod i forhold til forventningene Viktor hadde bygget seg opp, er en god illustrasjon på hvordan man blir sårbar i overgangen fra en nettdating situasjon og til møter ansikt til ansikt.

5.1.5 Koder på sjekkemarkedet

Ulike sjekkearenaer har ulike koder som må beherskes for å oppnå et vellykket resultat. Avhengig av hva målet er kan dette bety å få med seg en attraktiv person hjem, det kan være å få et telefonnummer, eller det kan være å avtale å møtes ved en senere anledning. Kevin trekker frem hvordan det å gå ut på byen som singel etter en lang periode i forhold, var svært annerledes enn hvordan han husker tilbake på sjekking og singelliv for 20 år siden: «Det var det jeg ikke takla når jeg ble alene, for folk stod jo bare og glante på deg når du var på byen. Så det tok lang tid før jeg skjønnte at det var på nettet det skjer i dag». Han mener folk kommer på byen «ferdig sjekka», at de fleste går ut med avtale om å møte en person de har snakket med på nett mot slutten av kvelden. Denne formen for kontakt blir en kode i seg selv slik Kevin uttrykker det, og det virker som han opplevde å ikke mestre koden. Han sa at han ikke fikk negative sanksjoner hvis han gikk bort til kvinner på byen, men han uttrykte flere

ganger at han mente sjekkingen i dag i hovedsak skjer på nett. Når man er i et forhold har man ikke interesse av å skulle bruke nettdatingsider. Dette gjør at de som kommer ut av lengre forhold, slik som Kevin, vil bruke tid på å beherske både nettet som sjekkearena, og de kodene som kan knyttes til ulike sider og apper. Dette kan gå utover hvor vellykket en opplever at sjekkesituasjonen blir, og hvorvidt man velger å fortsette å bruke nettdating.

På nett foregår ikke nødvendigvis kommunikasjonen synkront, og brukerne har en bedre mulighet til å tilpasse svar og tenke gjennom hva de ønsker å oppnå underveis i samtalen sammenliknet med i ansikt til ansikt-møter hvor kommunikasjonen er mer spontan. Viktor sier dette er en av grunnene til at han foretrekker å sjekke på nett, at på: «nettsider og sånt så blir det litt annerledes, for der har du litt tid på deg til å skrive». *Koden* er måten man uttrykker seg på i sjekkesituasjonen, og å sjekke på nett kan gi deltakerne mulighet til å uttrykke disse kodene enda klarere. Samtidig kan det komme enda tydeligere frem om man ikke behersker koden. Måten Oskar snakker om dette på, kan vitne om at han ikke helt behersker koden på noen av de nettdatingsidene han bruker: «Tinder opplever jeg som veldig useriøst, jeg har fått noen matcher, men så går det en melding eller fem også er det ikke mer». Han sier deretter at han flere ganger har blitt blokkert eller fjernet, selv etter å ha stilt helt hverdagslige spørsmål. Sammen kan dette tyde på at han kanskje ikke helt har forstått kodene på disse sidene.

Flere av informantene opplever datingsider og -apper som «useriøse», uavhengig av hva de sier at de leter etter. I tillegg til Oskar, uttrykker Aksel at sidene oppleves useriøse når responsen uteblir, og da særlig de sidene som koster penger. Dette kan igjen henge sammen med en mangel på beherskelse av koder på de ulike plattformene. Det kan være at mennene ikke tar høyde for at kodene er kontekstavhengige og kan være svært ulike fra datingside til datingapp. I tillegg kan det være at de bruker plattformen med andre forventninger enn parten de ønsker å komme i kontakt med. En måte dette kommer frem på, er når Viktor nevner at han er medlem i en gruppe som heter «seriøs singelside». Opprettelsen av slike grupper kan tenkes å ha bakgrunn i forventninger til potensielle partnere som ikke møtes, og man aldri virker å matche med noen som ønsker det samme som en selv.

5.1.6 Individet til salgs

«Utseende er viktig, det er varen du har å selge» (Holter 1981: 121). I delkapittelet «sveip-mentalitet» presenterte jeg hvordan mange foretrekker nettet som sjekkearena da man kan komme i kontakt med flere potensielle partnere. Dette betyr imidlertid også at det er flere

konkurrenter på sjekkemarkedet. Noen av mennene uttrykker følelsen av å skulle selge seg selv i sjekkesituasjonen, som Kevin sier: «jeg føler at nå – nå må du gi mye mer av deg sjøl for å få oppmerksomhet. Du må det, jeg sier det til kompiser, det er nesten som du skal selge deg selv noen ganger». Han knytter denne utviklingen spesifikt til nettdating, da han mener de nesten uendelige mulighetene gjør det vanskeligere å skille seg ut i mengden. I tillegg bruker han markedsmetaforen om salg av selvet når han snakker om nettdating, men benytter seg ikke av disse i fortellinger om sjekking for 20 år siden. Han trekker på hvordan «det var lettere før i tida», og at ting nå skal skje så fort, «det er så mye sånn ... bang bang bang i dag» (Kevin). Dette kan tenkes å ha en sammenheng med tilgjengelighet og hvordan man hele tiden må konkurrere om oppmerksomheten til potensielle partnere i et hav av mulige partnere.

Kevin sammenlikner sine opplevelser fra to ulike tidsepoker innen sjekking. Det er mulig å tenke seg at han romantiserer minnene han har fra sine tidligere erfaringer, men samtidig er det tydelig at det har vært en utvikling med fremveksten av nettdating. Arne beskriver sin opplevelse av hvordan sjekkemarkedet var før: «da jeg var ung, da blunka du til ei i baren og dere var samboere, det var helt annerledes!». I likhet med Kevin, kan det tenkes han minnes sine tidligere erfaringer som enklere og mer bekymringsfrie enn de i realiteten var. Særlig hvis man tar utgangspunkt i hvordan Holters (1981) informanter opplever frustrasjon og håpløshet på sjekkemarkedet i sin tid, som trolig er før tiden både Arne og Kevin var single og på utkikk etter langvarig forhold.

Arne nevner hvordan noen datingsider gir muligheten til å skrive en presentasjon av seg selv. Han ler litt og forteller: «jeg leser nesten aldri presentasjoner altså, for det er mange som beskriver de personlige egenskapene sine, og det er ikke alle som har selvinnsikt til å gjøre det». Det kan være mange brukere av datingsider ikke har denne selvinnsikten Arne snakker om, men det kan og tenkes at han ikke tar høyde for at folk pynter på profilen sin for å fremstå som mer attraktiv, i et forsøk på å selge seg selv inn hos flest mulige potensielle partnere. Sentralt for en som benytter seg av nettdating, er evnen til å balansere et reelt og et ideelt bilde av seg selv, det Whitty (2008) betegner som «the BAR-approach». Behersker man denne balansen vil man ha større sjanse på sjekkemarkedet på nett. Det kan man se i forhold til begrepet om «foggy mirror» (Ellison et.al 2006), gapet mellom selvoppfattelse og den oppfattelsen andre har av en selv som person. Er dette gapet for stort, vil sanksjonene ved et eventuelt møte bli større. Det kan i verste fall gi opplevelser liknende den Viktor forteller: «ei venninne av meg skulle møte en type, han så henne, de hilste på hverandre også gikk han». Det kan være mange grunner til at en slik situasjon utspiller seg, men en tenkelig grunn

er at forventningene han hadde gjort seg opp i forkant av møtet var veldig annerledes enn det han møtte.

5.2 Uforpliktende relasjoner, når som helst

Som nevnt fant Holter (1981) en nedadgående trend i målet om «en-natteren». Det virker å være et fenomen som i hovedsak er forbeholdt utesteder og sene fredags- og lørdagskvelder i Holters studie. Tilgjengeligheten som følger med nettdating har imidlertid utvidet muligheten for flyktige seksuelle relasjoner også utenfor dette tidsrommet, og ofte i edru tilstand. Som Thomas sier om kvinner han har matchet med på en datingapp: «Jeg har møtt folk etter å ha prata med dem en time. Men, det har ikke vært en date, det har vært for sex, rett og slett». Thomas' opplevelse faller inn under den definisjonen Garcia et.al. (2012) la til grunn for «et hookup»: en uforpliktende seksuell relasjon. Når Thomas snakker om disse møtene nevner han at kvinnene i like stor grad som han selv tar initiativ til samtalen, og at samtalen fort får en seksuell undertone gjennom ord- og bildeutveksling. Thomas sier han er åpen til slike møter: treffe kvinner han har snakket med på nett i en kort periode, hvor forventningene til møtet kun er en uforpliktende seksuell relasjon. Kevin ymter og frempå at han fint kan møte folk med avtale om en seksuell relasjon, men at det da gjerne fremgår som en del av en date: «det spørs litt hvordan man legger opp til det, det er litt både og, du kan jo møte noen og man avtaler at det skal skje og andre [ganger] er det sånn, ja, vi ser hva som skjer». Både Thomas og Kevin er positive til den muligheten nettdating gir med tanke på utvalg og nærhet. Mye tyder på at «en-natteren» ikke lenger er forbeholdt natten. Utsagnene hos informantene vitner om en større aksept for at dette er noe som i like stor grad foregår som avtalte møter når to parter har tid, heller enn etter en tur på byen en fredags- eller lørdagskveld. Dette er i tråd med hvordan nettdating markedsfører seg som «når og hvor det passer deg».

Noen av informantene tar avstand fra dette «hookup»-aspektet ved nettdatingen, som Robin sier: «nei, det er bare kjøttmarked-deluxe – spesielt Tinder». De ulike svarene mennene gir kan muligens ha sammenheng med hvilken aldersgruppe de tilhører, Thomas er i midten av 20-årene, mens Robin er i slutten av 30-årene. Dette kan knyttes til det Currier (2013) fant, at hyppigheten i tilfeldige seksuelle relasjoner avtar med alderen. Målet med sjekkingen kan også påvirke hvor tilbøyelig man er til uforpliktende seksuelle relasjoner, og som nevnt tidligere er Robin på utkikk etter en mer forpliktende relasjon.

5.2.1 Parallell dating

Det virker som det er en rekke ulike formeninger om «dating» blant mine informanter. Emil sier: «jeg tror det er sunt både for jenter og gutter å tenke at hvis det er noen man liker, og er med på kaffe, så er det en date». Hans definisjon virker å være dating som en forlengelse av sjekkeprosessen, man tar det fra den første kontakten og over i en date. Noen av de andre informantene uttrykker at de ønsker å bli bedre kjent med en potensiell partner på nett før de eventuelt inviterer til en date. «Hvis du har kommet til datingstadiet så er det vel fordi du er nysgjerrig på den andre og da har du på en måte lyst til å presentere deg på en best mulig måte». Arne sier han oppfatter dating som et litt høytidelig møte, og at det er et godt utgangspunkt for å bli kjent med en potensiell partner. Det kan virke som han legger mer betydning og flere forventninger i en date, sammenliknet med hvordan Emil snakket om dating.

Det virker imidlertid som det er en ganske klar konsensus mellom informantene når det kommer til hva en «date» er. Viktors utsagn er en god illustrasjon på hva de fleste informantene legger i en date: «møtes for å bli bedre kjent, sjekke kjemien, om det er noe vits å gå videre, om det er noe vits å prate mer». Date er ofte det møtet som skjer etter man har fått kontakt på nettet, gjennom en datingside eller i Facebookgruppen. Noen av informantene trakk frem fordelene med å møte en potensiell partner til en date etter relativt kort tid, som Robin sier: «jeg får et mye bedre inntrykk av folk når jeg ser de ansikt til ansikt enn på nettet». Det virker som de fleste bruker nettet til å *lete frem* potensielle partnere. Som informantene uttrykker i sitatene ovenfor, så er de fleste åpne for å skulle forflytte seg fra den virtuelle verden relativt fort.

Informantene hadde noe ulikt syn på i hvilken grad de mente det var greit å date flere samtidig, og de fleste skilte klart mellom det å snakke med folk på nettet, og det å faktisk møte potensielle partnere til en date. Her uttrykker informantene noen ytterpunkter når det kommer til det å date flere samtidig: 1) kun å ha samtaler med én person på nett til en hver tid, 2) ikke å treffe andre etter et par dater, eller 3) å ha en date i bakhånd om den opprinnelige ikke møter opp. Jeg vil nå gå litt inn på hver av disse holdningene, og undersøke hvordan informantene argumenterer for sin holdning.

Oskar uttrykker at han mener det er greit å avslutte samtaler med andre på nett så fort man har møtt ei man ønsker å bli bedre kjent med. Robin uttrykker også denne holdningen, og sier han «vil holde fokus på henne, og ikke tre fire forskjellige, da blir det null fokus plutselig». Selv om de begge mener det er greit å holde seg til en person, uttrykker de at de

kunne gått på date med ei som var åpen om at hun også datet flere andre samtidig. De mente likevel at det kun var i orden i en oppstartsfasen hvor man ble kjent. Hvis den andre parten ikke var villig til kun å fokusere på deres relasjon, kunne de velge å avslutte relasjonen og gjenoppta letingen etter ny partner.

Noen sier de fint kan prate med flere samtidig, men tenker at det er greit å slutte med dette, hvis man etter to eller tre dater fortsatt ønsker å treffes igjen.

Begynner man å møtes sånn andre, tredje – altså jeg prater med flere folk samtidig innimellom, men det er ikke noe sånn, begynner jeg å flørte med noen, prate med noen hver dag, også avtale å møtes 2-3 ganger i uka, så man møtes flere ganger, da er det greit å være eksklusive til man finner ut hva som skjer. (Thomas)

Thomas uttrykker at han mener det er greit å holde seg til en, så fort man har begynt å treffes jevnlig i virkeligheten. Han har selv erfaring med å snakke med flere samtidig, men sa at det på et tidspunkt var «et lite helvete», både å skulle holde styr på samtaler og informasjon. Det å feste fokuset på en person etter en viss periode med samtaler virker å være noe Thomas ikke er alene om å mene, og det virker som de fleste av mine informanter har denne holdningen.

I tillegg til det å skulle blande informasjon, uttrykker Aksel en annen frykt i forhold til det å skulle date flere samtidig: de kan finne ut om hverandre.

Martine: tenker du at det er greit å date flere samtidig?

Aksel: Tja ... det er litt sånn, det er sikkert noen som gjør det, men jeg er litt tvilsom til det. Det som kan skje hvis man da dater to jenter samtidig, så kan det hende de kjenner noen via noen for eksempel – verden er jo et lite sted, kjenner noen som kjenner noen og kjenner noen – også snakker man seg bort ... Jeg vet jo det har skjedd en del folk jeg kjenner – det har liksom blitt funnet på den måten – at de holdt på med 2-3 stykker samtidig ...

Martine: så de ville ikke være åpne om at de holder på med flere samtidig?

Aksel: Nei, nei ...

Her uttrykker Aksel en oppfattelse om at det er en selvfølge å skulle skjule de ulike relasjonene fra hverandre, og dette virker som grunnen til at han ikke vil date flere samtidig – frykten for å bli avslørt. Som tidligere vist, sa både Robin og Viktor i sine intervjuer at de, under noe tvil, kunne datet en som var åpen om andre relasjoner. Fant de derimot ut om disse relasjonene på et senere tidspunkt kunne det få større konsekvenser, for eksempel at de valgte å avslutte relasjonen. Frykten for å blande informasjon og å avsløre andre potensielle partnere virker derfor å være en grunn til at Thomas og Aksel ikke dater flere samtidig, heller enn de argumentene for eksempel Robin brukte om fokus og å bli kjent.

Tilgjengeligheten av potensielle partnere på nettdatingsider og -apper gjør det mulig å relativt enkelt holde samtaler gående med flere samtidig, og eventuelt også møte flere parallelt. Kevin illustrerer denne holdningen gjennom sine utsagn:

Martine: Tenker du det er greit å date flere samtidig?

Kevin: Ja

Martine: har du noen formening om når det ikke er greit lenger?

Kevin: Nei, det har jeg ikke ... det er fælt å si det, men det tror jeg alle som dater i dag har, si jeg skulle møte deg i dag for en date, så har jeg alltid en reserve i tilfelle du ikke skulle dukke opp. For du gidder jo ikke møte noen som ikke dukker opp, så da har du noen i reserve – skjønner du? Sånn er det jo!

Kevin skiller seg med dette ut sammenliknet med det de andre informantene uttrykker. Han legger det frem på en måte som gir inntrykket av at alle gjør det sånn. Det kan tyde på at Kevin befinner seg i et litt annet terreng når det kommer til dating i forhold til de andre informantene, og han uttrykker at han ikke nødvendigvis er ute etter et langvarig forhold. Dette stemmer med tanke på at de som skiller seg mest fra Kevin når det kommer til holdninger er de som mer eksplisitt uttrykker at de søker etter en kjæreste. Utsagn kan virke mer ekstreme på trykk, men det virker som denne holdningen om å ha en reserve til en date, er mest utbredt blant de som er ute etter uforpliktende relasjoner. Denne tendensen kan likne det Pedersen et.al. (2017) fant om holdninger til uforpliktende seksuelle relasjoner, og aksepten for å bruke det som en erstatning for mer forpliktende forhold i en tid hvor man ønsker å fokusere på selvutvikling.

5.2.2 Chat som forløper til seksuelle relasjoner

En viktig del av nettdating er muligheten til å kommunisere via chat. For mange er dette, som nevnt, den første kontakten man har med en potensiell partner på tomannshånd. Chat er en viktig funksjon som kan benyttes for å bli kjent før man møtes. For Viktor, som ikke fikk møtt en potensiell partner på grunn av avstand, ble ulike former for kommunikasjon på nett brukt: «vi hadde blant annet snakka i telefon, snapchatta, og snakka mye på messenger». Her muliggjør teknologien samtaler mellom Viktor og den potensielle partneren, og gir de mulighet til å ha daglig kontakt uten store kostnader. Tendensen til å benytte flere medier for kommunikasjon på nett, virker å være utbredt blant informantene når det kommer til å bli kjent med potensielle partnere. Som Viktor illustrerer i sitatet over, har han tatt i bruk flere ulike plattformer hvor han og den potensielle partneren kan bli kjent både gjennom å høre stemmen til hverandre, se bilder av hverandre og skriftlig kommunikasjon. Dette er noen av måtene teknologien kan muliggjøre tidlig kontakt mellom to personer.

Et element Thomas trekker frem er muligheten til å dele bilder med potensielle partnere over tjenester som for eksempel snapchat, en bildedelingstjeneste hvor bildene i teorien blir slettet etter 10 sekunder:

Ja, forsåvidt, jeg vil vel påstå at jeg har fått mest positivt. Egentlig. Men det har litt med personen man prater med, og ... si det på en pen måte da – de var kanskje fornøyd med bilde, for å si det sånn. Folk er jo opptatt av kropp. Jeg troooooor ikke en mini på 9 cm hadde blitt tatt like godt imot.

Han snakker her om deling av intime bilder med en potensiell partner. Thomas var den eneste som eksplisitt snakket om delingen av slike bilder, noe som muligens kan knyttes til at han er den yngste av mine informanter. Det kom også frem at chat og bildedeling flere ganger har ført til at han har møtt kvinner for sex. Igjen viser det hvordan nettdating bidrar til større frihet rundt uforpliktende seksuelle relasjoner, og hvordan dette syns å være en del av hookup-kulturen da bildedeling ofte, slik Thomas fremstiller det, er en forløper til disse uforpliktende seksuelle relasjonene.

5.3 Mann – kvinne dikotomi

I sjekkemiljøet virker det som de arbeider med en mann – kvinne dikotomi. Selv om sjekke- og attraksjonskursene er utenfor selve sjekkemiljøet, virker det som nevnt som de har inspirasjon derfra, for eksempel kan mann – kvinne dikotomien sies å være overført til kursene. Dette kommer frem i måten Guttormsen snakker om kurset på:

Så når jeg jobber med menn så snakker vi da om kvinner. Hva er kvinners opplevelser. Fordi veldig veldig veldig mange menn har ... de tror at vi menn og kvinner lever i den samme verden. Og min påstand er alltid at vi ikke gjør det. Vi lever kanskje i den samme fysiske verden, men våre sosiale opplevelser har vært noe helt annerledes gjennom mesteparten av livet på de fleste arenaer.

Guttormsen sier videre at dette er en generalisering av forskjellene, men at det er viktig å vise de som ikke helt har skjönt det, at det er forskjeller mellom kjønnenes opplevelser. Det kan virke som at dette er et forsøk på å definere det maskuline som noe ulikt det feminine, noe som kommer tydeligere frem gjennom fortellingene til de tidligere kursdeltakerne. Steffen sier: «så går det på kommunikasjonsteknikker. Som kanskje vi mannfolk ikke er så veldig gode til. Når man ser på hvordan hjernen til kvinnfolk og mannfolk er oppbygd. Også veldig viktig kunnskap å få, kunnskap om forskjellene». Det foregår stadig en definisjonskamp for opprettholdelse av en hegemonisk maskulinitet. En måte å gjøre dette på er å ta avstand – markere sin posisjon ovenfor kvinner og ikke-hegemoniske menn (Connell og Messerschmidt 2005; Duncanson 2015). Å understreke forskjellene mellom menn og kvinner kan derfor virke som et forsøk på å opprettholde og videreføre 'alfamannen'.

Menn kan bruke kvinner som en «forhandlingsbrikke» for å underbygge sin seksualitet, og det virker som kvinner i tillegg brukes for å understreke en spesifikk maskulin rolle. Emil uttrykker at menn og kvinner har ulike «jobber» i sjekkesituasjonen:

Det er noe som heter at jenters jobb er å være tilgjengelig og guttens jobb er å ta ting videre. Det jeg mener er at ofte så er en manns jobb – jenter venter på at mannen skal ta initiativ også så lenge hun gjør seg tilgjengelig i forhold til at «ok, jeg er interessert, jeg vil møtes» på en måte – så det jeg mener, som gutt så kan du som regel ikke vente på at en jente skal sende melding hvis hun er keen, hun venter som regel på at mannen skal sende melding.

I tillegg til ulike roller i selve sjekkesituasjonen, skisserer Emil hvordan han føler et ansvar om å bringe relasjonen videre. Igjen kommer det tilbake til de aktive og passive rollene. I forhold til maskulinitet virker det å være et ideal å inneha den aktive rollen som mann. Dette kan sies å være en «maskulin aktivitet», i det at man markerer seg ovenfor kvinner og andre menn i en sjekkesituasjon gjennom å være aktiv og synlig.

Informantene som ikke hadde vært på kurs uttrykte også at forskjeller mellom menn og kvinner var noe de ønsket å lære seg og forstå. «Ja, for jeg forstår ikke alle damer. Jeg sliter litt, for de sier en ting også oppfører de seg annerledes, også klarer jeg ikke helt å tolke hva de mener. Det er vanskelig ...» (Viktor). Viktor sier dette i forlengelse av samtalen vi har om sjekkekurs og hva man kan lære der. Det virker som kursene har klart å markedsføre seg som en slags «tolk», en hjelpende hånd for menn som prøver å forstå seg på kvinner. Dette kan bidra til opprettholdelsen av denne dikotomien om at kvinner og menn er ulike, og videreføringen av hegemoniet til en form for maskulinitet hvor man behersker og kjenner til disse forskjellene.

5.3.1 Alfaforming

De tidligere sjekkekursdeltakerne trakk begge frem attraktivitet og utseende som viktige elementer de hadde lært på kursene.

Kursene ... de bygger deg liksom opp til en kjekkas fra scratch, det er litt sånn type: det er hvordan du kler deg, de lærer deg litt om stil, hvordan du kler deg bra ... altså, hvordan stil jenter liker, altså, skjorte, skinnjakke. Hvordan du står, hvordan du sitter ... prate sakte for eksempel, ikke være så stressa, bruke god tid ... og det på en måte å bli trygg på seg selv. (Emil)

Det virker som at kursene bygger på en spesifikk form for maskulinitet. Særlig med tanke på hvordan Emil trekker frem en viss klesstil og væremåte som «jenter liker». Kroppsspråket han forteller om har flere likhetstrekk med hvordan Løvstad (2009) beskriver en alfamanns oppførsel: en rolig, behersket mann med kontroll over situasjonen. Det kan virke som dette også passer med den aktive mannen Holter (1981) beskrev i sin studie: en som initierer kontakt, får kvinnen på tomannshånd og gjør henne komfortabel i sitt selskap – og hele veien har kontroll på situasjonen. Den aktive mannen Holter beskriver i sin studie kan tenkes å være

forløperen til den alfamannen Løvstad beskriver i sjekkemiljøet, mens utviklingen utenfor sjekkemiljøet går mot en «mykere mann» (Duncanson 2015).

Attraksjon er noe de tidligere attraksjonskursdeltakerne snakker en del om. Steffen trekker frem at det er like viktig å ta vare på det indre som det ytre: «[s]elvpleie, ikke bare dusje seg og klippe håret, men også det som foregår i tankene. At man tenker på riktig måte, ikke sant. Det er like viktig å tenke positivt som å dusje og klippe neglene». Dette kan være på grunn av kursenes vinkling mot selvhjelp og selvutvikling. Fokuset på selvhjelp, egeninnsats og selvutvikling er alle dominerende i sjekkemiljøet, og dette virker også å påvirke deltakerne på attraksjonskurset. Det kan i tillegg knyttes til balansen mellom det feminine og det maskuline. Kursene kan som nevnt bli brukt som en måte å beherske balansen mellom en tøff og en myk mann på. Steffens utsagn kan tyde på at den hegemoniske maskuline rollen innehar noen av disse «myke» trekkene som tidligere har vært forbundet med femininitet og forfengelighet, som å klippe håret og neglene.

5.3.2 Attraksjonskurs og motivasjon

Emils motivasjon for å melde seg på attraksjonskurs handlet i følge han selv om at han «sleit generelt med jenter og var ganske sjenert. Så den delen har jeg villet fikse ganske lenge». Han hadde kommet over muligheten for å ta kurs gjennom et TV-program, og var fascinert over måten instruktøren snakket om flørting, sjekking og interaksjon med det motsatte kjønn. Etter at han hadde forsøkt seg på teknikker fra *The Game* (Strauss 2005) på egenhånd uten noe særlig suksess, valgte han å melde seg på et kurs for å lære av noen som kunne fortelle han hva han gjorde rett og galt. Dette virker å være i tråd med hvordan Guttormsen beskriver de fleste av sine deltakere: «det som ser ut til å være motivasjonen for de aller fleste på attraksjonskursene mine: å få mer kontroll over sitt eget romantiske og sosiale liv». En grunn til at denne motivasjonen er utgangspunktet for mange, kan være i forlengelsen av nettdating og koder. Med tanke på hvordan flere av informantene føler en forventning om å ta kontakt, hvordan det er kjedelig å bare si “hei”, og samtaler dør hen etter fire-fem spørsmål, er det kanskje ikke så rart attraksjonskursenes markedsføring treffer flere.

For Steffen ble kurset en måte å få innblikk i den utviklingen som hadde skjedd når det kom til å møte potensielle partnere:

Jeg ble enkemann for 4 år siden, etter [flere år] i ekteskap. Da står du litt sånn tilbake, for den utviklinga som har skjedd. Du må på en måte fornye deg litt. Og i en sånn

prosess også så går det utover selvtillit og selvfølelse. Man må jo bygge seg opp som person igjen, så det var bakgrunnen ... for å gå på det kurset. Selvutvikling var det viktigste for min del.

Selv om Steffens historie ikke er så vanlig, kan situasjonen sammenliknes med en som har kommet ut av et langvarig forhold eller ekteskap. Uansett grunn, når man skal ut igjen på sjekkemarkedet er det mye nytt å sette seg inn i, både i forhold til teknologi og nye koder. Dette passer med ønsket til den typiske deltakeren Guttormsen beskrev: han som vil ta mer kontroll over sitt sosiale og romantiske liv. Steffen sier han ønsket å bruke kurset som en forberedelse før han var klar for å møte nye kvinner, og mener han får enda mer ut av kurset etterhvert som tiden går.

Begge deltakerne uttrykker at de ikke har nevnt sin deltakelse på kursene til venner eller bekjente. Steffen trekker på at han ikke har noen i sin vennekrets som er i samme situasjon som han selv, og det oppleves derfor ikke naturlig for han å nevne det. Emil sier han ikke snakker om kurset fordi:

Det er jo tabu selvfølgelig, det å ta kurs. Folk sitter fast i *The Game* ikke sant, og man ser artikler om hvordan bilde de har på de som har tatt kurs. Det er for å lure jenter, det er for å få seg noe, det er manipulasjon, så det er forbundet med mye stigma.

Det virker som Emil er noe oppgitt over denne kollektive oppfattelsen av kursene og i forlengelse av det, de tidligere deltakerne. Som sitatet viser, trekker han på hvordan mediene legger frem et negativt bilde av hva disse kursene bidrar med, noe som ikke stemmer overens med hans erfaringer. Dette kan være fordi han etter endt kurs føler på en mestring av en ny form for maskulinitet. Det er interessant å se på hvordan han refererer til sitt tidligere selv, før han deltok på kurs, sammenliknet med den selvsikkerheten han uttrykker rundt de samme prosessene på intervjuetidspunktet. Han husker tilbake på at det å «... ta på jente var skummelt. Og å kysse jenter var skummelt. Jeg vil jo på en måte ikke tråkke over noen grenser. Altså, jeg tenkte litt at man måtte behandle jenter som porselen da». I etterkant legger Emil vekt på en nyvunnet selvtillit og at han har kommet over den tilnæringsfrykten som tidligere satt i han, «det jeg fikk mest ut av det var på en måte å vite at det var greit å prøve, [og] så man ble vant til å være med jenter, og kanskje det å skape en naturlig ramme rundt at det er helt greit å sjekke jenter». Det kan virke som han skiller mellom hvordan han var som person før og etter deltakelse på kurset, og at han forsøker å ta litt avstand fra sitt tidligere jeg. Alt i alt

virker det som Emil er fornøyd med det han fikk ut av kurset, på tross av de mange negative holdningene som forbindes med kursene.

5.4 Oppsummerende kommentarer

I dette analysekapittelet har jeg sett på hvordan informantene opplever sjekking, og hvordan de opplever å skulle finne potensielle partnere på nett. Noen hovedfunn fra analysen er at det virker å ligge en forventning rundt hvordan menn og kvinner skal oppføre seg i en sjekkesituasjon. Kjønnssrollene virker ikke å ha endret seg så mye i sjekkemarkedet som ellers i samfunnet, samtidig som det virker som maktbalansen er helt snudd på hodet: kvinnen fremstilles som den med mest makt over hvorvidt en relasjon blir noe av, mens mannen forventes å skulle ta initiativ til kontakt. Forventninger til noen maskuline roller viser seg særlig i hva de tidligere deltakerne snakker om at de lærte og tok med seg videre fra attraksjonskurset, med klarere meninger om hvordan man som mann kan oppføre seg for å få mer kontroll over sjekkesituasjonen.

Et annet hovedfunn er hvordan teknologi har åpnet opp for at man kan møte potensielle partnere for uforpliktende seksuelle relasjoner når det passer. Møter som tidligere var forbeholdt fredags- og lørdagskvelden kan nå i større grad planlegges og gjennomføres når partene har tid, og gjerne også i edru tilstand. Hovedfunnene vil jeg ta med videre og diskutere ytterligere i kapittel 7.

6 Intimitet og marked

I dette analysekapittelet tar jeg for meg intimitet og markeder. I første del ser jeg på utviklingen av intimitet i lys av Giddens teorier om rene relasjoner, utviklingen av seksualitet, forførelse og romantikk. I forlengelse av dette ser jeg på hvordan informantene uttrykker en form for forpliktelsesfobi som forsterkes gjennom teknologiske plattformer for dating: et ønske eller en higen etter alltid å finne en bedre partner. I del to av kapittelet ser jeg på sammenkoblingen mellom den økonomiske og den intime sfæren. Sfærer som tradisjonelt har blitt forsøkt holdt fra hverandre, kobles nå sammen gjennom blant annet nettdating og attraksjonskurs. Jeg vil undersøke hvordan informantene forholder seg til forholdet mellom potensielle partnere og økonomiske aspekter, og hva dette forholdet kan føre til.

6.1 Relasjon for relasjonens skyld

Rene relasjoner er, ifølge Giddens (1992) relasjoner som er inngått for relasjonens skyld av to frivillige parter. I forlengelse av dette, kan det bety at man kan velge når man vil inngå en relasjon. Emil uttrykker at han har «levd singellivet bevisst i ganske mange år, og trivdes med det, men i det siste nå så har jeg begynt å lete etter en kjæreste». Det kan virke som Emil skiller mellom sjekking 'for sjekkingens skyld' og det å sjekke med mål om å finne seg kjæreste. Han sier han tidligere var veldig tydelig på at han ikke ønsket en forpliktet relasjon, og at kvinnene visste hva de gikk til. Det at Emil sier han ønsker seg en kjæreste, og dermed går inn i en relasjon med denne intensjonen, kan muligens bidra til at relasjonen blir mer holdbar – gitt at den andre parten ønsker det samme. Dette har likheter med fokuset på å opprettholde en nær relasjon for relasjonens skyld, heller enn gjennom strukturelle bånd som ekteskap (Giddens 1992). Dette kommer også frem gjennom Arnes ønske om å finne en kjæreste: «en som beriker livet mitt, rett og slett, som er mer glede enn plunder». Han uttrykker at så lenge det er mest glede i relasjonen, vil han ha interesse av å opprettholde den, som igjen er i tråd med Giddens forståelse av rene relasjoner.

Aksel trekker på viktigheten av å opprettholde spenningen og interessen i forholdet:

Hvis man mister den seksuelle spenningen og den seksuelle attraksjonen til den andre personen, eller hvis den andre personen mister det for deg så er det jo på en måte,

begynnelsen på slutten, dessverre. For da er det stor fare for at man kan bli fristet – det er sånn veldig mye utroskap begynner.

Dette kan sees som et eksempel på den konfluerende kjærligheten Giddens' rene relasjoner baseres på: en gjensidig og *aktiv* kjærlighet. En likestilt relasjon er grunnlaget for den rene relasjonen hos Giddens, og det virker å være liknende tendenser Aksel anser som viktige kriterier for opprettholdelsen av et parforhold. Aksel legger frem viktigheten av seksuell spenning og kjemi i et forhold, noe som og kan finnes igjen i hvordan rene relasjoner bygger på båndet mellom seksualitet og kjærlighet. Arne på sin side legger enda mer vekt på åpenhet og emosjonell likhet:

Hun må ha indre ro, og du må jo trives med det du ser på, men på en annen side – det kommer jo innenfra, hvor bra du synes mennesker ser ut. Også er det greit at det er sånn noenlunde mental match: humor og match er viktig, det er veldig viktig. Det er mange rastløse sjeler på min alder altså. Som har sitt å stri med...

Det virker som utsagnene til Aksel og Arne er i tråd med variasjoner av den konfluerende kjærligheten: hos Arne kommer det frem gjennom et ønske om en partner som matcher hans personlighet og humor. Det kan også være at higen etter dette idealet på noen måter er grunnen til at relasjoner ryker. Så fort interessen blir noe svakere hos en part, blir det vanskelig å opprettholde relasjonen. Thomas underbygger dette: «[...] krangle over at man ikke har kasta søpla eller ja, du skjønner, sånt småtteri. Jeg føler at i dagens samfunn, så slår man opp for bagateller».

6.1.1 Utforskende seksualitet

Den plastiske seksualiteten er hvordan det enkelte individ står fritt til å forme sin egen seksualitet (Giddens 1992), som en videreføring av dette kan man si at det å lære å sjekke kan være en måte å utforske og bli mer sikker på sin egen seksualitet. Dette fordi, særlig attraksjonskurset, tar utgangspunkt i:

“våre egne prosesser”, det vi kaller egoet, det som holder oss tilbake fra å ta kontakt med fremmede, som holder oss tilbake fra å tørre å ta initiativ på en date – til et kyss og, sabotøren i den sosiale problematikken som, og det kan være tanker, “jeg er ikke

bra nok, jeg vet ikke hva jeg skal si, jeg vet ikke hva jeg skal gjøre” eller det kan være bare en følelse av usikkerhet, nervøsitet, kvalme. (Guttormsen)

Det kan virke som at det å lære seg å sjekke er en måte for noen menn å ta del i den utviklingen som har skjedd. Som Giddens (1992) skriver, mennenes rolle i utviklingen av denne nye måten å være i relasjoner på har vært i bakgrunnen og skjedd mest som en konsekvens av kvinnes utvikling. Utvikling av seksualitet har blitt en naturlig del av rene relasjoner, og de uforpliktende seksuelle relasjonene er blitt mer akseptert del av det å utforske sin egen seksualitet. Arne uttrykker at han ikke selv har dette behovet, men anerkjenner at dette er noe mange driver med: «[...] det er mange som synes det er greit med litt mer tilfeldig samvær». Hvorvidt relasjonene forblir et engangsmøte eller noe mer, er opp til hver enkelt, og relasjonene kan anses som veien mot det forholdet man kanskje ønsker å ende opp i til slutt.

Kevin sammenlikner utviklingen med minner fra da han var singel for 20 år siden: «Før gikk begge to ut og, det var den du traff. Når jeg skal ut nå, så har jeg skrevet med tre damer, også kan man sile ut». Han illustrerer hvordan man kan «velge» relasjoner i større grad i dag, og hvordan nettdating muliggjør dette valget. Nettdatingsider og -apper virker å være et akseptert hjelpemiddel når man ønsker å utforske sin egen seksualitet – med andre. Som tidligere nevnt muliggjør teknologien møter som tidligere ikke ville funnet sted, og med mennesker man ikke ellers ville møtt. Derfor kan det tenkes at man også er mer åpne for å utforske seksualitet. Både på grunn av tilgjengelighet, og fordi man har muligheten til å møte mennesker som ikke har noen tilknytning til sitt egne sosiale nettverk, og det er rimelig å tenke at noen velger å utforske mer ettersom de kan gjøre det friere og mer privat enn tidligere.

6.1.2 Forførerens kunst

Det kan virke som «forføreren» er den formen for maskulinitet som er mest gjeldene i sjekkemiljøet, og som attraksjonskursene i størst grad er inspirert av. Denne forføreren har likhetstrekk med Casanova slik Giddens (1992) beskriver han, med mål om flest mulig uforpliktende relasjoner med flest mulig kvinner. For eksempel sier Guttormsen at: «forførelse for meg handler om, og burde alltid handle om, å skape en situasjon der du kan invitere de du liker til å være med på det du har lyst til, slik at hvis de har lyst så er de med». Dette kan tolkes i to retninger. Situasjonene som skapes kan være starten på et langvarig

forhold, men det kan også handle om valgfrihet, om muligheten til å forføre så mange du selv ønsker, når du selv ønsker. Dette kan være et eksempel på utviklingen av rene relasjoner og plastisk seksualitet. Selv om forføreren i noen grad har utspilt sin rolle, er han fortsatt tilstede i det seksuelle landskapet – og sjekkemiljøet virker å idealisere en maskulin figur som kan sies å være en «moderne Casanova» (Giddens 1992). «Sjekkeartister» kan sies å være en moderne forfører gjennom hvilke maskuline idealer de virker å bygge på: en alfamann. Samtidig virker det som de på attraksjonskursene øver på sjekking for sjekkingens skyld, for mestringsfølelse og selvtillit, heller enn for de seksuelle relasjonene.

En av attraksjonskursdeltakerne underbygger hvordan sjekkekunstnere i dag kan sies å være en moderne forfører, og hvordan miljøet som helhet bygger opp under den samme eller nærliggende former for maskulinitet, og tilnærminger til sjekking:

«Jeg har lest noen bøker, og sett en del videoer på nett. Egentlig så er det jo en side av samme sak. Litteraturen omhandler alltid det samme, videoene omhandler alltid det samme, bare sagt på forskjellige måter med forskjellige personer som har skrevet det» (Steffen).

Han sier ikke eksplisitt hva målet er, men snakker om hvordan litteraturen bygger på ulike måter å bli bedre til å sjekke og kommunisere med andre på. Dermed kan det virke som dette er verktøy man kan velge å bruke utfra eget behov. En av forskjellene mellom sjekkemiljøet og attraksjonskursene er hvordan kursene fokuserer på selvtillit og mestring, mens deltakere i sjekkemiljøet virker å være mer opptatt av kvantitet. Veien mot målet virker imidlertid å være relativt lik: treningen innebærer å sjekke *mange* og på den måten bli en god sjekker eller forfører.

Aksel uttrykker at han har litt kjennskap til sjekkemiljøet gjennom nettsider og YouTube, og hans inntrykk av kursene er knyttet til hvordan forførerrollen – slik den fremstilles i ulike forum og videoer fra sjekkemiljøet, ikke er for hvem som helst: «det virker som det passer mer for folk som har litt sånn “hard core” personlighet». Hans uttalelser om sjekkemiljøet bygger oppunder påstanden om at de kan virke å være en moderne Casanova, mye gjennom måten de snakker om kvinner og andre menn i forumer og videoer¹⁰.

¹⁰ Se f.eks. Realsocialdynamics.com

6.1.3 Romantikkens død

Måten vi utvikler rene relasjonene kan sies å ha endret seg i takt med mulighetene nettdating gir. Noen av informantene trekker frem nettdating som et veldig fint alternativ til andre arenaer, og det virker som de anser nettdating som en mer *aktiv* søken etter en partner hvor man er mer frempå og selv har en viss kontroll over hvem man møter. Som Viktor sier: «det kan hende jeg går tilbake til den gamle naturlige måten da, møte noen tilfeldig». Gjennom dette virker det som han mener at nettdating gir mer oversikt over potensielle partnere, men at det ikke nødvendigvis betyr at man finner det man søker etter det. Måten han bruker begrepet om et «naturlig møte» på er interessant da det kan vitne om at han anser det som to ganske forskjellige prosesser. På den ene siden kan det, som nevnt, virke som han tenker at man har mer kontroll over møter man gjør på nett, hvor man selv kan velge hvem man vil ta kontakt med og i noen grad kan være sikker på at de er i samme situasjon: singel og søkende. Samtidig kan alternativet å «gå tilbake til den naturlige måten», være på grunn av en følelse av mangel på kontroll i en nettdatingsituasjon. Det kan og tenkes at han anser nettdatingsituasjonen som kunstig, at det er noe unaturlig over det å aktivt søke en partner, som nettdating gjerne innebærer. Viktor trekker på at man tidligere møtte potensielle partnere «tilfeldig». Datingsider tar bort deler av det tilfeldige aspektet, på en måte er det tilfeldig hvem man kommer over på en datingside, men det kan tenkes at det ikke er helt tilfeldig hvem som velger å opprette en profil. Man får tilgang til andre personer som for øyeblikket også er mer eller mindre aktive i søken etter en partner.

Oskar har et mer uttalt mål enn mange av de andre informantene, da han sier målet med sjekking er å «bli kjent og finne kjærligheten». Det han trekker på kan sies å ha likheter med den konfluerende formen for kjærlighet Giddens (1992) presenterer, aktiv og gjensidig. Oskar snakker om kjærlighet på en måte som ikke er i tråd med den forførerrollen Giddens tillegger den «maskuline» mannen, men heller noe som minner om den «feminine rollen», med mål om langvarige forhold og romantikk. Det kan derfor være han på noen måter har falt utenfor utviklingen av intimitet gjennom å holde fast ved den tradisjonelle utførelsen av romantikk.

Selv om det har skjedd en utvikling i relasjonene mellom menn og kvinner, er det noen som fortsatt holder fast ved en tradisjonell form for romantikk. Dette kan blant annet ses gjennom Thomas' assosiasjoner til begrepet *date*: «date har blitt sånn, hva skal jeg kalle det – det har blitt litt borte. Det går jo an å ha en sånn 'gå-tur-date' 'kino-date', så ja ... men nå tenkte nok jeg mer på sånn 'på film-date' jeg». Det kan tenkes at denne assosiasjonen er

farget av hvordan dater fremstilles, særlig i Amerikanske filmer: planlagte utflukter med storstilte gester som skal imponere kvinnen. Robin sier:

Jeg tror jo folk tar lettere på dating og romantikk enn hva man gjorde før, siden det er et veldig sånn bruk og kast-samfunn vi lever i. Og det tror jeg gjelder date også, datinglivet altså. Og hvis man ikke har match med en gang så går vi videre til neste. Romantikken er vel død da egentlig, for de fleste».

Det kan virke som Thomas og Robin har klare assosiasjoner til begrepet om romantikk, og at de anser nettdating som grunnen til at denne formen for romantikk nå virker å være mindre utbredt. Det virker som de begge har en klar formening om hva romantikk er, og dette virker sterkt knyttet til hvordan det fremstilles i filmer og serier. Romantikk i medier er ofte fremstilt som gjennomførbart og gjensidig, og om ikke disse kravene oppfylles kan det tenkes at man opplever at forventninger brytes ned. Særlig kommer dette frem i hvordan Robin trekker linjer mellom kortvarige relasjoner, hyppige bytter og hvordan man ikke tar seg tid til å bli kjent med den andre personen hvis han eller hun ikke oppfyller de kriteriene man har satt seg. Eva Illouz' (2012) begrep om forpliktelsesfobi kan være et godt utgangspunkt for å belyse dette videre.

6.2 Utskiftbare relasjoner

Illouz (2012) tar i likhet med Giddens for seg kjærlighet og relasjoner i moderniteten. Hun skriver at utviklingen kvinner gikk igjennom i perioden fra 1970-tallet, kvinnekamp og likestilling, bidro til større økonomisk frihet, noe som videre førte til at det ble større valgfrihet av partner på tvers av klasser. Antallet potensielle partnere økte og flere gikk inn i relasjoner basert på kjærlighet. Denne utviklingen har fortsatt, og med nettdating har man nå enda flere mulige partnere tilgjengelig. Emil har erfart hvordan nettdating kan påvirke muligheter på sjekkemarkedet: «nå har Tinder kommet, og det er så mange plasser man kan finne en partner. Nå konkurrerer man, sikkert både som mann og dame, mot disse appene». Det kan virke som standardene som settes når man ser etter potensielle partnere er høyere enn tidligere, på grunn av alle mulighetene som finnes. Som Emil sier er konkurransen tøffere, og man sammenliknes ikke bare med andre mennesker som er i samme rom som en selv, men også med alle de som bruker datingapper og -sider.

Den hedonistiske formen for forpliktelsesfobi innebærer et ønske om stadig å finne noen bedre (Illouz 2012). Kevin illustrerer hvordan nettdating har blitt et verktøy for å finne denne enda bedre personen, kanskje samtidig som man er i et forhold:

Nå holder jeg på med ei dame, men jeg skal være ærlig, jeg skjønner jo at det liksom ikke er drømmedama. Så da har jeg begynt å lete på nettet for å finne noen som er bedre. For det er det som er, du leter hele tiden etter noen som er bedre. For det er ikke som før, nå er det mye lettere det er bare – svisj – neste!

De som stadig søker etter nye partnere kan i dag gjøre det uten høy kostnad eller innsats gjennom å bruke ulike nettdatingsider eller -apper. Samtidig, den risikoen man tar er at venner av partneren ser din profil på en slik side og sier ifra. Det virket imidlertid ikke som Kevin var særlig bekymret for det, som kan være fordi ønsket om en ny partner er sterkere, eller at han har vært oppriktig med nåværende partner og begge anser relasjonen som midlertidig. I så tilfelle er det i tråd med hvordan yngre mennesker bruker uforpliktende relasjoner som erstatning for langvarige forhold (Pedersen et.al 2017). Selv om Kevin i utgangspunktet ikke tilhører den aldersgruppen hvor Pedersen et.al. fant denne tendensen, er det ikke urimelig å anta at det kan være noen eldre som velger en uforpliktende relasjon da de kanskje akkurat har kommet ut av et lengre forhold, og kanskje ikke ønsker de forpliktelsene et forhold bringer med seg for øyeblikket.

Flere av informantene uttrykker at de er åpne for det å prøve seg frem gjennom møter og samtaler. Oskar forklarer at han «ikke møte[r] flere samtidig, men har du møtt en og det ikke er noe, så er det jo bare å gå videre». Det kan virke som dette er et uttrykk for en blanding mellom det å hige etter noe bedre, og det å være åpen for å møte mange mennesker i sjekkeprosessen. Kevin trekker frem noe han anser som positivt i sjekkeprosessen: «det må jeg si da, det er en av de positive tingene når du går og sjekker, du treffer veldig mange mennesker, og du lærer mye forskjellige folk å kjenne». Dette kan også være et resultat av ønsket om å finne noe bedre, og på et tidspunkt vil summen av egenskaper man oppdager i alle disse møtene bidra til en høyere standard og forventninger til denne «perfekte partneren». Man blir oppmerksom på at det finnes mange ulike typer mennesker der ute, og det kan virke som dette kan utvikle seg til et ønske om å møte enda flere. Disse mulighetene kan føre til at man blir rastløs i en relasjon, at man kjeder seg. Det kan være man ønsker mer spenning og utfordring, eller det kan være selve søket etter en ny og bedre partner som driver individet.

Bruken av nettdating kan som nevnt støtte oppunder den hedonistiske

forpliktelsesfobien gjennom å gi lett tilgang uten høy kostnad. Kvinner som gjør seg lett tilgjengelige foretrekkes av menn med denne forpliktelsesfobien, da dette gir dem overtaket i sjekkesituasjonen. Som Aksel sier, er det «noen damer, i den [Facebook]gruppa, som er veldig aktive og veldig keen på å utlevere seg selv». Dette er noe Illouz (2012) trekker frem som en negativ konsekvens for kvinnen, da hun blir for tilgjengelig og ikke oppleves som «en premie» man har jobbet for å få. Mannen på sin side kan velge å ta kontakt, og får med det noe kontroll over sjekkesituasjonen. For eksempel sier Kevin at «jeg svarer istedenfor, jeg synes det er like greit», heller enn å legge ut innlegg om seg selv på singelgruppen. Avhengig av hva kvinnen har lagt ut, gir dette Kevin en fordel i at han i større grad kan velge hvem han ønsker å ta kontakt med. Samtidig kan kvinnen alltid velge å ikke godta Kevins forsøk på privatisering, og sitter på den måten med noe av makten.

Et poeng med den hedonistiske forpliktelsesfobien er det stadige ønsket om intime relasjoner. Som nevnt innledningsvis er seriemonogami, erfaring fra to eller flere samliv, en økende trend. Det kan tenkes at antallet med erfaringer fra flere samliv øker hvis flere føler på denne forpliktelsesfobien – at man går inn i relasjoner og samtidig har øynene åpne for nye potensielle partnere. Arne reflekterer rundt dette:

Martine: Føler du det er mange som ser etter en partner [bare] for å ha en partner?

Arne: Ja, det er det, men, jeg tror det er mange som ikke er helt klar over det selv – på en måte.

Som Arne sier, kan det være en tendens til at ikke alle er bevisste rundt ønsket om å stadig finne en partner som er bedre enn den man har nå. Kevin på sin side uttrykte at han handlet bevisst, men ingen av de andre informantene uttrykte seg i den retningen. På tross av et lite utvalg, kan det virke som denne forpliktelsesfobien kanskje ikke er så utbredt, men heller et medieskapt fenomen, noe Illouz (2012) også påpeker. Samtidig kan det tenkes at mange bevisst eller underbevisst stadig er åpne for å finne en ny partner, en bedre partner, særlig med muligheter og valgfrihet slik det kommuniseres av tilbydere av ulike datingtjenester.

6.2.1 Overfladiske nettdatere

Nettdatingen muliggjør en rekke uformelle samtaler, møter kan skje parallelt og antallet brukere gjør at man kan «shoppe» relasjoner. Som Thomas sier, er tilgjengelighet et

hovedpoeng når det kommer til relasjonssopping: «med tanke på at internett er så lett tilgjengelig, og folk flørter med flere av gangen. Så da er det lettere å bare ‘hoppe til neste sted’». Dette virker å stemme overens med de funnene Heino et.al. (2010) fant om selektering av egenskaper og attributter på nettsider, at man shopper rundt til man finner en som har de egenskapene man leter etter. Man kan i tillegg trekke tråder til Illouz’ (2012) forpliktelsesfobi og den evige søken etter en perfekt partner.

Som Heino et.al. (2010) fant i sin studie, virker det blant annet å være det store antallet brukere som nettdatere trekkes mot. Dette er i tråd med det Arne sier:

Martine: Føler du at med utviklingen av nettdating, at man blir litt mer overfladisk?

Arne: Ja, det liker jeg ikke med meg selv, men jeg har jo nettdatet til og fra noen år, og jeg synes det har blitt verre de senere årene, jeg blir mer kynisk, mer shopping på en måte.

Martine: Føler du det er fordi det er flere som bruker det?

Arne: Ja, jaja, det er alltid en ny en på neste svipe. Nei, jeg liker ikke det med meg selv, jeg merker at jeg blir mer overfladisk av det, rett og slett.

Her trekker Arne både på markeds- og shoppingmetaforer, og at antallet brukere kan være bidragsytende for et mer overfladisk datingmiljø da det alltid er nye muligheter ved «neste sveip». Det er interessant å se hvordan Arne setter likhetstegn mellom et stort antall brukere, shopping og et mer overfladisk syn på potensielle partnere. Det er positivt at det er mange som benytter seg av nettdatingtjenestene i den forstand at man kan finne den «perfekte partner», men det kan også bli et større fokus på kvantifiserbare attributter og utseende. Dette kom godt frem i forrige analysekapittel, da jeg undersøkte hvordan informantene uttrykte ulike kriterier de hadde til potensielle partnere. På tross av at Arne føler han gjennom bruk av nettdating har blitt mer overfladisk, sier han at han foretrekker denne formen for leting etter potensiell partner heller enn for eksempel utesteder. Dette kan være fordi, som flere av informantene uttrykker, at det er mer behagelig og man kan gjøre det mer i eget tempo.

Noen av informantene mine bruker negative begreper som «søppelsider», «rør», «overfladisk» og «sidehobby» i sin omtale av datingsider, i tillegg til begreper om useriøse sider, som jeg så på i delkapittelet om koder. Steffen sier: «jeg har vært innom noen få, men

jeg vil karakterisere det som lite aktuelt. Sånne søppelsider. Men i hovedsak Tinder og Sukker, aller mest Sukker, 90, kanskje 95% Sukker og Tinder som en sidehobby». Han omtaler Tinder som en sidehobby fordi han opplever færre matcher der, «ikke det at jeg tar de kontaktene jeg får på Tinder mer useriøst, men færre treff på Tinder, når det blir mer overfladisk». Steffens erfaring virker å være at sider som kartlegger mer informasjon, og har tilgang til mer informasjon om potensielle partnere, gir flere matcher. Dette er interessant med tanke på hvordan det på alle datingsider virker å være en konsensus om å markedsføre den «beste siden av seg selv», noe som i prinsippet er overfladisk. Det å finne balansen mellom å presentere en reell og en attraktiv versjon av seg selv, som Whitty (2006) skrev, er viktig hvis man ønsker å ha suksess på nettdatingsider. Finner man denne balansen er det tenkelig at man ikke oppleves som *for* overfladisk, og kanskje er flere potensielle partnere åpne for kontakt.

Det at noen apper oppfattes som overfladiske, mener imidlertid Emil kan være en fordel. Igjen kommer det an på hva man selv er på leting etter, men om man ikke nødvendigvis er på leting etter en fast partner, mener han det kan være bra at datingapper som Tinder har et litt overfladisk rennommé:

Derfor liker jeg Tinder da, på Tinder så har mange et bilde av at det er veldig useriøst, og folk forventer seg ikke noe der. Derfor er det både greit for å ha det gøy der, og å rive ned disse forventningene, så hvis man vil noe mer så er det bare positivt. (Emil)

Dette virker å være i tråd med hvordan Ellison et.al. (2006) fant at brukere av datingtjenester på nett ofte er svært bevisste sin egen profil og hva de ønsker ut av den. Selv om det vil være noe variasjon i forventningene man har til en datingside, vil det være rimelig å anta at brukere av for eksempel Tinder har andre forventninger enn brukere på Match.com.

6.2.2 Frihet til å velge

Sjekking og partnervalg handler mye om valgfrihet. I forlengelse av forpliktelsesfobien kan valgfrihet sies å handle om hvorvidt man ønsker å gå inn i en relasjon eller ikke. Alternativt kan det handle om hvor seriøse de eventuelle relasjonene skal være. Som vist i forrige kapittel, uttrykte de fleste informantene noen kriterier for den eventuelle partner. Emil sier: «det viktigste er jo at jeg finner ut hva jeg liker, og hvordan jente jeg liker. Så det jeg gjorde var å skrive ned en liste over hvordan type jente jeg liker så jeg hadde det klart». Det virker

som dette også kan handle om individualisering og selvrealisering hos individet. Som Emil sier, har han en liste med sine kriterier, og det er rimelig å anta at den potensielle partneren har sin egen liste. Først når begge de potensielle partene oppfyller en del kriterier er det mulighet for et møte. Selv om ingen legger all sin vekt på kriteriene, kan det virke som de har mer å si i en sjekkesituasjon på nett. Økt antall mulige partnere gir mer valgfrihet da man har mulighet til å søke partner med flere av disse kriteriene. Frihet og individualisering er noe både Giddens (1992) og Illouz (2012) trekker frem som tendenser hos det moderne mennesket, noe som blir ekstra tydelig gjennom valgfriheten på digitale sjekkearenaer. Frihet til selv å forme sin seksualitet og det å ha noe kontroll over sitt eget sosiale og romantiske liv, kan læres, og dette har noen aktører forstått at individer er villige til å betale for.

6.3 Sammenkobling av sfærene

Attraksjonskurs trekker den økonomiske sfæren inn i den intime gjennom å ta betalt for å lære bort hvordan man kan bli ansett som mer attraktiv hos potensielle partnere. Som Zelizer (2005) skriver, kan det være både positive og negative sammenkoblinger når den økonomiske og den intime sfæren møtes. For deltakerne kan det ha positiv effekt på selvfølelse og selvtillit etter endt kurs. Som Guttormsen sier: «jeg tror personlig at veldig mange mennesker der ute, menn og kvinner, har en tendens til å gå glipp av det de har lyst til fordi de ikke har erfaringen eller ferdighetene eller selvtilliten til å ta de initiativene som skaper det de ønsker». Han legger frem hvordan deltakerne på kurset ofte har et ønske om mer kontroll over sitt sosiale og romantiske liv, og er lei av at tilfeldighetene råder når det kommer til hvem de har i livet sitt. For Emil var det å komme over tilnærmingsfrykten kanskje det mest verdifulle han fikk ut av sin deltakelse på attraksjonskurset: «jeg var redd for å gå bort til jenter, og jeg var redd for å bli avvist selvfølgelig, så det å få normalisert det at det å gå bort til jenter er helt greit og normalt, det tror jeg gjorde ganske utslag for meg da». En positiv side ved sammenkoblingen av de to sfærene kan altså være hvordan kursdeltakerne virker mer fornøyd med sine relasjoner, sosialt og romantisk.

«Den antakelsen jeg alltid får fra folk som ikke kjenner til det, er at de som kommer på kurs er de ensomme, desperate eller kåte grisene» sier Guttormsen. På individnivå kan forventningene til hva slike kurs lærer bort være negativt for de tidligere deltakerne. Emil frykter det kan gå utover fremtidige relasjoner om han er åpen om sin kursdeltakelse, og er derfor ganske tilbakeholden i møte med nye potensielle partnere og venner: «hadde det kommet fram så hadde jeg jo sagt det, men det er ikke noe poeng for meg å si det, det kan

være man ødelegger gode relasjoner, eller relasjoner som egentlig ville vært gode da». Det kan virke som han har ganske klare forventninger om hvordan folk vil reagere, og i noen grad bidrar dette til en videre opprettholdelse av stigma rundt å delta på slike kurs. Ved å ikke snakke om kursene gir han heller ikke andre muligheten til å reagere, hverken positivt eller negativt. Denne usikkerheten rundt hvordan folk vil reagere på kursdeltakelsen kommer frem i hvordan han ved tre anledninger i løpet av intervjuet var svært interessert i min mening om kursene og menn som tok slike kurs:

Emil: Jeg er litt nysgjerrig, hva er ditt bilde på det her?

...

Emil: Hva tenker du om gutter som har tatt sjekkekurs og sjekkemiljøet generelt, hva tenker du *om* det?

...

Emil: Hva tenker du generelt om sjekkemiljøet og det at menn tar kurs?

Det kan virke som Emil i noen grad føler på at møtet mellom den intime og den økonomiske sfæren i dette tilfellet er et brudd på idealet om at disse sfærene skal holdes adskilt, og at det å bruke den ene sfæren for å mestre den andre er tabubelagt. I tillegg kan det være det er en forventning fra samfunnet om at dette er en iboende egenskap, det å mestre den intime sfæren. Det å da ønske å få hjelp til å mestre denne sfæren kan derfor være utfordrende. Samtidig dukker det stadig opp nye tilbud på dette markedet, og det virker å bli stadig flere matchmakere og datingeksperter. De av mine informanter som har valgt å benytte seg av disse tilbudene virker fornøyd, Emil sier han har fått mye ut av kurset og mener det var verdt prisen, men det virker samtidig som at han ønsker bekreftelse rundt sin deltakelse gjennom spørsmålene han stiller. Det kan være fordi han som nevnt ikke snakker om sin deltakelse til hvem som helst, og kanskje derfor ønsker reaksjoner fra en som har kjennskap til at han har tatt slike kurs.

Det kan virke som kursene bidrar til opprettholdelsen av noen spesifikke former for maskulinitet gjennom det de lærer bort, og i tillegg hvordan de gjennom markedsføring opprettholder forventninger til hva kursene inneholder. Denne opprettholdelsen av spesifikke maskuline roller kan være en negativ tendens i sammenkoblingen mellom den økonomiske og den intime sfæren. Men som Zelizer (2005) skriver, er det imidlertid ofte fordelaktig å ikke prøve å hindre denne sammenkoblingen, men heller se på hvordan disse sfærene sammen kan ha positive effekter. Det kan være at de digitale datingsidene gir mennesker som

kanskje ellers ville vært alene på grunn av for eksempel sjenanse, tilgang til flere potensielle partnere.

Attraksjonskursene kan føre med seg en positiv sammenkobling mellom intimitet og marked for deltakerne. Guttormsen presenterer sitt inntrykk av hvorfor det er flest menn som velger kurs: «fordi mange menn føler at de trenger mer hjelp». Dette kan ha sammenheng med forventningene til at menn skal være initiativtaker i sjekkesituasjonen, og å mestre den sfæren det forventes at man skal mestre. Dermed kan opplevelsen av å trekke den økonomiske sfæren inn i prosessen med å søke en partner oppleves som en befriende løsning, en veiledning i jakten på de aspektene ved den intime sfæren man ønsker å oppleve.

6.3.1 Intimitet til salgs

I noen tilfeller er det den økonomiske sfæren som bidrar til opprettholdelsen av intime relasjoner (Zelizer 2005), dette kan være gjennom gavebyttning, men det kan og være gjennom tilgang. Tilgang til en person ved hjelp av teknologi eller opprettholdelse av kontakt på datingsider kan sies å være en situasjon hvor den økonomiske sfæren møter den intime. Særlig i de tilfellene hvor denne tilgangen er begrenset gjennom en betalingsmur¹¹. Viktor beskriver dårlige inntrykk og erfaringer fra disse sidene. Det kommer frem at han opplever det som om datingsidene forsøker å lure han til å bruke tjenestene:

Martine: Har du prøvd andre nettdatingsider [enn Facebook] før?

Viktor: Ja, det har jeg. Jeg har brukt andre nettdatingsider, men de føler jeg er litt narr, du får melding om at det er noen som vil prate med deg, også går du på profilen deres, så står det at de ikke har vært pålogget på to uker ...»

Det virker som dette er noe Viktor opplevde opptil flere ganger, og da han skjønnte at denne kontakten ikke nødvendigvis var initiert av den kvinnen han trodde, virker det som han opplevde at den økonomiske sfæren, gjennom nettdatingsiden, kom for nære den intime sfæren. Han følte seg lurert av datingsiden, og valgte å avslutte sitt medlemskap. I slike situasjoner kan det fremstå som intimiteten oppleves kjøpt eller til salgs. Ofte, som Zelizer (2005) skriver, er det naturlige møter mellom den økonomiske og intime sfæren i

¹¹ Betalingsmur: For å få full tilgang til tjenestene på en datingside må man kjøpe medlemskap eller et abonnement.

rutinemessig hverdagsliv. Nettdatingsider som fenomen kan sies å ha fått en mer naturlig plass i møtet mellom de to sfærene etter hvert som flere bruker sidene. Balansen mellom tilgang og tilgjengelighet, og opplevelsen av kjøp og salg kan derfor være vanskelig å finne. I Viktors tilfelle virker det som han ikke fant denne balansen, og at bevisstheten rundt den økonomiske sfærens tilstedeværelse i den intime sfæren følte unaturlig.

6.3.2 Prisen for en match

En arena hvor sammenkoblingen mellom den økonomiske og den intime sfæren er tydelig er datingtjenester på nett. Flere av disse sidene tar betalt for hele eller deler av opplevelsen man kan få som bruker, enten det er gjennom å begrense antallet man kan ta kontakt med eller antallet man kan «like» i løpet av en viss tid, eksempelvis hvert døgn. For Aksel følte det ekstra ille å betale for en tjeneste hvor han ikke fikk noen matcher: «det var jo tidligere sånt abonnement som ble automatisk, så det syns jeg var litt sleipt, og det å betale for noe som ble total fail, det er ikke akkurat så veldig hyggelig da». Som jeg fant i delkapittelet om koder på sjekkemarkedet, opplever Aksel det som useriøst eller meningsløst å være delaktig på singelsider hvor han ikke finner noen potensielle partnere. Det som i tillegg er interessant her er hvordan han trekker frem det økonomiske aspektet i forbindelse med disse sidene, og hvordan det virker å gjøre det enda verre og ikke skulle få noen matcher når man betaler for medlemskap. Her virker det som Aksel, i likhet med Viktor opplever at nettdatingsidene går over grensen for hva som er akseptert av innblanding mellom den økonomiske og intime sfæren.

Datingnettsider har gjerne en månedspris, for eksempel koster en måned med full tilgang på Match.com 379,- (Match.com u.å. Lest 28.03.18) og 349,- på Møteplassen (Møteplassen.com u.å. lest 28.03.18). Svært få av mine informanter sier de bruker disse sidene, men mange har vært innom både Match, Møteplassen og Sukker. Noen sier de heller «bruker de gratissidene på Facebook» (Oskar) og eventuelt litt datingapper som supplement. Det virker som flere mener det er et større nederlag å ikke skulle finne potensielle partnere på sider hvor man må betale, og at det er en mulig grunn til å heller velge sider som ikke koster penger. Flere av de største tilbyderne, som Sukker, Match og Tinder har gratisversjoner, men de er alle noe begrenset i forhold til hvor mange potensielle partnere man får tilgang til. Robin mener at «man blir kjent med folk på en helt annen måte, og en mye større gruppe», hvis man velger singelgrupper på Facebook. På Facebook har man muligheten for å observere potensielle partnere i kommentarfelt, og det virker som informantene finner det

positivt å kunne danne seg et bilde av hvordan den potensielle partneren er utover en personlig profil.

6.3.3 Kjøp av selvhjelp

En måte å legitimere kursene på er å presentere de som «hjelp til selvhjelp». Slik Øyen og Langeland (2015) fant, har kursene dette fokuset som resultat av utviklingen av individets valgfrihet i senmoderniteten. Steffen sier:

Alt omhandler jo sjekking, sånn sett, men ikke det du kaller for triks. Det var vel noe av det første vi fikk høre, det er ingen triks, alt er gjennomarbeidet og [det er] metodikk bak det. Den metodikken går på kroppsspråk, den går på mentalitet og kommunikasjon. Sosial interaksjon rett og slett.

Fokuset på selvutvikling er tydelig i Steffens uttalelse her. Emil sier: «det handler ikke så mye om hvor mye du tar på jenta, men “rett deg litt bedre opp, få litt bedre kroppsspråk, tør å smil litt mer, tør å tull”, det er sånne ting. Også må du jobbe med det». Det virker som de med forskjellige begreper setter ord på det samme: kursene har i hovedsak bidratt til at de føler seg mer komfortable i den intime sfæren. Å snakke om *selvhjelp* heller enn sjekkekurs, virker å være en måte aktørene og de tidligere deltakerne forsøker å fjerne noe av stigmaet som er knyttet til måten kursene kobler den intime og den økonomiske sfæren sammen. Det kan virke å være en positiv effekt av sammenkoblingen mellom de to sfærene: bedre selvtillit og selvforståelse hos tidligere deltakere.

Som tidligere nevnt, virker det som mange tenker sjekkekurs i Norge er tilsvarende de miljøene som skisseres i *The Game* (Strauss 2005). Her virker det å handle om å beherske noen enkle teknikker eller triks for å sjekke opp flest mulig kvinner. Guttormsen trekker frem at «det handler om kommunikasjon, ikke manipulasjon». Som Steffen sier i sitatet over, virker det som de på attraksjonskurset er veldig bevisste på denne stereotypien, og ønsker å distansere seg fra den. Her er det mulig å stille spørsmål ved hvorvidt den metodikken Steffen refererer til er noe særlig annerledes enn de «triksene» han avfeier. Det virker som innholdet og målet med triks og metoder er de samme, men at det derimot er terminologien rundt hvordan man omtaler fremgangsmåter for å komme i kontakt med kvinner som er ulik. Det kan være konnotasjonene rundt begrepet om triks som er en av hovedgrunnene til distanseringen, da triks er i større grad forbundet med stereotypiene knyttet til sjekkemiljøet.

Metoder for kommunikasjon forbindes heller med hjelp til det å mestre det sosiale liv. Selv om målet med både triks og kommunikasjon er det samme – få kontakt med kvinner, virker «metoder» å være et mer akseptert begrep for å tilnærme seg kvinner i norsk sammenheng. For Guttormsen ble det å tilby attraksjonskurs en løsning for å forsøke å møte den store etterspørselen han fikk gjennom en blogg han drev de første årene etter han oppdaget miljøet. «Jeg brukte så mye tid på å svare på spørsmål, møte folk, snakke med dem, hjelpe andre som ikke var kommet like langt som meg i dette, så jeg fant ut: hvorfor ikke begynne å ta betalt for det?». Dette stemmer overens med det Øyen og Langeland (2015) fant om en raffinert form for maskulinitet som et produkt i en konsumkultur. I markedsføringen av kursene og maskuliniteten trekker Guttormsen på sin egen reise fra sjenert til utadvendt i møte med kvinner:

Det er den klisjéhistorien alle i min bransje har, jeg vokste opp som den sjenerte, litt stille - jeg hadde venner selvsagt, gode venner som jeg trivdes med og jeg var ikke på noen måte utstøtt eller noe slikt. Men jeg hadde veldig lite av det jeg ønska i forhold til både det sosiale og det romantiske gjennom mesteparten av oppveksten min.

Måten han snakker om dette på virker å være for å vise at denne formen for maskulinitet er noe alle kan lære, men at det kan være greit å få litt hjelp på veien ved å for eksempel ta et kurs. Dette er et eksempel på hvordan markedsmetaforene i sjekke markedet blir tatt bokstavelig og overført inn i den økonomiske sfæren.

6.3.4 Forventninger om triks og taktikker

Det er store forskjeller i hvordan de tidligere deltakerne snakker om attraksjonskurs, sammenliknet med de som ikke har deltatt på et kurs. Fra de som ikke har deltatt på kurs er det forventninger om triks og lureri, som Robin sier: «[jeg] ser vel for meg det er litt sånne sleske typer som ikke får seg damer på annet vis, må prøve å lure de i stedet». Det indre fokuset på selvutvikling som finnes i sjekkemiljøet (Øyen og Langeland 2015) virker ikke å være så godt kommunisert ut til den øvrige befolkningen. Aksel legger til: «for jeg vet jo at mye av de taktikkene de bruker er jo så ekstreme at det ville ikke funka for meg i det hele tatt». Oppfatningen av kursene er altså en annen hos de som ikke har tatt kurs, sammenliknet med de fortellingene de tidligere deltakerne har. Dette kan igjen være en grunn til hvorfor Emil sier «jeg går ikke og skryter av at jeg har vært på sjekkekurs».

Det er et interessant aspekt hvordan attraksjonskursdeltakerne tidlig avfeier myten om triks og manipulasjon i kursmiljøet. Kanskje er dette en taktikk for å forsøke å fremstille kursene i et bedre lys, som Guttormsen sier om attraksjonskursene: «for oss handler det om å utvikle deg til å være den personen, til å ha de kommunikasjonsferdighetene slik at du kan få det du ønsker ut av din kommunikasjon med andre». Steffen sier kurset for han ikke handlet om å lære seg noen teknikker, men at det heller: «... er selvutvikling det er snakk om, men kanskje en spesiell vinkling. Det går mye på selvtillit og selvfølelse, og å styrke de tingene kan man si». Dette er i tråd med fokuset på selvutvikling som kommuniseres i sjekkemiljøet slik Øyen og Langeland (2015) fant.

6.4 Oppsummerende kommentarer

I dette analysekapittelet har jeg undersøkt hvordan informantene opplever og danner relasjoner, både forpliktende og uforpliktende. Jeg har i tillegg undersøkt hvordan sammenkoblingen av den økonomiske og den intime sfæren både kan knyttes til positive og negative erfaringer hos deltakerne når det kommer til dating og det å skulle finne seg en partner. I forbindelse med attraksjonskursene ser det ut til å være en balanse mellom de positive erfaringene deltakerne har tatt med seg videre, og negative tilbakemeldinger fra andre om det å skulle betale for å beherske den intime sfæren. Noen av informantene opplevde at nettdatingsider krysset grensen for hva som er greit når det kommer til innblanding av den økonomiske sfæren inn i den intime. Dette skjedde blant annet gjennom automatisk fornying av medlemskap eller meldinger om interesse på vegne av andre brukere. Som i det foregående kapittelet er et av de mest vesentlige funnene knyttet til hvordan internett og digitale sjekkearenaer endrer måten vi går frem når vi leter etter en partner. Begreper om valgfrihet, muligheter, tilgjengelighet og individualisering virker å påvirke prosessen med partnervalg, og er noe jeg vil diskutere i det avsluttende kapittelet.

7 Avslutning

Denne oppgavens overordnede problemstilling har vært å undersøke hvordan single menn opplever å lete etter partner, og de arenaene de bruker for å gjøre dette. Innledningsvis presenterte jeg hvordan teknologien muliggjør nye måter å finne partnere på, hvordan kjønnslikestilling i sjekke markedet påvirker de rollene menn og kvinner forventes å ta, og at menn i større grad fremstilles som en passiv deltaker i sitt eget kjærlighetsliv. I kapittel to presenterte jeg noen av de tilgjengelige plattformene de single mennene kan benytte seg av for å etablere relasjoner, og jeg har gjort rede for bakgrunn og oppbygging av sjekke- og attraksjonskurs. I kapittel tre gjorde jeg rede for de teoretiske tilnærmingene jeg har benyttet meg av, og i kapittel fire presenterte jeg hvorfor jeg mener kvalitative intervjuer er den best egnede metoden for å svare på problemstillingen. I kapittel fem og seks har jeg med utgangspunkt i mine informanters uttalelser og de teoretiske bidragene, undersøkt ulike utfordringer og opplevelser som møter single menn i dag.

I dette avsluttende kapittelet vil jeg trekke frem noen hovedfunn fra min undersøkelse. Innledningsvis presenterte jeg min hovedproblemstilling: Hvordan uttrykker mitt utvalg av single menn at de opplever det å søke etter partner, og de arenaene de i dag har tilgjengelige for å gjøre dette? For å besvare denne formulerte jeg tre underspørsmål, som jeg nå vil forsøke å besvare, deretter trekker jeg det hele sammen og forsøker å gi et kort svar på hovedproblemstillingen. Til slutt vil jeg kort presentere ideer til videre forskning på temaet.

7.1 Teknologiens påvirkning

I tillegg til de tradisjonelle arenaene som for eksempel jobb, skole, nettverk eller fritidsaktiviteter, har plattformer på internett blitt en arena for partnervalg mange tyr til. Gjennom min analyse har jeg forsøkt å besvare underspørsmål 1: hvordan opplever single menn å finne seg en partner på nett, og hvordan påvirkes sjekking og dating i hverdagen av de digitale mulighetene som er tilgjengelige for dem?

I det øyeblikket man finner ut at man vil møte en potensiell partner fra en nettdatingside ansikt til ansikt, blir det synlig for andre at man har en relasjon til et annet menneske. Som det fremkom av analysen var de fleste positive til denne utviklingen. De snakket om hvordan man gjerne får et bedre inntrykk av en annen person i et møte ansikt til ansikt. Man har kanskje snakket med en person i et par uker og ønsker nå å se om dette kan

bli noe. Selve sjekkesituasjonen kan oppleves tryggere når den foregår i mindre synlige omgivelser, som på en nettdatingside, i motsetning til et utested eller en annen sosial setting, hvor det også kan være mange potensielle partnere. Her blir derimot handlingen mye mer synlig for andre som ikke nødvendigvis er i samme situasjon som en selv.

Blant de som er i samme situasjon, singel og søkende, virker det som informantene betrakter det som en positiv ting at mange kan se at man er tilgjengelig. Markedsføring av seg selv er en av de tingene som informantene trakk frem som mest positivt med nettdating. Man treffer et stort publikum uten at det krever mye innsats, man er synlig for mange på ett sted og man kan gjøre det gjennom én profil. På den andre siden betyr synligheten at man i større grad enn i andre arenaer viser frem sin sivilstatus. Alle informantene virket å være positive til de mulighetene som nettdating tilbyr når det kommer til markedsføring og tilgjengelighet av potensielle partnere. Disse fordelene er i tråd med de Whitty (2008) presenterte, at det er beilelig og behagelig, noe som også ble gjentatt flere ganger i mine intervjuer. I tillegg virker det som mange av mine informanter synes det er lettere å uttrykke seg på nett, og man kan bli kjent på en annen måte enn om man skulle møte noen på byen en fredag- eller lørdagskveld.

Muligheten til å avtale møter for uforpliktende seksuelle relasjoner er et sentralt funn i min undersøkelse. Møter som tidligere var forbeholdt fredags- og lørdagskvelden, kan nå skje når og hvor det måtte passe. Dette er en av måtene nettdating bidrar til utvidelse av «det seksuelle handlingsrommet», særlig i forbindelse med uforpliktende seksuelle relasjoner. Det seksuelle handlingsrommet definerer jeg som mulighetene individet har for å utforske sin egen seksualitet. Gjennom datingsider og -apper har man muligheten til å treffe mennesker som er ute etter det samme som man selv er, om det er uforpliktende seksuelle relasjoner, langvarig forhold eller noe i mellom.

I forlengelse av dette vil jeg presentere to begrepspar jeg mener illustrerer påvirkningen teknologien har på sjekking og dating. Utviklingen virker å gå mot at man er 1) synlig og offentlig, samtidig som man er 2) usynlig og privat. Det er mer synlig og offentlig ved at brukere av nettdatingtjenester «offentliggjør» at de er på utkikk etter en potensiell partner. Man har også muligheten til å finne individer med de samme seksuelle eller romantiske preferansene som en selv. Gjennomføringen kan deretter foregå i det private, og det er ikke synlig for noen andre enn de involverte partene. Hvem, hvor mange og hvor ofte man velger å søke forpliktende eller uforpliktende seksuelle relasjoner er opp til hver enkelt, og nettdatingsider gir mulighet og tilgang. Dette gir individet anledning til å utforske sitt seksuelle handlingsrom.

Hvem man kan utforske det seksuelle handlingsrommet med, er ikke nødvendigvis like enkelt. Nettdating gir brukerne muligheten til å shoppe relasjoner, og antallet brukere kan ha både positive og negative implikasjoner for de som bruker nettdating. Det er positivt i den forstand at mange potensielle partnere samles på et sted, noe som gir brukerne større valgfrihet når det kommer til hvem de ønsker å ta kontakt med. Samtidig kan den store valgfriheten føre til at noen ikke får bestemt seg, man stiller stadig høyere krav eller aldri blir helt fornøyd. Dette kommer frem i de fortellingene mine informanter deler, hvordan mulighetene nettdating gir fører til et ønske om stadig å finne noen bedre. Basert på mine informanters fortellinger, virker det som at mange brukere av nettdating overfører «sveip-mentaliteten» til andre arenaer for partnervalg. Det kan og tenkes man i noen grad tar med seg denne mentaliteten inn i en relasjon, og derfor opprettholder ønsket om å finne en «ny og bedre» partner, slik man kanskje har hatt som mål i leteprosessen. Dette er i tråd med den hedonistiske forpliktelsesfobien Illouz (2012) presenterer. Som det fremkom av analysen virker det som informantene opplever det som i hovedsak positivt at man kan søke etter ny partner på nett, samtidig som de fleste uttrykker at de er ute etter en partner de kan tilbringe resten av livet med. Det virket som de anså dating og leting etter partner på nett som en fin måte å gå frem på for å finne seg en kjæreste, men de anerkjente at tilgangen på mange potensielle partnere også var en utfordring fordi man stadig konkurrerer mot flere om de samme kvinnene. Markedsføring og en god datingprofil blir derfor mer sentralt for å lykkes med datingen.

I søken etter en partner er man i stor grad avhengig av anerkjennelse fra andre og man må «selge» seg selv best mulig. I en nettdatingsituasjon har man basert sitt inntrykk på de bildene den andre personen har lagt ut av seg selv. Det kommer tilbake til Whittys (2008) BAR-approach, hvorvidt man har klart å gi et balansert inntrykk av seg selv, en attraktiv og samtidig reell versjon som ikke er for ulik den man møter på første date. Samtidig betyr dette at man setter seg selv i en sårbar posisjon. Man kan få et bedre inntrykk av en annen person i møter ansikt til ansikt, men det betyr også at den potensielle partneren vil gjøre seg opp en klarere mening om sitt inntrykk av deg.

I sum virker det som mine informanter opplever det som positivt å skulle møte en potensiell partner på en nettdatingside, og de uttrykker i hovedsak at de opplever digitale sjekkeplattformer som et positivt tilskudd i sjekkemarkedet. Man får tilgang til flere potensielle partnere og det store antallet som bruker nettdating gjør at man møter mange mennesker man kanskje ikke ellers ville truffet. Det virker som de positive opplevelsene informantene har hatt, utkonkurrerer eventuelle midlertidige følelser av nervøsitet og

sårbarhet som gjerne forbindes med en første date. Samtidig trekker flere av dem på hvordan de opplever å ha blitt mer overfladiske ved hyppig bruk av nettdating, og det virker som det er en risiko for at man overfører «sveip-mentaliteten» til andre sjekkearenaer.

7.2 Kjønnroller og maskulinitet

Som nevnt i innledningen er mye forskning om pardannelse gjort i lys av den utviklingen kvinner har gått gjennom de siste 40 årene. Kjønnrollene på sjekke markedet sies å være i kvinnens favør i flere av de teoretiske bidragene i denne oppgaven. Dette leder meg til underspørsmål 2: Uttrykker informantene forventinger til kjønnroller i en sjekkesituasjon?

I min undersøkelse uttrykte mennene et noe ambivalent forhold til de kjønnrollene som møter dem i en sjekkesituasjon. De uttrykte følelsen av å ha mer kontroll over sjekkesituasjonen hvis de selv var den aktive og initierende part. Dette kan være fordi informantene «mestrer» den forventede rollefordelingen på sjekke markedet – og at responsen som følge av dette er positiv. Samtidig var det flere som synes det var frustrerende eller irriterende at de aldri kunne forvente at en kvinne skulle ta kontakt hvis hun var interessert. Som nevnt var alle informantene enige om at det var åpent for at kvinner også kunne initiere kontakt i en sjekkesituasjon, men at det i praksis var menn som gjorde det mest. Det kan tenkes at kvinner fortsetter å være den passive parten i sjekkesituasjonen fordi hun *kan*, fordi mannen forventes å ta en aktiv rolle. Så lenge nok menn møter forventningen om å være den aktive parten i interaksjonen, vil ikke kvinnen trenge å innta en aktiv rolle for å få oppmerksomhet i sjekkesituasjonen.

For menn er det imidlertid ikke nødvendigvis nok å være aktiv i sjekkesituasjonen. Man må også mestre de «rette» kodene til den spesifikke arenaen eller plattformen man bruker (Holter 1981). Mestring av rollefordelingen i sjekkesituasjonen virker å være en forlengelse av mestring av koder. Opplevelsen av de to kan henge sammen, og det er tenkelig at de har gjensidig påvirkning på hverandre for individene i sjekkesituasjonen. I analysen fant jeg at det kunne virke som noen av mine informanter ikke alltid mestret kodene på sjekkeplattformen like godt. Det kan være de ikke tok høyde for at ulike plattformer på nett, i samme grad som ulike utesteder, har forskjellige koder. For mange handler det om hvilke forventninger man har til typen relasjon man ser etter på den gitte plattformen, om det er et one-night stand eller et langvarig forhold.

Noen uttrykte, uavhengig av hvor godt de virket å mestre kodene, at nettdating er en mer behagelig form for sjekkearena. Dette kan tenkes å henge sammen med at man er mindre

synlig og dermed kanskje føler mindre press for noen forventede kjønnsroller som er mer tydelige på utesteder. De forventede kjønnsrollene man kan møte i en utelivssituasjon kan henge sammen med konkurransen mellom menn. Dette er i tråd med hvordan menn ofte virker å være mer opptatt av å imponere andre menn, heller enn kvinner i sjekkesituasjoner. Kvinnen er i større grad *målet* med interaksjonen, men som Currier (2013) nevner, kan det være viktigere for mennene å markere sin posisjon og sosiale status ovenfor andre menn på utestedet. I motsetning til på utesteder, er ikke en avvisning på nett like synlig, og det virket ikke å være noen av mine informanter som tok så tungt på denne typen avvisning. De fleste hadde i løpet av en lengre periode som bruker av nettdatingsider, opplevd en del avvisning.

En annen måte kjønnsroller kommer til uttrykk i min undersøkelse er gjennom attraksjonskurs og den formen for maskulinitet som kan sies å ha hegemoni der (Connell og Messerschmidt 2005). Som jeg fant i analysen, virker det som de tidligere attraksjonskursdeltakerne uttrykker en nyvunnen form for maskulinitet som følge av sin deltakelse på kurset. I kraft av fortellingene de deler om sine opplevelser på sjekke markedet etter endt kurs, virker det som de lærer en form for maskulinitet som gjerne knyttes til en mer tradisjonell kjønnsrollefordeling i sjekkesituasjonen. Eksempelvis den formen Giddens (1992) presenterer som gjennomføringen av en «romantisk kjærlighet» hvor kvinner og menn utfyller hverandre i kraft av sine forskjeller. Måten informantene som har deltatt på attraksjonskurs snakker om interaksjonen mellom menn og kvinner i en sjekkesituasjon har også likhetstrekk til «alfamannen» som Løvstad (2009) skisserer i sin bok som den «rette formen» for maskulinitet. Samtidig virker det som sjekke markedet generelt er en arena hvor kjønnsrollene fortsatt er ganske tradisjonelle. Sjekkemiljøet virker å være et noe mer tydelig eksempel, men samtidig viser fortellingene til mine informanter at sjekking generelt baserer seg på tradisjonelle kjønnsroller med en aktivt, initiativtakende mann som gir tilbud til en mer passiv kvinnelig skikkelse. Selv om det, som nevnt, er mer åpenhet for å bryte med disse rollene, virker det som at det i praksis oftest ender opp at mannen inntar den aktive rollen.

Mennene i utvalget uttrykker altså et ambivalent forhold til forventninger til kjønnsroller i sjekkesituasjonene, men det virker på mange måter som de har akseptert at det «er sånn det er» på sjekke markedet. Det virker i hovedsak som de trives i rollen som initiativtaker, og den kontrollen som følger av dette. Noe som er interessant er hvordan sjekkesituasjonen virker å være preget av en tradisjonell kjønnsrollefordeling, hvor menn og kvinner har relativt klare roller. Dette kommer ekstra tydelig frem gjennom attraksjons- og sjekkekursenes fremstilling av «vellykkede» former for maskulinitet og hvordan man bør

oppføre seg for et best mulig resultat på sjekke markedet. Samtidig virker det som forventningene til de ulike kjønnsrollene også består i sjekke markedet forøvrig.

7.3 Markedskrefter

Sjekke markedet har alltid vært offentlig i den forstand at det har foregått i det offentlige rom. Med inntoget av nettdating har derimot offentligheten blitt en større del av det private, ettersom man nå kan delta på markedet hjemmefra. Sammen med denne utviklingen har det i også blitt mer fokus på økonomi i den intime sfæren. I forlengelse av dette har jeg forsøkt å besvare underspørsmål 3: Hvordan påvirkes sjekking og dating av den økonomiske innblandingen i intimiteten?

Innblandingen til økonomien virker å være både tydelig og utydelig for informantene mine. Det virker som grensen for hva som er greit av innblanding av økonomien i den intime sfæren avhenger av i hvilken grad transaksjonen resulterer i det informanten forventet. Eksempelvis må man betale for å få tilgang til alle funksjoner på en datingside. Hvis man på denne siden, og gjennom denne betalingen ender opp med å finne den eller de man søker å finne, virker det som de fleste anser dette som en investering som det kom noe godt ut av. Resulterer imidlertid ikke denne betalingen i den relasjonen man ønsker, eller at man ikke får det antallet matcher som man kanskje så for seg, vil ikke opplevelsen være like god. Dette kan føles, slik mine informanter uttrykte, som unødvendig og dyrt, som en form for overtramp inn i den intime sfæren. I den grad datingtjenesten oppleves som vellykket kan man være villig til å betale for den, selv om det finnes kostnadsfrie alternativer. Det kan tenkes at dette er fordi datingtjenesten er mer tilpasset de behovene eller ønskene som brukerne kommer med. Mange av de som bruker nettet til å finne seg en partner velger i tillegg å bruke tjenester som er gratis. Dette er et noe overraskende funn, som ikke finnes igjen i noe av den teorien jeg har basert min analyse på. Samtidig er det noe som kan knyttes til Zelizers (2005) argument om at vi blir eksperter på situasjoner hvor den økonomiske og den intime sfæren kobles sammen gjennom rutinemessig sosialt liv. Betaling for tilgang til informasjon og tilgjengelige partnere virker å være noe mange er villige til å betale for, og dermed lages en akseptert bro mellom de to sfærene. Både de innledende avisoverskriftene og antallet som velger å kjøpe medlemskap på datingsider er gode argumenter for dette.

I forlengelse av dette er det interessant hvordan mine informanter beskriver «useriøse» opplevelser på datingsider som koster penger. Som det fremkom av analysen, virket det som det var en sammenheng mellom hvor mange matcher eller henvendelser man

fikk på en slik betalingside, og hvor «seriøs» man opplevde den. Her kan det tenkes den økonomiske sfæren føles påtrengende om man ikke fikk det man kanskje ønsket ut av sin tilstedeværelse på siden. Samtidig var det noen av mine informanter som følte seg lurt av disse sidene, noe de formidlet gjennom fortellinger om automatiske fornyelser av abonnementer og ganger hvor tilbydersiden virket å ta kontakt med de på vegne av en potensiell partner. Det som var mest påfallende i disse fortellingene var hvordan ingen virket å uttrykke de samme opplevelsene eller forventningene til sider som ikke kostet penger. Den økonomiske sfærens tilstedeværelse i datingsituasjonen virket å ha en negativ effekt på deltakernes opplevelser av datingsiden, og særlig på avslag. Det virker som grensen, den aksepterte andelen innblanding av den økonomiske sfæren inn i den intime, påvirkes av hvor fornøyde brukerne er med tjenesten. Mine informanters opplevelser virket altså å bli påvirket negativt av økonomiens innblanding i de tilfellene hvor datingsidene ikke stod til deres forhåpninger og forventninger.

Sjekking har imidlertid også blitt trukket inn i den økonomiske sfæren når det kommer til det å lære «kunsten å sjekke», eksempelvis på attraksjonskurs. I Norge foregår dette i relativt liten skala, men det er fortsatt et nevneverdig antall menn som deltar på sjekke- og attraksjonskurs. Basert på de fortellingene mine informanter presenterte, virker det som det er en del stigma og fordommer rundt deltakelse på et attraksjonskurs. Samtidig virker det å være svært få som egentlig har hørt om eller har noen formening om hva et slikt kurs innebærer. Det kan tenkes at dette stammer fra formeningen om å holde den intime og den økonomiske sfæren adskilt (Zelizer 2005). I forlengelse av dette kan det tenkes, som det fremkom av analysen, at det ligger en forventning til at menn instinktivt skal mestre sine roller i den intime sfæren. Samtidig uttrykte de tidligere kursdeltakerne at de hadde positive erfaringer fra kurset, de var blitt mer bevisst sin rolle og gjennom mestring av denne rollen mer selvsikre. For de tidligere deltakerne virket utbyttet i hovedsak å være positivt, men de antatte fordommene til kurset kunne være utfordrende.

I tillegg til at sjekkemarkedet har blitt fylt av varer som datingsider og sjekkekurs, har individet beholdt sin status som salgsvare. Holter (1981) fant i sin studie at det foregår forhandlinger mellom kvinner og menn i sjekkemarkedet, og menn ga kvinner tilbud basert på hvor attraktiv han oppfattet henne. Markedskreftene muliggjør denne formen for forhandling i enda større grad enn tidligere gjennom nettdating. Mine informanter trakk linjer mellom hvor lett man går inn og ut av relasjoner, og utbredelsen av nettdating. Eksempelvis brukte flere informanter begrepet «shopping» når de snakket om en sjekkesituasjon. Dette kom både frem i situasjoner hvor de snakket om å kikke på det store antallet potensielle

partnere som var tilgjengelige for dem på en nettdatingside, men også i forbindelse med det å bytte ut en partner. For noen virker det som aksepten for relasjonssopping (Heino et.al. 2010) har bidratt til en sterkere form for forpliktelsesfrykt (Illouz 2012). Gjennom enkel tilgang til mange potensielle partnere på en nettdatingside kan man alltid lete etter noen som er bedre enn den partneren man har for øyeblikket.

Den økonomiske innblanding i den intime sfæren virker altså både å ha positive og negative innvirkninger på sjekking og dating hos informantene. Det er positivt i den forstand at man har tilgang til et stort antall brukere på for eksempel nettdatingsider, og aksepten og antallet brukere har ført til at nettdating for mange er blitt en del av det rutinemessige sosiale liv (Zelizer 2005). I forlengelse av dette kan det bety at man aksepterer økonomiens innblanding i den intime sfæren. Mine informanter uttrykker imidlertid en grense for aksepten av denne innblanding som virker å flytte seg basert på hvor vellykket de opplever situasjonen. De tidligere kursdeltakerne virker på sin side å uttrykke hovedsakelig positive holdninger til økonomiens innblanding i intimiteten da de hadde fått det de forventet ut av transaksjonen. Selv om mine informanter ikke uttrykte så mange negative holdninger til de mange mulighetene og aksepten for flere partnerbytter gjennom livsløpet, kan det argumenteres for at markedskrefter og den økonomiske sfærens innblanding i intimiteten preger disse holdningene. Dette kan forstås gjennom den økte bruken av markedsmetaforer som brukes om sjekkesituasjonen og hvordan alle de tilgjengelige mulighetene virker å dytte individet ut i en evig jakt på en bedre partner enn den man har for øyeblikket.

7.4 Avsluttende betraktninger

I denne avsluttende delen har jeg trukket sammen analysen og forsøkt å besvare mine tre underspørsmål som samlet kunne være et utgangspunkt for å besvare min hovedproblemstilling: Hvordan opplever single menn å finne seg partner og de ulike arenaene de tar i bruk for å gjøre dette?

I analysen var det noen temaer som var vesentlige for å besvare mine spørsmål: teknologiens påvirkning, kjønnsroller og maskulinitet, og markedskrefter. Teknologiens påvirkning opplevdes i hovedsak positiv med mange mulige partnere og et større «seksuelt handlingsrom», men det var risiko for at «sveip-mentaliteten» kunne overføres til andre arenaer for partnervalg. I forhold til kjønn og maskulinitet, opplevde informantene følelsen av kontroll over situasjonen når de var den initierende part, samtidig som de noen ganger mente det var tungt å møte denne forventningen. Det er interessant å se hvordan det virker

som tradisjonelle kjønnsroller opprettholdes i sjekke markedet, på tross av økende grad av likestilling i samfunnet forøvrig. Markedskreftene oppleves også positive gjennom at de gir tilgang til flere partnere, men denne innblanding opplever kun positivt så lenge datingsiden står til forventningene.

Sammenkoblingen av nyere teknologi og den økonomiske sfæren har skapt et betydelig større «seksuelt handlingsrom» i dagens sjekke marked. Mine informanter uttrykte dette som hovedsakelig positivt i jakten etter en ny partner, så lenge transaksjonen står til deres forventninger. Det at tilgangen til ulike plattformer har blitt flere og muligheten til å finne ny partner har blitt større, har gitt mennene en større grad av kontroll over den nye sjekkesituasjonen. Dette betyr at størrelsen på det «seksuelle handlingsrommet» har økt, som fører med seg en «sveip-mentalitet» slik at informantene fortsetter å hige etter noe bedre. Noe som kan tenkes å skape problemer ved senere forpliktende relasjoner.

7.5 Videre forskning

I utgangspunktet ønsket jeg å undersøke mer rundt fenomenet sjekkekurs, både motivasjon hos de som velger å ta et slikt kurs, de som underviser på slike kurs og hva som læres. Det kunne vært interessant å forske på hvordan maskulinitet formidles og hylles på disse kursene, og likheter og forskjeller i gjennomføringen av sjekkekurs sammenliknet med workshops og seminarer i sjekkemiljøet. I forlengelse av dette kunne det vært interessant å gjøre videre studier på opplevelsen av den økonomiske innblanding i intimiteten, og hvordan dette oppleves av personer som søker partner.

Det kunne også vært interessant å undersøke de samme eller liknende problemstillinger hos kvinnelige informanter, eller gjort en komparativ studie hvor man undersøker forskjeller og likheter mellom kjønn når det kommer til det å finne seg en partner. I forbindelse med nettdating kunne det vært spennende å gjøre en undersøkelse som var mer begrenset på alder, og eventuelt sammenlikne ulike aldersgruppers erfaringer med bruk av disse tjenestene. Det kunne og vært interessant å se på utviklingen i hvordan relasjoner inngås og brytes med den økende bruken av nettdating, om man tar lettere på å bryte en relasjon da man ikke nødvendigvis trenger å møtes ansikt til ansikt for å gjøre det. I takt med økende utbredelse og bruk av denne måten å møte partnere på, kan det være både sosiologisk og samfunnsmessig relevant å undersøke hvordan dette kan påvirke hvordan vi forholder oss til andre mennesker.

Litteraturliste

- Blaikie, Norman. (2010). *Designing Social Research*. 2.utgave. Cambridge: Polity Press.
- Connell, R.W. og J.W. Messerschmidt. (2005). Hegemonic Masculinity, Rethinking the concept. *Gender and Society*, 19(6). 829-859. DOI; 0.1177/0891243205278639
- Cornwell, B og D.C. Lundgren. (2001). Love on the Internet: involvement and misrepresentation in romantic relationships in cyberspace vs. Realspace. *Computers in Human Behavior*, 17. 197-211
- Currier, D. M. (2013). Strategic ambiguity: Protecting emphasized femininity and Hegemonic masculinity in the hookup culture. *Gender & Society*, 27(5) 704-727 DOI: 10.1177/0891243213493960
- Dating Adventure. (2017). dating-adventure.com. Lest 28.2.18
- Dommermuth, L., R. Kaldager Hart, T. Lappegård, M. Rønsen og K. Aarskaug Wiik. (2015). *Kunnskapsstatus om fruktbarhet og samliv i Norge*. Oslo. Statistisk sentralbyrå
- Duncanson, C. (2013). Hegemonic masculinity and the possibility of change in gender relations. *Men and Masculinities*. 18(2) 231-248
- Ellison, N., R. Heino og J. Gibbs. (2006). Managing Impressions Online: Self-Presentation Processes in the Online Dating Environment. *Journal of Computer Mediated Communication*. 11: 415-441. doi:10.1111/j.1083-6101.2006.00020.x
- Garcia, J. R., C. Reiber, S. G. Massey, Ann M. Merriwether. (2012). Sexual Hookup Culture: A Review. *Rev Gen Psychol*. 16(2): 161–176. doi:10.1037/a0027911.
- Genuine Connections. (u.å.) Genuine-connections.com. Lest 28.2.18
- Giddens, Anthony. (1992). *The Transformation of Intimacy: Sexuality, Love & Eroticism in Modern Societies*. Polity Press: Cambridge
- Gode Vibber. (u.å.) Godevibber.no. Lest 28.2.18
- Haldar, Marit (1998). Kjærlighetens Sosiologi. I Rune Åkvik Nilsen og Pål Veiden (red.). *Sosiologisk Fantasi: essays*. Oslo: Ad Notam Gyldendal. 147-166.
- Heino, R. D., N. B. Ellison & J. L. Gibbs. (2010). Relationshopping: Investigating the market metaphor in online dating. *Journal of Social and Personal Relationships*. Vol 27(4): 427-447. DOI: 10.1177/0265407510361614
- Holter, Øystein Gullvåg. (1981). *Sjekking, kjærlighet og kjønnsmarked.*: Oslo: Pax forlag A/S
- Illouz, Eva. (2012). *Why Love Hurts*. Cambridge: Polity Press
- Ipsos. (2017). Ipsos' SoMe-tracker Q4'17. Hentet fra: <https://www.ipsos.com/nb-no/ipsos-some-tracker-q417>. Lest 22.03.18.

- Jamieson, L. (1999). Intimacy Transformed? A critical look at the 'pure relationship'. *Sociology*. 33(3): 477-494.
- Janzó, S. (2016). *It's not about picking up women, it's about building a life*. (Mastergradsavhandling, Universitetet i Oslo). Hentet fra [http://urn.nb.no/URN:NBN:no 55225]
- Kvale, Steinar og Svend Brinkmann. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Løvstad, Jakob. (2009). Alfa – En manual. Oslo: Kagge
- Match.com. (2018). *Forsiden*. Hentet fra: https://no.match.com. Lest 24.02.2018.
- Match.com. (u.å.) *Vårt tilbud*. Hentet fra: http://norskpresserom.match.se/vart-tilbud/. Lest 28.03.18
- Møteplassen.com. (u.å.). *Medlemsvilkår*. Hentet fra: https://www.moteplassen.com/medlemsvilkår. Lest 28.03.18.
- Noack, Turid og Torkild Hovde Lyngstad. (2012). Samlivsrevolusjonen. I Anne Lise Ellingsæter og Karin Widerberg (red.) *Velferdsstatens Familier – Nye sosiologiske perspektiver*. (55-75). Oslo: Gyldendal Akademiske
- Pedersen, W., S. Tutenges og S. Sandberg (2017). The pleasures of drunken one-night stands: Assemblage theory and narrative environments. *International journal of drug policy*. (49) 160- 167. doi:10.1016/j.drugpo.2017.08.005
- Ragin, Charles C. Og Lisa M. Amoroso. (2011). *Constructing Social Research*. 2.utgave. California: Pine Forge Press. SAGE publications
- Reeser, Todd W. (2010). *Masculinities in Theory: an introduction*. Chichester: Wiley-Blackwell
- SSB. (2018a). *Ekteskap og skilsmisser*. Hentet fra: https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/ekteskap. Lest 4.6.2018
- SSB. (2018b). *Samboere*. Hentet fra: https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/samboer. Lest 4.6.2018
- SSB. (2018c). *Dette er kvinner og menn i Norge*. ISBN 978-82-537-9695-6. Hentet ned 30.5.2018
- Strauss, Neil. (2005). *The Game*. New York: Harper Collins Publishers
- Whitty, Monica. (2008). The joys of online dating. I Elly A. Konijn, Sonja Utz, Martin Tanis og Susan B. Barnes (red). *Mediated Interpersonal Communication*. London/ NY: Routledge Taylor and Francis Group. (234-251).

- Widerberg, Karin. (2010). Med samtalen som utgangspunkt. Om veivalg og kunnskapsmuligheter ved intervjuing. I Album, Nordli Hansen og Widerberg (red.) *Metodene våre* (219-234). Universitetsforlaget
- Zelizer, Viviana. (2005). *The Purchase of Intimacy*. Princeton N.J: Princeton University Press
- Øyen, S. A. og F. Langeland. (2015). Hjelp til (seksuell) selvhjelp, maskuliniteter i den norske sjekkebevegelsen. *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 39(1). 4-18.

«Alle kilder som er brukt i denne oppgaven er oppgitt»

Antall ord i oppgaven: 35 194

Vedlegg 1

Martine Aalling
Nytt medlem · 22. november kl. 14:49

Hei!
Mitt navn er Martine Aalling, og jeg er masterstudent i sosiologi ved Universitetet i Oslo. Min masteroppgave handler om sjekking, sjekkekultur og endringer i hvordan vi møter våre potensielle partnere på. I denne anledning leter jeg etter single menn som kunne tenke seg å snakke en liten time med meg om sine egne opplevelser og meninger rundt dette tema. Hvis du kunne være interessert, send meg gjerne en privat melding!

 Liker Kommenter

Vedlegg 2

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjekt

Sjekkekurs

- En casestudie om motivasjon og datingkultur

Bakgrunn og formål

Formålet med studien er å kunne si noe om fenomenet sjekkekurs og hvordan det muligens er et resultat av dagens sjekkekultur og hva som er mulig motivasjon for å delta på et slikt kurs. Målet er på ingen måte å henge ut enkeltindivider, men snarere å få litt innblikk i om sjekkekurs på noen måte former eller påvirker hvordan vi gjør samliv i dagens Norge. Prosjektet er mitt mastergradsarbeid ved Universitetet i Oslo.

Forespørsel om deltakelse sendes til deg på bakgrunn av din tidligere deltakelse på sjekkekurs.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Intervjuer vil være hovedkilde til informasjon i studien, og samtalene vil tas opp på bånd. Prosjektet i hovedsak vektlegger *motivasjon* og datingkultur og spørsmålene vil ikke rett seg mot bakgrunnsinformasjon om deg eller de du eventuelt forteller om. Spørsmålene vil omhandle temaer om sjekking, generelle erfaringer og observasjoner av sjekking i ulike settinger.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt. Kun undertegnede og veileder vil ha tilgang til rådata, og opptak vil oppbevares innelåst. Så godt det lar seg gjøre vil ikke navn knyttes til spesifikke utsagn, og informasjon om informanter vil kun være fornavn og eventuelt alder – hvis det er et større spenn i alder blant deltakerne. I publikasjonen vil små detaljer endres slik at deltakere i studien ikke bli gjenkjennbare for leser i spesielt deskriptive utsagn.

Prosjektet skal etter planen avsluttes senest November 2018, og etter dette vil alt av data som inneholder personopplysninger slettes, dette gjelder også lydopptak.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli anonymisert

Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, ta kontakt med Martine Aalling på martiaal@student.sv.uio.no eller 988 33 569. Veileder Anne Lise Ellingsæter kan nåes på a.l.ellingsater@sosgeo.uio.no.

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, NSD – Norsk senter for forskningsdata AS.

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg har mottatt informasjon om studien, og er villig til å delta

Navn, Dato

Vedlegg 3

Intervjuguide, attraksjonskursdeltakere

Generelle spørsmål om sjekking og datingkultur:

Hva assosierer du med begrepet sjekking?

Hva tror du andre legger i begrepet om sjekking?

Hva tror du vanligvis formålet med sjekking er?

Har du oppsøkt informasjon om sjekking tidligere?

Hva assosierer du med begrepet dating?

Tror du det finnes forskjellige forventninger til dating enn de du har?

(Dater du?)

Er det greit å date flere samtidig?

Evt. hvor mange dates kan man ha med en før man ikke dater andre samtidig?

Evt må man være åpen med den andre parten hvis man dater flere samtidig?

Utbredelsen av nettdating

Har du drevet med nettdating?

Du nevnte tidligere at du brukte nettdating selv,

Er det noen forskjell i bruken av apper og nettsider?

(Hva er ditt mål med bruken av sjekkeapper?)

Hvilke apper bruker du?

Tenker du om folk bruker de ulike appene med ulike mål?

Bruker du de ulike appene med samme mål?

Har det skjedd en utvikling i hvordan vi driver med dating og forhold, etter din mening?

Og hvorfor?

Mer spisset mot attraksjonskurset

Du har vært på attraksjonskurs – sant?

Hvordan fant du ut om dette attraksjonskurset? (tips fra andre, oppsøkt det selv?)

Hva var din motivasjon for å melde deg på kurs? (Forhold? ONS? Bli tryggere på en selv i snakk med folk av det motsatte kjønn?) (individuell oppfølging?)

Hvis vi går tilbake til før kurset:

Hva tenkte du selv om attraksjonskurs før du fant ut at du ville prøve?

Hva slags forventninger hadde du til ditt utbytte av kurset?

Hva lærte du på kurset?

Stod innholdet i kurset til dine forventninger?

Har du sagt eller snakker du med venner/ bekjente /familie at du har vært på attraksjonskurs?

Hvis ja:

- Hvem velger du å fortelle om din deltakelse til?
- Deler du det du lærte på kurset med vennene dine?

Hvis nei: hvorfor ikke?

- Hvordan ser/så du for deg at de skulle reagere?

Har du lest litteratur om dette tidligere? Typ *The Game*?

Hvis ja: kjenner du igjen elementer fra boka i den måten attraksjonskurset var lagt opp på?

Hvordan opplevde du kursets markedsføring på nett?

Gjenspeilte det det du opplevde på kurset?

Kurset markedsfører det som det er en god investering for fremtiden – var det sånn **du** også opplevde det?

Til slutt har jeg lyst til å spørre deg hva du tatt med deg videre fra kurset

Kan du fortelle litt om det?

Var datinglivet annerledes før kurset enn det er nå?

Var det noe du bet deg merke i som du lærte på kurset – enten positivt eller negativt

Fremstilling av kvinner på kurset?

Viktighet å forstå forskjeller på kvinner og menn – hvordan vi tenker – er det forskjeller?

Føler du det er noen endringer i måten å møte potensiell partner?

Mener du det er forskjell i opplevelsen av dette hos kvinner og menn?

Tror du det henger sammen med en endring i kjønnsroller?

Noen få spørsmål om deg til slutt

Alder?

Jobb?

Er det noe jeg ikke har spurt om som du mener er viktig å få med eller noe du ønsker å legge til?

Intervjuguide – Torkel Guttormsen

Kan du fortelle litt om deg selv?

Hva var det som fikk deg til å starte et attraksjonskurs?

Hvilken bransje anser du seg selv en del av?

Noe større en attraksjonskurs? Selv-hjelp?

Hvorfor har du valgt å kalle det et attraksjonskurs?

Hva legger du i begrepet sjekking?

Hvordan ser du på Norsk sjekkekultur?

Med tanke på at du har tilbragt en del tid i USA, er det noen forskjeller i datingkulturen der kontra i Norge?

Hvordan vil du definere datingkulturen i Norge?

Hva slags status føler du The Game har i sjekkemiljøet i dag?

Har boken påvirket noen beslutninger du har tatt i forhold til hva du lærer bort på dine kurs?

Hvis ja, hvordan?

Hvis nei, hvorfor ikke?

Attraksjonskurs

Hvordan kom du inn på sjekkefeltet?

Hva var motivasjonen din for å begynne med slike kurs?

Hvis du skulle beskrive attraksjonskurset med en setning, hva ville det vært?

Hvor mange deltakere har du per kurs?

Hvordan foregår et typisk kurs?

Er du alene om å holde kurset?

Hva oppfatter du de største utfordringene til deltakerne før kurset?

Hva får du mest tilbakemeldinger på etter kurset?

Finnes det noen typisk deltaker på ditt kurs?

- Hva kjennetegner dem i så fall?
- Hva er grunnen til at folk melder seg på kurs?

Hva opplever du deltakere kommer på kurs for?

Har du inntrykk av at folk får det de ønsker ut av kurset?

Opplever du stor etterspørsel etter slike kurs i Norge?

Hva ønsker du å lære bort?

Hva føler du at du tilfører av kunnskap til dine deltakere?

Opplever du at det er fordommer mot kurs i Norge?

Er disse eventuelle fordommene knyttet til sjekking ala The Game?

På nettsidene til Genuine Connections er det lagt vekt på at kursene ikke lærer bort triks eller gimmicks – hva ligger bak det?

(Føler du et behov for å skulle distansere deg fra forventninger knyttet til sjekking som følge av The Game?)

Hvordan opplever du at dine deltakere stiller seg til dette?

Kommer deltakere inn med fordommer selv?

Er deltakerne opptatt av at det skal være anonymt?

Intervjuguide til de fra Facebook-gruppen:

Generelle spørsmål om sjekking og datingkultur

Hva assosierer du med begrepet sjekking?

Hva tror du andre legger i begrepet om sjekking?

Hva tror du vanligvis formålet med sjekking er?

Har du oppsøkt informasjon om sjekking tidligere?

Hva assosierer du med begrepet dating?

Har du noe typisk sted du møter potensielle partnere?

Tror du det finnes forskjellige forventninger til dating enn de du har?

(Dater du?)

Er det greit å date flere samtidig?

Evt. hvor mange dates kan man ha med en før man ikke dater andre samtidig?

Evt må man være åpen med den andre parten hvis man dater flere samtidig?

Utbredelsen av nettdating

Har du drevet med nettdating? – hvordan?

Er det noen forskjell i bruken av apper og nettsider?

Hva er ditt mål med bruken av sjekkeapper?

Tenker du om folk bruker de ulike appene med ulike mål?

Bruker du de ulike appene med samme mål?

Ligger det noen forventning om at du som mann skal ta den første kontakten på nett?

Har det skjedd en utvikling i hvordan vi driver med dating og forhold, etter din mening?

Og hvorfor?

Tenker du at apper er en god/den beste måten å møte folk på?

Sjekkekurs

Har du hørt om sjekkekurs?

Hva?

Hva tror du man lærer på et sjekkekurs?

Kjenner du noen som har vært på sjekkekurs, som du vet om?

Hvis ja: hva har den tidligere deltakeren sagt om kurset?

Er du kjent med litteratur som "The Game"?

Hvem tenker du er den typiske deltakeren på et sjekkekurs?

Hvilke assosiasjoner har du til sjekkekurs?

(Har du vært på sjekkekurs?)

Utvikling i sjekking/tinder osv?

Noen få spørsmål om deg til slutt

Alder?

Jobb?

Er det noe jeg ikke har spurt om som du mener er viktig å få med eller noe du ønsker å legge til?